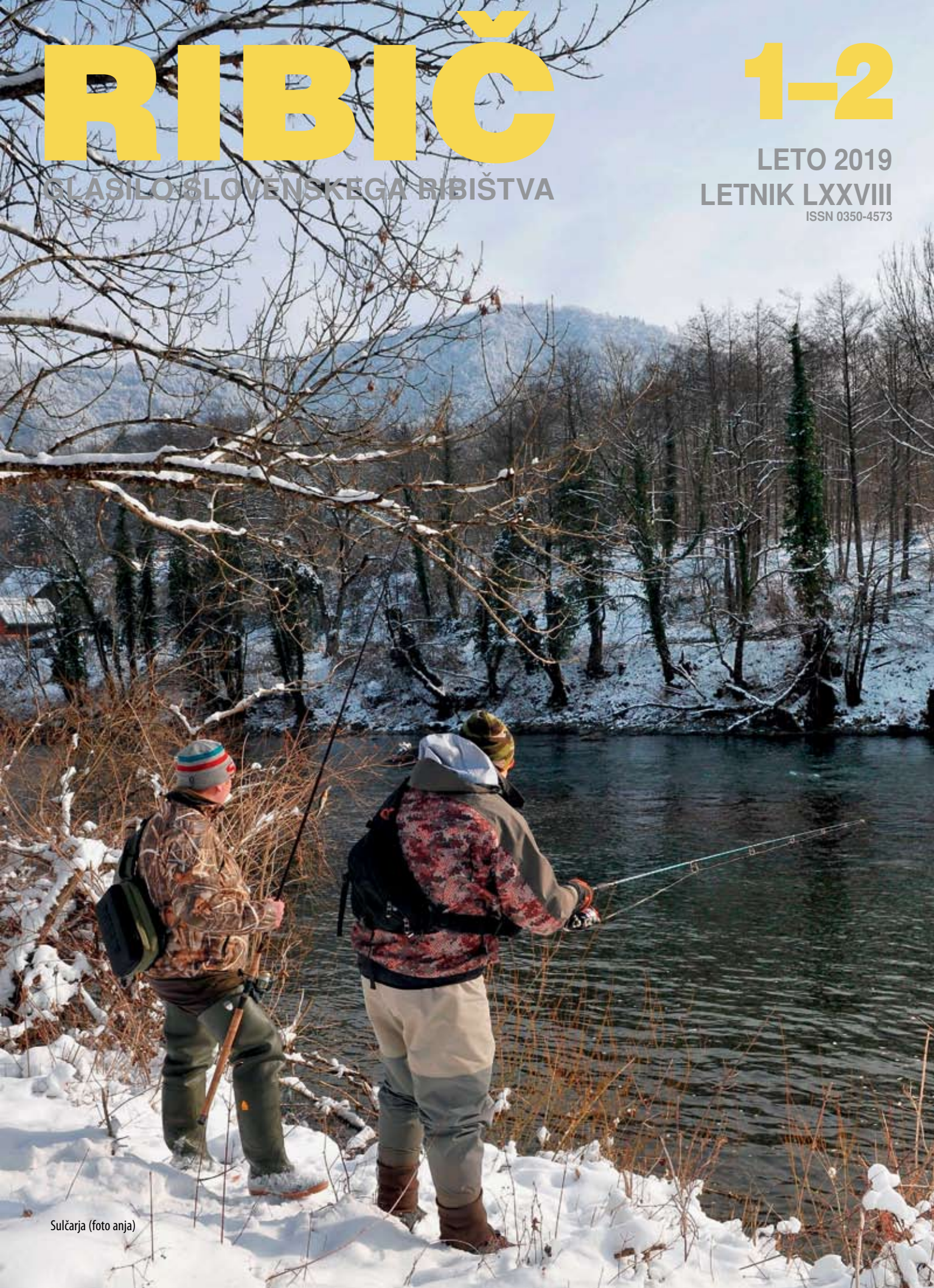

RIBIČ

1-2

GLASILO SLOVENSKEGA RIBIŠTVA

LETO 2019
LETNIK LXXVIII
ISSN 0350-4573

Sulčarja (foto anja)

Sestanek Združenja ribiških zvez Jadran - Donava

Združenje ribiških zvez Jadran - Donava (Ribolovna asocijacija Jadransko Podunavska /RAJP/) je nastala ob koncu devetdesetih let 20. stoletja, ko je porodila zamisel o nadaljevanju druženja med nacionalnimi ribiškimi organizacijami držav – republik nekdanje Jugoslavije. Združenje RAJP pripravlja redne letne sestanke, ki jih gostijo nacionalne ribiške zveze. Tokratni redni dvodnevni sestanek skupnosti je potekal 19. in 20. oktobra v Ljubnem ob Savinji.

Eden od pomembnih elementov ribiškega druženja je organizacija skupnih ribiških tekmovanj v disciplinah lov rib s plovcem, lov rib z umetno muho in lov krapov z obtežilnikom (na slednjih sodelujejo slovenske reprezentance, potekajo pa tudi tekmovanja v lovu rib s krmilnikom) skupaj s pripravo ustreznih tekmovalnih pravilnikov.

Slovenija je bila že nekajkrat gostiteljica takšnih tekmovanj, nazadnje septembra lani na jezeru Mola. Za tekmovalce so nastopi na takih prireditvah lahko tudi koristna izkušnja za pripravo na tekme v evropski ali svetovni konkurenci, saj je stopnja vseh nastopajočih tekmovalnih ekip na zavidljivi ravni. Tako so člani ekipe RD Bled (vodja D. Dolinar, tekmovalci R. Šparovec, J. Osolin in M. Tirovič) lani zmagali na muharskem tekmovanju skupnosti RAJP v Srbiji. Verjetno je tudi ta izkušnja prispevala k doseženemu desetemu mestu med posamezniki (J. Osolin) in enajstemu ekipno na podobnem tekmovanju v svetovni konkurenci v Italiji. V juliju letos bo Slovenija ponovno gostiteljica muharske tekme RAJP, in sicer na reki Savinji. Seveda si želimo, da bi znanje in prednost domačega terena pomagala slovenskim ekipam doseči najvišje uvrstitve. Naši tekmovalci v lovu rib s plovcem bodo morali z nastopom na domačem terenu nekoliko počakati, kajti kandidatura za izvedbo takega tekmovanja je bila prestavljena na leto 2021.

Na sestankih RAJP je beseda velikokrat tudi o organizaciji in izvedbi mednarodnih

Udeleženci delovnega srečanja Združenja ribiških zvez Jadran - Donava

tekmovanj pod okriljem CIPS/FIPS. Pri tem lahko omenimo pomembno vlogo RZS kot informatorice preostalih članic združenja o dogodkih in sprejetih sklepih na področju naše krovne mednarodne organizacije. Bosanski kolegi so najavili možnost kandidature za organizacijo kongresa CIPS za leto 2021 in upamo, da bodo uspeli.

Ob skrbi za čiste vode pa članice ne morejo mimo skupnih težav, ki jih srečujejo pri svojem delovanju. Letos so posebej izpostavile problematiko malih hidroelektrarn in njihovega vpliva na zmanjšanje staleža domorodnih vrst rib. Kljub ugotovitvi, da so možnosti vpliva na zmanjšanje takih objektov dokaj omejene, si bomo članice skupnosti še naprej izmenjevale

izkušnje in dobre načine reševanja takih težav. Prav tako si moramo članice prizadevati za večjo vključitev mladih v ribiške organizacije.

Vodstvom nacionalnih ribiških zvez – članicam združenja RAJP smo predstavili tudi organiziranost slovenskih športnih ribičev. Gospodar RD Ljubno ob Savinji Marjan Mošmondor je predstavil glavne značilnosti ribiškega upravljanja v Sloveniji skupaj z aktivnostmi, ki jih moramo ribiči redno izvajati za izpolnitev določil koncesijskih pogodb, predsednik ZRD Celje Peter Solar pa je gostom predstavil pomen regijskega združevanja športnih ribičev. Uradni del sestanka smo zaključili z obiskom slapa Rinka.

Igor Miličič

IZBERITE SI NAJUSPEŠNEJŠI DAN ZA RIBOLOV

NA OSNOVI HERSCHLOVEGA VREMENSKEGA KLJUČA VAM SVETUJEMO NAJPRIMERNEJŠE DNI ZA USPEŠEN RIBOLOV:

2019	●	☾	○	☾																											
FEBRUAR	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28			
SALMONIDI	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○		
CIPRINIDI	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲		
2019	●	☾	○	☾																											
MAREC	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31
SALMONIDI	●	●	●	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	
CIPRINIDI	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	▲	

LEGENDA: SALMONIDI ● DOBER ULOV ○ SREDNI ULOV ○ SLAB ULOV CIPRINIDI ▲ DOBER ULOV ▲ SREDNI ULOV △ SLAB ULOV

RIBIČ

GLASILO SLOVENSKEGA RIBIŠTVA

Ribič je z odločbo Ministrstva za kulturo, št. 61510-42/2014/3, izdano 16. 5. 2014, vpisan v razvid medijev pod zaporedno številko 1880.

ISSN 0350-4573
UDK 632

Izdaja

Ribiška zveza Slovenije,
1001 Ljubljana, p. p. 2974.

Izhaja vsak prvi teden v mesecu, razen številki 1-2 in 7-8, ki so združene.

Uredništvo in uprava:

Tržaška cesta 134
1000 Ljubljana

Telefon:
uredništvo:
(01) 256 12 97
tajništvo:
(01) 256 12 94
041 738 849
telefaks:
(01) 256 12 95

www.ribiska-zveza.si

NASLOVI ELEKTRONSKE POŠTE

RIBIŠKE ZVEZE SLOVENIJE:

Ribiška zveza Slovenije

info.rzs@ribiska-zveza.si

sekretar RZS

sekretar.rzs@ribiska-zveza.si

tajništvo RZS

tajništvo.rzs@ribiska-zveza.si

računovodstvo RZS

racunovodstvo.rzs@ribiska-zveza.si

uredništvo glasila Ribič

glasiloric.rzs@ribiska-zveza.si

Transakcijski račun:
02010-0017838266

UREDNIŠTVO:
odgovorni urednik:
Igor Holy

UREDNIŠKI ODBOR:
predsednik:
Igor Kloboves

Člani:
**Egon Dolenc, Drago Ornik,
Boštjan P. Zagožen, Peter Weibl**

ČASOPISNI SVET:
predsednik:
dr. Tomo Korošec

Člana:
dr. Jože Ocvirk, dr. Božidar Voljč

Lektoriranje:
Marjetka Šivic

Tehnično urejanje:
Jurij Koščak

Na podlagi zakona o davku na dodano vrednost se od glasila obračunava davek na dodano vrednost.

Naklada: 11.100 izvodov

Priprava za tisk in tisk:
Tiskarna SCHWARZ PRINT, d. o. o.

Vsebina

DELO RIBIŠKE ORGANIZACIJE

Sestanek Združenja ribiških zvez Jadran - Donava

Igor Miličič 2

Izberite si najuspešnejši dan za ribolov 2

OHRANIMO NARAVO

Bukovniško jezero

Milan Štraus 4

Gnojevka je spet morila v Voglajnskem ribiškem okolišu

Milan Štraus 6

Množični pogini jezerskih brezozobk (*Anodonta cygnea*)

v jezerih Sveta Trojica, Radehova in Pristava

Mitja Gombač, Oto Hren, Peter Sande, Boris Vogrin,
Jernej Hren, Vesna Cerkvenik Flajs, Katarina Pavšič
Vrtač, Ciril Novak, Suzana Žižek 7

RIBIŠTVO

Odvisnost menkove drsti od mrzle zimske vode

Marijan Govedič, univ. dipl. biol. 9

Umetna drst in valjenje iker

Prof. dr. Vlasta Jenčič, dr. vet. med. 11

DOGODKI

LZS in RZS predstavili svoje delo v letu 2018 in načrte
za naprej

Lenart Levičar Bahtijari 13

INTERVJU

»Karjolca gre naprej!«

Lenart Levičar Bahtijari 14

REPORTAŽE

V kraparskem raju

Krištof Cuderman 17

ČUDOVITI RIBIŠKI DNEVI

Sprehod ob Savi

Lenart Levičar Bahtijari 20

SVETOVNA PRVENSTVA

Naše uvrstitve v svetovni konkurenci (2. del)

Jože Šmejc 24

EN DAN Z RIBIČI

Sulčarja v Vevčah

Lenart Levičar Bahtijari 28

MLADI RIBIČ

Jaka lovi sulca

Nuša Božičnik 32

IZ RIBIŠKIH DRUŽIN

29. Pikin festival

Niko Vítod 34

RIBIČI PIŠEJO

Ribolov z Oskarjem

Rajko Zajc 34

MUHARSKI KOTIČEK

Učinkovitost vezanja in še kaj

Tomaž Modic 35

V SPOMIN

Gojislav Kern st.

Marko Krašovec 37

Jože Mrežar 37

Karel Jauk 37

RIBIČI KUHAJO

Spomladanski zvitki iz tolstolobika s pekočo omako in
nadevani tolstolobikovi rezki v ovitku iz listnatega
testa

Borut Jerše 38

KAPITALNI ULOVI 39

V posameznih prispevkih izražena stališča ne predstavljajo nujno tudi stališč uredništva.

Obvestilo dopisnikom Ribiča

Dopisnike prosimo, da svoje prispevke pošiljajo na e-naslov:

glasiloric.rzs@ribiska-zveza.si,

izpis prispevka pa z običajno pošto na naslov uredništva.

Prispevke za glasilo Ribič je treba poslati uredništvu trideset (30) dni pred izidom, nujna obvestila pa dvajset (20) dni pred izidom.

Poslanih prispevkov ne vračamo, razen na avtorjevo željo. Izvirnike hranimo 15 dni od objave v glasilu.

Po sklepu predsedstva RZS z dne 18. oktobra 2003 ne honoriramo:

- pisem bralcev,
- kapitalnih ulovov,
- obvestil,
- poročil o delu strokovnih delovnih teles RZS.

Nenaročene prispevke bomo objavljali skladno z razpoložljivim prostorom in njihovo aktualnostjo. Da bi se izognili neobjavam, občasnim dopisnikom svetujemo predhodni posvet z odgovornim urednikom, da bi skladno s programsko zasnovo zagotovili tematsko uravnoteženost vsebine Ribiča.

Uredništvo

Bukovniško jezero

Na jugovzhodu Goričkega se v objemu gostega močvirskega rastlinstva in mogočnega bukovega gozda skriva Bukovniško jezero. Jezero, ki so ga ustvarile človeške roke, dokončno pa oblikovala narava in mu dala pečat neminljivosti tega prostora.

Jezero je nastalo s pregraditvijo Bukovniškega potoka. Njegovi zametki segajo še v čas med letoma 1947 in 1952, svojo današnjo podobo pa je dobil po nadgradnji vodne infrastrukture za večjo poplavno varnost povodja Ledave v letu 1969 in nazadnje v letu 1995.

Geografski in hidrološki podatki

Bukovniško jezero ima status mokrega zadrževalnika z naslednjimi geografskimi, hidrološkimi in hidrotehničnimi podatki:

- lokacija jezera: Občina Dobrovnik, Krajiński park Goričko;
- povodje: Ledava – Mura;
- vodotok: Bukovniški potok (Bukovnica);
- prispevna površina potoka: 5,50 km²;
- prispevna površina jezera: 7,70 km²;
- kota krone pregrade: 253;
- kota maksimalne gladine: 252;
- površina jezera na obratovalni koti: 90.000 m²;
- površina jezera na maksimalni koti: 110.000 m²;
- prostornina jezera na obratovalni koti: 152.000 m³;
- dolžina pregrade – nasipa: 220 m;
- višina pregrade – nasipa: 6 (9) m;
- širina krone pregrade – nasipa: 3,50 m;
- dolžina obale jezera: 1.550 m;
- dolžina v sredinski osi jezera: 480 m;
- širina v sredinski osi jezera: 220 m;
- povprečna globina jezera na obratovalni koti: 2 – 3 m;
- največja globina jezera na obratovalni koti: 8 m;
- srednji letni pretok (sQs): 0,04 m³/s;
- ribje steze za prehod prek zajezivitve nima.

Namembnost, upravljanje in vzdrževanje vodne infrastrukture jezera

Bukovniško jezero je vpisano v *Seznam obstoječe grajene javne vodne infrastrukture za varstvo pred škodljivim delovanjem voda* (Uradni list RS, številka 63/06, 96/06) v upravljanju Ministrstva za okolje in prostor – Direktorata RS za vode, vzdrževanje njegove vodne infrastrukture pa izvaja koncesionar VGP Mura Murska Sobota. Seveda pa predpisana raba ne izključuje njegove več namenskosti, ki ji po lastni presoji pripisujem naslednje prednosti:

- ohranjanje (*in naravno bogatenje*) pestrosti ter številčnosti izključno domorodnih prostoživečih vrst živali in rastlin;
- omejena protipoplavna zaščita poselitvenega prostora in kmetijskih zemljišč;
- bogatenje sušnih (kritičnih) pretokov Bukovniškega potoka;

Bukovniško jezero v prostoru Goričkega (Geopedia)

Bukovniško jezero v objemu gozdov iz zraka (Atlas okolja)

- rekreacija s poudarkom na športnem ribolovu (in možnostjo razvoja ribolovnega turizma);
- podpora hitrejšemu razvoju gostinstva in turizma Občine Dobrovnik ter Krajiškega parka Goričko.

Nikakor pa se ne morem strinjati z zapisi v *Načrtu razvoja namakanja in rabe vode za namakanje v kmetijstvu do leta 2020 in programov ukrepov za izvedbo načrta razvoja namakanja in rabe vode v kmetijstvu do leta 2020*. V obeh aktih jezero predstavlja možni vir namakalne vode. Te vode pa iz vpogleda v sušne pretoke Bukovniškega potoka že danes ni in jo bo glede na klimatske trende v bodoče še manj.

Jezero z okolico ima status državne na-

ravne vrednote z zabeleženo prisotnostjo vidre, 32 vrst ptic (močvirska uharica, smrdokavra, zlatovranka, črna štokrlja, belovrati muhar, močvirska sinica, brglez, dlesk, ...) in osem vrst dvoživk (križanci med hribskim in nižinskim urhom, hribski urh, navadna krastača, plavček, rosniča, sekulja, zelena žaba, debeloglavka). Vodno površino zaraščajo številni makrofiti, izmed katerih izstopata zaščiteni žabji šejek in vodni orešček.

Kakovost vode Bukovniškega potoka in jezera

Bukovniški potok izvira nad vasjo Bukovnica. V svojem celotnem zgornjem toku, z izjemo krajšega gozdnega odseka pred Bukovniškim jezerom, je gradbeno preoblikovan (degradiran). Regulacija pa se nadaljuje od Dobrovnika vse do njegovega izliva v Kobiljski potok. Gre za klasično gradnjo trapeznega profila, brez objektov, lokalnih poglobitev dna, spreminjanja dinamike toka in grmovne ter drevesne zarasti, ki bi omilili pregrevanje in izparevanje vode, zato so občasne presušitve korita nujne, občutno pa je zmanjšana tudi njena samočistilna sposobnost. Če k temu dodam še izpuste komunalno slabo urejenega in kmetijskega intenzivnega podeželskega okolja, je povsem razumljivo, da se ribam in drugim vodnim

organizmom v tem okolju slabo piše. Javno dostopnih podatkov o kakovosti vode Bukovniškega potoka sicer ni, kar pa ne izključuje predhodnega zapisa.

Kot za Bukovniški potok tudi za jezero ni dostopnih verodostojnih podatkov o kakovosti vode. V sklopu projekta LIFE – NATURA so leta 2005 opravili meritve nekaterih fizikalno – kemičnih parametrov, pa mi rezultatov le-teh ni uspelo pridobiti. Iz vsega zapaženega sodim, da gre tudi na jezeru za obremenitve z onesnaževali komunalnega in kmetijskega izvora ter eutrofikacijske procese. Vsekakor bi bilo umestno, če ima jezero status grajene javne vodne infrastrukture za varstvo pred škodljivim delovanjem voda, da bi ga

- klen (*Squalius cephalus*): domorodna vrsta, prisotna v spodnjem toku potoka;
- beli amur (*Ctenopharyngodon idella*): tujerodna vrsta, prisotna v jezeru;
- beli tolstolobik (*Hypophthalmichthys molitrix*): tujerodna vrsta, prisotna v jezeru;
- sivi tolstolobik (*Hypophthalmichthys nobilis*): tujerodna vrsta, prisotna v jezeru;
- rdečeperka (*Scardinius erythrophthalmus*): domorodna vrsta, prisotna v spodnjem toku potoka, za jezero ni podatka;
- linj (*Tinca tinca*): domorodna vrsta, prisotna v jezeru;
- ploščič (*Abramis brama*): domorodna vrsta, prisotna v jezeru;

rodna vrsta, prisotna v jezeru in zgornjem ter spodnjem toku potoka;

- smuč (*Sander lucioperca*): domorodna vrsta, prisotna v jezeru.

Sončni ostrži (*Centrarchidae*):

- Sončni ostrž (*Lepomis gibbosus*): tujerodna vrsta, prisotna v jezeru.

Raki deseteronožci (*Astacidae*):

- jelševac (*Astacus astacus*): domorodna vrsta, prisotna v jezeru ter zgornjem in spodnjem toku potoka.

Iz primerjave opisanega stanja z vrstnim sestavom in razširjenostjo rib na povodju Ledave nekaj domorodnih nelovnih vrst manjka. Ali gre za njihovo odsotnost zaradi

Bukovniško jezero od blizu

Vstopna točka na jezero z gostinsko – turistično ponudbo

Direkcija RS za vode vključila v državni imisijski monitoring za periodično spremljanje njegovega ekološkega in kemijskega stanja ter na osnovi teh rezultatov tudi ustrezno ukrepala. Sočasno pa bi lahko tudi odpravila sedanjo sramotno ureditev Bukovniškega potoka s hidro – geomorfološkim preoblikovanjem in zasaditvijo korita.

Ribe in ribištvo

Jezero je Bukovniški potok razdelilo na dva dela (spodnji in zgornji tok). Med njima je trajno prekinjena gorvodna selitvena pot, zato je tako v potoku kot v jezeru je prišlo do sprememb biotičnih in abiotičnih dejavnikov, ki so vplivali na spremembo biocenozo ter s tem na vrstni sestav in populacijo rib. Prvotne oligoreofilne ribe so z vlaganjem v jezeru nadomestili predvsem limnofili. Žal pa so med temi tudi številne tujerodne vrste. Ker pri brskanju po ribiški literaturi in na spletu za Bukovniški potok ter Bukovniško jezero nisem našel podatkov verodostojnih ihtioloških raziskav, vrstni sestav prisotnih rib, rakov in piškurjev povzemam po Ribiškem katastru za obdobje od 2000 do 2017:

Piškurji (*Petromyzontidae*):

- donavski potočni piškur (*Eudontomyzon vladykovi*), domorodna vrsta, prisotna v potoku, za jezero ni podatka.

Krapovci (*Cyprinidae*):

- rdečeoka (*Rutilus rutilus*): domorodna vrsta, prisotna v jezeru, sodim pa, da poseljuje tudi spodnji tok potoka;

Vabljava ponudba ribiškega doma

- androga (*Blicca bjoerkna*): domorodna vrsta, prisotna v jezeru;
- navadni koreselj (*Carassius carassius*): domorodna vrsta, prisotna v jezeru;
- srebrni koreselj (*Carassius gibelio*): tujerodna vrsta, prisotna v zgornjem toku potoka in v jezeru;
- krap (*Cyprinus carpio*): prisotna gobjena oblika (*luskinar*, *veleluskinar*, *zrcalar*) v jezeru.
- Ameriški somiči (*Ictaluridae*):
- rjavi somič (*Ameiurus nebulosus*): tujerodna vrsta, prisotna v jezeru;
- črni somič (*Ameiurus melas*): tujerodna vrsta, prisotna v jezeru;
- Ščuke (*Esocidae*):
- ščuka (*Esox lucius*): domorodna vrsta, prisotna v jezeru in spodnjem toku potoka.
- Pravi ostrži (*Percidae*):
- navadni ostrž (*Perca fluviatilis*): domo-

neustreznega življenjskega okolja, posledice obsežnih regulacijskih ukrepov ali zgolj za nepoznavanje, pa bodo pokazale ihtiološke in astakološke raziskave. Te bodo namreč nujne za izdelavo načrta trajnostnega upravljanja z ribami, raki, školjkami Bukovniškega jezera z njegovimi vodnimi viri. Osebnostno menim, da gre za pomembnejši akt, ki bo dolgoročno služil ribam in ribičem, pa četudi bo predpisoval nekatere neljube ukrepe, kot so:

- humana odstranitev ali zmanjšanje števila prisotnih tujerodnih, predvsem pa kompeticijskih vrst rib (beli amur, beli tolstolobik, sivi tolstolobik, srebrni koreselj, rjavi somič, črni somič, sončni ostrž);
- preprečevanje vnosa tujerodnih invazivnih vrst rib, rakov in školjk, ki so na pohodu v slovenskem prostoru (pseudorasbora, signalni rak, ozkoškarjavec, potujoča trikotničarka, ...);
- izboljšanje naravnih razmnoževalnih pogojev ogroženih in zaščitnih domorodnih oligoreofilnih ter limnofilnih vrst rib (umetna prodišča, umeščanje drstnih gnezd, nadzorovana drst ob stabilnih hidroloških pogojih, ...);
- omejevanje čezmernega vnosa hranil v jezero s krmiljenjem rib in ptic.

Bukovniško jezero je sestavni del Lendavskega ribiškega okoliša (Mura od bivšega broda na Gibini do državne meje s pritoki; Ledava od cestnega mostu Dobrovnik – Renkovci do izliva v Muro; Črnc od mostu v Črenšovcih do izliva v Ledavo; Kobiljski

V objemu gozda skrit ribiški dom

Prisotnost velikega števila domačih ribičev izkazuje dober ribolov

potok od državne meje do izliva v Ledavo; pritoki na teh odsekih). Ribiški okoliš v skupni izmeri 188,36 ha je bil 14. septembra 2009 z koncesijsko pogodbo Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano številka 3420-146/2008/1 za 30 let dodeljen v upravljanje RD Lendava. Ta je bila ustanovljena leta 1959 in danes v svojih vrstah združuje 440 članov. Ribolov na Bukovniškem jezeru je dovoljen samo ob petkih, sobotah, nedeljah in državnih praznikih. Ulov pa je več kot dober, kar pričajo številni ribiči, ki na lovne dneve zasedejo obalo jezera. Nad ribiško jezersko kočo in njeno občasno gostinsko ponudbo pa so navdušeni tudi drugi obiskovalci tega enkratnega prostora.

Rekreacija, gostinstvo in turizem

Bukovniško jezero sem prvič obiskal pred petnajstimi leti. Takrat, če izvzamem cerkvico Sv. Vida s studencem in 26 zdravnih točk energetskega parka, v tem prostoru ni bilo še ničesar. Bila je le žlahtna tišina gozda in nekaj ribičev, ki so zaverovano strmeli v mirujoče plovce. Od takrat do danes pa se je na jezeru in ob njem precej spremenilo. Zgrajena so parkirišča, postajališče avtomobov, turistična pisarna, prodajalna izdelkov domače obrti, gostinski objekti, številne dobro označene sprehajalne in kolesarske poti, otroško igrišče, 1.700 m dolga gozdna učna pot, pustolovski park, piknik prostori z urbano opremo in še bi se kaj našlo. Skratka: skoraj vse, kar dnevni gostje in rekreativci rabijo. S tem pa število obiskovalcev jezera z okolico strmo narašča. Po podatkih lokalne skupnosti jih je bilo v lanskem letu že več kot 80.000. Nekoč anonimno jezero postaja pomemben turistični center Goričkega. Je pa ob tem dinamičnem razvoju ugodno, da je nekoliko moteči hrup prometa in glasnejšega občestva lokaliziran na prostor pod pregrado jezera. Posegov neposredno v jezero ni, odsotni pa so tudi intenzivni vodni športi. Na samem jezeru so le ribiči z ribiškim domom, opazovalci in preučevalci ptic, lovci ter drugi ljubitelji prvinske narave, ki se zavedajo ekološke ranljivosti tega prostora.

Milan Štraus

Na avtorjevo željo prispevek ni lektoriran.

Gnojevka je spet morila v Voglajnskem ribiškem okolišu

Ravnanje živinorejcev z gnojevko je kljub jasnim pravilom še vedno neodgovorno do okolja. V enem primeru namerno ponavljajoče se dejanje in v drugem primeru malomarnost je povzročila pogin več tisoč kosov zaščiteneh ter ogroženih domorodnih vrst rib in rakov v Selskem, Šentviškem ter Cecinjskem potoku. Količini izlite gnojnice ni pobegnil prav noben vodni organizem. Ribiči smo bili lahko še samo grobarji, čaka pa nas še dolga in mučna pot dokazovanja ter uveljavljanja odškodnine. Žal poginjenih ogroženih vrst rib in rakov tudi z dosojenimi odškodninami ne bo več mogoče nadomestiti.

Moram pa ob tem ekocidnem dejanju pohvaliti delo policistov Policijske postaje Šmarje pri Jelšah in Šentjur, ki so tokrat vložili izjemne napore v odkrivanje povzročiteljev ter zavarovanje materialnih dokazov. Upam, da tudi v poduk drugim storilcem podobnih dejanj.

Milan Štraus

Ribiči so jih varovali in jih bodo še pokopali.

Večine od pomorjenih tudi z denarjem ne bo več mogoče nadomestiti.

Množični pogini jezerskih brezzobk (*Anodonta cygnea*) v jezerih Sveta Trojica, Radehova in Pristava

Školjke celinskih voda so razvrščene v šest družin: *Unionidae*, *Margaritiferidae*, *Hydriidae*, *Mycetopodidae*, *Iridinidae* in *Etheriidae*. Naseljujejo celinske vode vsega sveta in v teh ekosistemih predstavljajo velik del biomase. So pomemben vir hrane za organizme, ki so višje v prehranski verigi, zato imajo pomembno vlogo pri kroženju snovi in pretoku energije v vodah. S filtratorskim načinom prehranjevanja zmanjšujejo koncentracijo delcev v vodi in jo prečiščujejo. Tako se zmanjša kalnost vode, kar omogoča intenzivnejšo fotosintezo, zmanjšata pa se tudi vsebnost hranil in možnost čezmerne rasti in razmnoževanja fitoplanktona in s tem evtrofikacije voda.

Školjkami je povezano tudi preživetje nekaterih vrst rib. Pezdirek (*Rhodeus sericeus*) na primer svoja jajčeca izleže v bližino školjke; le-ta jih posrka vase in jim zagotovi varen nadaljnji razvoj. Školjke so zelo občutljive za spremembe v kakovosti okolja, zato so lahko dober zgodnji pokazatelj sprememb v ekološkem stanju voda.

Jezerska brezzobka (*Anodonta cygnea*) iz družine škrczkov (*Unionidae*) je razširjena po vsej Evropi, severni Aziji in severni Afriki. V Sloveniji je, razen obalnokraškega območja, še dokaj številčna, a je kljub temu uvrščena na Rdeči seznam mehkužcev Pravilnika o uvrstitvi ogroženih rastlinskih in živalskih vrst v rdeči seznam (Ur. l. RS, št. 82/02 in 42/10) kot vrsta, za katero je potencialna možnost ogroženosti. V številnih evropskih državah je zelo ogrožena ali je celo že izumrla. Ogrožajo jo predvsem izginjanje habitatov, reguliranje vodotokov in jezer ter onesnaževanje s fitofarmaceutskimi sredstvi (pesticidi).

Jezerska brezzobka živi na muljastem dnu jezer in počasi tekočih rek, kjer se prehranjuje s filtriranjem v vodi raztopljenih snovi. Z močno sekirasto nogo se

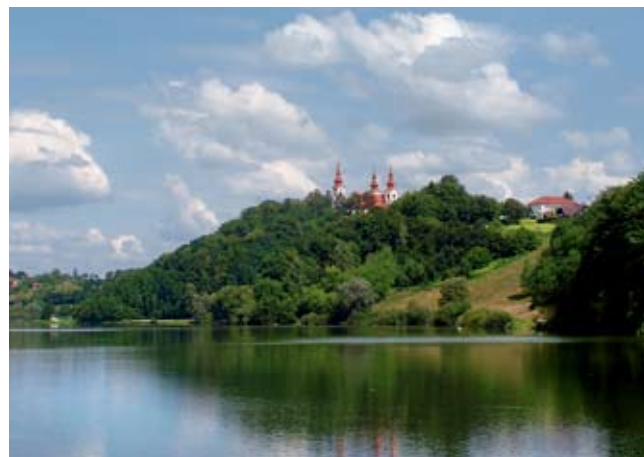
počasi plazi in orje po mulju ter dviguje drobir, ki ga potegne vase in filtrira. Zraste do 20 cm, lupina je zunaj rjavozelena, notranja stran ima biserni sijaj, velikost in oblika lupine pa sta odvisni od habitata. Je dvospolnik, ki se razmnožuje pozimi: oplojena jajčeca več mesecev ostanejo v samičinah škrgah, kjer se razvijejo v ličinke – glohidije, te pa se za 10 do 30 dni prisesejo na plavuti ali škrge rib. Po osmih do desetih tednih se iz ličink razvijejo odrasle školjke.

O boleznih školjk celinskih voda, še posebno brezzobk, je zelo malo znanega. Največ raziskav so opravili v Severni Ameriki, kjer živi dobra tretjina vseh vrst školjk celinskih voda. *Unionidae* naj ne bi zbolevali zaradi virusnih okužb, vloga bakterij je slabo raziskana, ugotovili pa so številne zajedavce, katerih patogenost je vprašljiva.

Množični pogini jezerskih brezzobk so v zadnjih letih vsakoletni pojav v akumulacijskih jezerih Sveta Trojica (imenujemo tudi Gradiško jezero), Radehova in Pristava v občinah Sveta Trojica v Slovenskih goricah in Lenart. Takšni dogodki so lahko kazalnik resnih motenj v delovanju ekosistema in nakazujejo

na nevarnost za preživetje drugih organizmov, predvsem rib. Ker vzrokov za tako veliko odmiranje brezzobk nikoli niso raziskali, smo se na Inštitutu za patologijo, divjad, ribe in čebele Veterinarske fakultete Univerze v Ljubljani v sodelovanju z ribiči RD Pesnica - Lenart odločili, da bomo raziskali potencialne vzroke za njihove množične pogine.

Površine jezer Sveta Trojica, Radehova in Pristava, ki so umetno nastala v šestdesetih letih prejšnjega stoletja z namenom preprečevanja poplav v Pesniški dolini, znašajo 45, 24 in 31 hektarjev, največja globina vode pa je od 2 do 2,5 m. Jezera so iz leta v leto bolj zamuljena, zato je volumen vode vse manjši. Brezzobke so naseljevale reko Pesnico in njene pritoke že pred izgradnjo akumulacijskih jezer, sčasoma pa so se naselile tudi vanje. V jezerih živi tudi veliko vrst rib (krap, linj, smuč, som, ščuka, bolen, klen, beli amur, navadni ostrži ...) in rak jelševcev, v jezerih in ob njih pa tudi številne dvoživke (navadna krastača, rosnica, sekulja, zelena rega, pupki ...), vidre, pižmovke, veliko vrst ptic (kormorani, race, labodi, ...), kače (kobranka, belouška, ...) in številne druge živalske vrste. Vsa jezera so ribolovna. ▶

Jezerska brezzobka (*Anodonta cygnea*) med oranjem po jezerskem dnu

Jezero Sveta Trojica (foto: I. Holy)

V letih 2011 in 2012 smo opravili sedem vzorčenj v jezeru Sveta Trojica, dve v jezeru Radehova in eno v jezeru Pristava ter skupno odvzeli 112 brez-zobk. V jezeru Pristava smo vzorčili med množičnim poginom brez-zobk, med drugimi vzorčenji pa pogina nismo opazili. Med vsakim vzorčenjem smo izmerili temperaturo vode, koncentracijo kisika, prevodnost in pH vrednost vode. Odvzeli smo tudi vzorce vode in sedimenta, da bi prav tako kot v školjkah v njih izmerili koncentracije najpogostejše prisotnih težkih kovin – svinca (Pb), kadmija (Cd), cinka (Zn) in živega srebra (Hg) – ter bisfenola A, problematične kemikalije, ki se izločajo v okolje pretežno iz plastike. Leta 2014 smo iz jezera Sveta Trojica odvzeli še po en vzorec vode in sedimenta (mulja) za analizo na fitofarmaceutska sredstva.

Brez-zobke ter vzorce vode in sedimentov smo v hladilni torbi prinesli na Inštitut za patologijo, divjad, ribe in čebele Veterinarske fakultete v Ljubljani. Vsaki školjki smo izmerili dolžino, jo stehtali, makroskopsko pregledali in odvzeli vzorce tkiv in organov, ki smo jih pregledali s svetlobnim mikroskopom.

Pri zunanem pregledu školjk nismo ugotovili sprememb, pri pregledu z mikroskopom pa smo v različnih organih 56 školjk ugotovili posamezne zajedavce različnih vrst, ki so izzvali le lokalno vnetno reakcijo in niso povzročili pogina. Bakterij in virusov nismo ugotovili.

Zaradi svojega filtratorskega načina prehranjevanja školjke kopičijo onesnažila, zato nastane t.i. bioakumulacija oziroma povišana koncentracija kovin in drugih onesnažil v njihovih tkivih v primerjavi z njihovimi koncentracijami v okolju. Na tak način lahko nastanejo povišane ravni onesnažil tudi pri organizmih višje v prehranjevalni verigi, ribah, vidrah, podganah, pižmavkah in drugih. Anorganska in organska onesnažila v odvzetih vzorcih smo izmerili z naprednimi instrumentalnimi kemijskimi analiznimi metodami. Izmerjene vrednosti težkih kovin v sedimentu, vodi in tkivu školjk iz jezera Sveta Trojica niso presegle mejnih vrednosti. Povišane so bile koncentracije cinka, ki je v dravskem porečju naravno prisoten, lahko pa so tudi posledica spiranja fitofarmaceutskih sredstev z okoliških kmetijskih površin. Vzorec jezerske vode smo preiskali na ostanke

124 fitofarmaceutskih sredstev (organonitrogeni in organofosforni pesticidi, fenoksialkanojski herbicidi, bentazon, sulfonilurea pesticidi), sedimenta na 29 pesticidov (triazinski in organofosforni pesticidi), tkivo školjk pa na 66 pesticidov (organofosforni, oksidiazinski, organoklorini pesticidi, konazol fungicidi, piretroidi). Med vsemi preiskanimi spojinami smo v komaj zaznavnih koncentracijah ugotovili le herbicida terbutrin in bentazon v preiskanem vzorcu vode. V slovenskem pravnem redu – Uredba o stanju površinskih voda (Ur. l. RS, št. 14/2009 in 96/2013) ni določenega okoljskega standarda kakovosti oz. mejne vrednosti za terbutrin in bentazon. Tudi rezultati analize odvzetih materialov na bisfenol A so pokazali, da so bile njegove koncentracije mnogo nižje od strupenih. Vsekakor je pomembno kontrolirati to problematično spojino in druge potencialne kemijske povzročitelje hormonskih motenj v površinskih vodah, saj obstaja nevarnost divjih odlagalšč odpadkov v bližini naravnih habitatov

Poginule brez-zobke na jezerski gladini

Pokop poginulih brez-zobk

Vzorčenje brez-zobk in jezerske vode za laboratorijske analize

tracijah ugotovili le herbicida terbutrin in bentazon v preiskanem vzorcu vode. V slovenskem pravnem redu – Uredba o stanju površinskih voda (Ur. l. RS, št. 14/2009 in 96/2013) ni določenega okoljskega standarda kakovosti oz. mejne vrednosti za terbutrin in bentazon. Tudi rezultati analize odvzetih materialov na bisfenol A so pokazali, da so bile njegove koncentracije mnogo nižje od strupenih. Vsekakor je pomembno kontrolirati to problematično spojino in druge potencialne kemijske povzročitelje hormonskih motenj v površinskih vodah, saj obstaja nevarnost divjih odlagalšč odpadkov v bližini naravnih habitatov

in posledično onesnaženih izcednih vod v njihovi bližini.

V vseh primerih vzorčenja je bila prisotna homotermija, t. j. stanje, v katerem je temperatura vode enaka v celotni globini jezera. Gre za razmeroma plitva jezera, kjer verjetno čez leto nitemperaturne razslojitve na različnih globinah v jezeru. Kljub temu smo opazili, da so se koncentracije kisika pri junijskem

vzorčenju 1. 2011 po globini zelo različkovale. Na površini jezera je fotosinteza najintenzivnejša, vendar se zaradi velike kalnosti vode hitro zmanjšuje. Pri dnu jezera je bila nasičenost s kisikom manjša od 100 %, kar pomeni, da lahko v času odmiranja planktona (pozno poletje in jesen), ko potekajo intenzivni procesi razgradnje v sedimentih, na tem mestu nastane pomanjkanje kisika. Organizmi, ki so večino svojega življenjskega cikla omejeni na sediment, in to so tudi brez-zobke, so občutljivi za nižanje vsebnosti kisika in zaradi tega lahko poginejo.

Zaključek

V poletnem obdobju visokih temperatur in močne fotosinteze se lahko povečajo količine biomase v vodi (eutrofikacija), predvsem alg, ki kasneje množično odmirajo. Pri njihovi razgradnji se intenzivno porablja kisik, zato ga primanjkuje predvsem v sedimentih. Ponoči, ko vsi organizmi v vodi porabljajo kisik, lahko le-tega pri dnu jezer zmanjka, kar je lahko vzrok za pogine brez-zobk in je tudi potencialna nevarnost za ribe. Da bi take pojave omejili, bi bilo treba zmanjšati vnos hranil s preprečevanjem izpiranja s kmetijskih zemljišč in omejevanjem hranjenja rib, poglobiti jezera in redno odstranjevati mulj z jezerskega dna.

Mitja Gombač¹, Oto Hren², Peter Sande², Boris Vogrin², Jernej Hren², Vesna Cerkvenc Flajs¹, Katarina Pavšič Vrtač¹, Ciril Novak², Suzana Žižek¹

¹ Veterinarska fakulteta Univerze v Ljubljani, Gerbičeva 60, 1000 Ljubljana

² Ribiška družina Pesnica-Lenart, Ribiška pot 18, 2230 Lenart

Odvisnost menkove drsti od mrzle zimske vode

Za nekatere vrste rib zimske temperature niso nič manj pomembne kot poletne. Menek je od vseh naših rib verjetno najbolj odvisen od nizkih zimskih temperatur vode, kajti v taki, ki ni dovolj mrzla, se namreč sploh ne drsti!

Večina vrst rib se drsti v času, ko je za njihove ličinke največ primerne hrane, najmanj plenilcev in ko vladajo primerne zunanje razmere. Temperatura vode vpliva na premike rib, čas drsti in nadaljnji razvoj iker. Zgodaj spomladi se prva drsti ščuka, sledijo ji pomladanske in poletne drstnice. Mednje spada večina vrst rib, ki živijo pri nas, najpogostejše pa so podust, platnica, mrena, ogrica in klen. Vsaka vrsta se drsti pri svoji specifični temperaturi in ko se izležejo mladice teh vrst, so mladice ščuke že ravno dovolj velike, da jih lahko plenijo. Vendar takšna dinamika ne velja za vse vrste – nekatere se drstijo tudi pozimi, med njimi menek. Tudi pri njih je drst odvisna od zunanjih dejavnikov – temperature vode. Za menkovo drst se mora voda ohladiti nizko pod temperaturni prag, tako kot se mora ogreti nad temperaturni prag za drst spomladanskih drstnic. Če se bo pri spomladanskih drstnicah voda slej ko prej segrela, pa zadostna ohladitev za zimske drstnice ni več samoumevna, sploh v zadnjih letih, ko smo pričre podnebnim spremembam. Večletna neuspešna drst pa vodi v lokalno izumrtje vrste.

V Sloveniji menek še vedno živi v Muri, Dravi, Cerknškem jezeru, Unici, Savici in Bohinjskem jezeru, lokalno pa v Sotli, Savi pri Medvodah in nekaterih pritokih Drave in Mure. Že zdavnaj je izginil iz manjših rek, kot sta Gradaščica in Horjulka, v katerih ga navaja Valvasor. Sredi prejšnjega stoletja so ga lovili tudi v Savi od Ljubljane do Litije, pri Zidanem Mostu vse do Brežic, lokalno tudi v Krki.

Menka najbolj ogrožajo regulacije in onesnaževanje. Regulacije zelo spremenijo njegov habitat, z njimi izginejo globine in spodkopani temni bregovi, kjer se skriva čez dan. Menek je namreč izključno nočno aktiven samotarski plenilec, ki napada iz zasede in izkorišča temo. Ker lovi ponoči, mu ni treba biti vrhunski plavalec, kar je značilnost drugih dnevnih plenilskih rib, s katerimi si deli habitat prostorsko, ne pa tudi časovno. Menek je v Savi nizvodno od Litije izginil, a z vidika regulacije Sava ni bistveno drugačna od obmejne Mure,

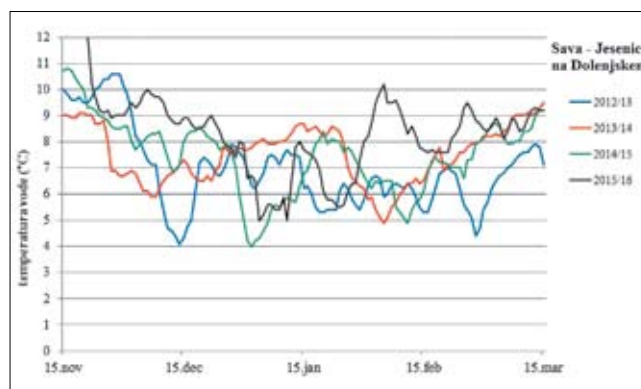
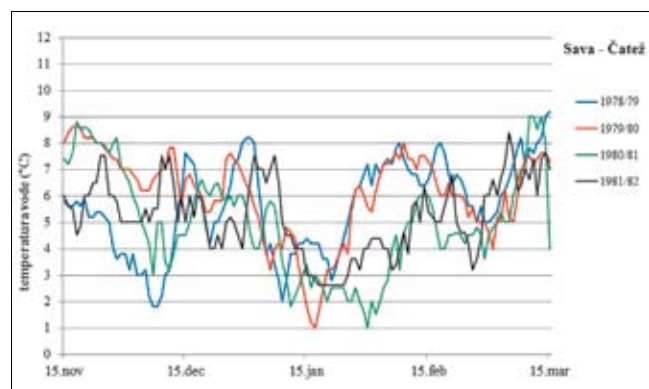
Slika 1: Povprečne dnevne temperature vode reke Drave v Dravogradu v zimah v obdobju od 2012 do 2016. (Vir podatkov: ARSO)

kaj šele od Drave med HE, kjer je menek še vedno prisoten.

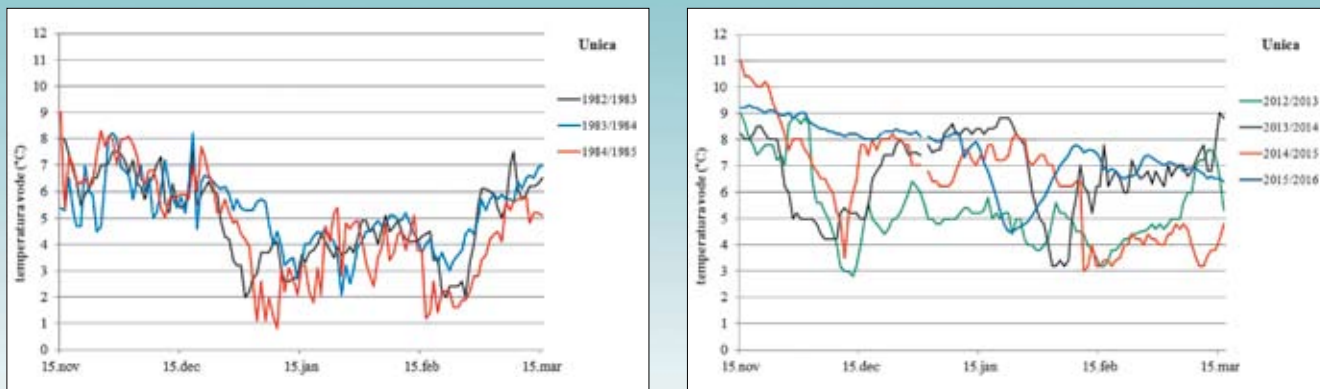
Menek živi v Severni Ameriki ter večjem delu srednje in severne Evrope. Na Balkanu doseže južno mejo razširjenosti. Vendar so številne populacije izumrle, v mnogih rekah pa se njihova številčnost zelo zmanjšuje. V večini knjig je zapisano, da menek živi v potokih, rekah in jezerih s hladno in kisikom bogato vodo. Optimalna temperatura za menka je okoli 10 °C do 14 °C, po nekaterih virih celo manj kot 12 °C. Kjer živi v hladni vodi, se hrani vse leto in tam doseže trofejno velikost, to je do 150 cm. Vendar to ne velja za celotno območje razširjenosti vrste. Menek preživi tudi v vodah, katerih poletne temperature so precej višje – tudi do 25 °C, kar je precej več kot je njegov temperaturni optimum. V takih rekah se menki začnejo hraniti šele, ko jeseni temperatura vode pade na optimalno. To lastnost zelo dobro poznajo ribiči, saj je to

obdobje, ko menki začnejo prijemat, ker se takrat najbolj intenzivno hranijo.

In kako menek sploh lahko preživi poletne visoke temperature? Pri temperaturi nad 20 °C se mu zmanjša bazalni metabolizem, kar pomeni, da zmanjša tudi porabo kisika. Ta fiziološki mehanizem pri menku vpliva na zmanjšano aktivnost, vnos hrane in porabo energije. Pri višjih temperaturah se menki sploh ne hranijo. Pri ektotermnih (mrzlokrvnih oziroma od zunanje temperature odvisnih) organizmih je temperaturni optimum različen za različne fiziološke procese in razvojne faze. Temperaturni optimum je pri menku v primerjavi z drugimi našimi ribami popolnoma drugačen. Pri temperaturi 1 °C menek izloča največ želodčnih sokov, kar mu omogoča učinkovito prebavo. Menki vnos hrane nadomestijo pozimi, ko sta tudi tekmovalje za hrano in vpliv plenilcev manjša, saj je pozimi zmanjšana aktivnost večine drugih

Slika 2: Povprečne dnevne temperature vode reke Save v Čatežu v zimah v obdobju od 1978 do 1982 in v Jesenicah na Dolenjskem v zimah v obdobju od 2012 do 2016. (Vir podatkov: ARSO)

Slika 3: Povprečne dnevne temperature vode reke Unice v zimah v obdobju od 1982 do 1986 in od 2012 do 2016. (Vir podatkov: ARSO)

vrst rib. Takrat si menki obnovijo in napolnijo energetske rezerve, hkrati pa lahko vlagajo energijo v razvoj iker.

Menkovo drst so opazovali pri temperaturi vode od 0 °C do 6 °C. V nekaterih rekah je vedno potekala pod temperaturo 2 °C, v drugih pod 4 °C, spet drugod že pod 6 °C. Največ študij navaja, da mora za menkovo drst temperatura vode pasti pod 4 °C. Drst je torej prilagojena lokalnim razmeram, je lokalno specifična, zato je treba rezultate tujih študij zelo pazljivo prenašati v naše domače okolje. Ni nujno, da je populacija lastnosti, ki jih je pridobila ali ohranila na enem območju, na nekem drugem izgubila.

Za razliko od večjega dela leta se menki v času drsti zbirajo v jate. Drstijo se v tekoči ali stoječi vodi nad finim prodom. V trenutku drsti se lahko več (deset) samcev zbere okoli ene samice v obliki krogle. Med plavanjem samica spusti ike v vodni stolpec in samci jih oplodijo. V stoječi vodi ike nato potonejo, v tekočih vodah pa jih vodni tok še nekaj časa nosi s seboj. Za uspešen nadaljnji razvoj morajo nizke temperature vode vztrajati še precej dolgo po drsti, tudi en mesec. Na splošno velja, da višja temperatura pospeši proces embriogeneze, kar pa za menka ne velja. Pozimi inkubacija iker jesensko-zimskih drstnic poteka počasneje, spomladanskih pa hitreje. Za embriogenezo je ključen stabilen temperaturni režim takoj po drsti, saj so ike občutljive za temperaturo po drsti oziroma oploditvi. Menkove ike imajo verjetno od vseh sladkovodnih rib najnižjo optimalno inkubacijsko temperaturo. Pri različnih populacijah so ugotovili, da vse ike propadejo pri temperaturi >5 °C, >6 °C ali >8,1 °C. Tako

je menek, predvsem v južnem območju svoje razširjenosti, postal ogrožen tudi zaradi nezadostnega ohlajanja vode pozimi oziroma podnebnih sprememb.

V rekah mora jeseni temperatura pasti dovolj nizko, da se menki intenzivneje hranijo in razvijejo ike. Temperatura vode se mora spustiti najmanj do praga, ki sproži drst, in tam ostati, da se zarod uspešno izleže. Pa se to v naših rekah še dogaja? Drava se pozimi še vedno ohlaja tako kot nekoč (slika 1), podobno velja za Muro. Zato je v teh naših rekah največ menkov. V Savi pa ni več tako. V eni od jesenskih številk Ribiča sem že pisal o poletnem segrevanju reke Save, a opazne so tudi zimske spremembe. V petdesetih letih prejšnjega stoletja, ko se poleti Sava ni segrela prek 20 °C, je januarja temperatura vode od Radovljice do Hrvaške padla pod 4 °C. Menki so se lahko uspešno drstili. Tudi v poznih sedemdesetih se je pozimi voda še zadosti ohladila. V Čatežu ob Savi se je pozimi temperatura vode znižala tudi pod 4 °C, a glede na temperaturo vode razvoj v vseh zimah verjetno ni bil uspešno zaključen (slika 2). Večina vrst – tudi ribe – je občasnim neprimernim razmeram prilagojena s strategijo številnih potomcev.

Kadar pa začnejo neprimerne razmere prevladovati, to vodi v izumrtje vrste. V zadnjih letih se je voda Save le v posameznih zimah dovolj ohladila, predvsem pa temperatura vode ni dovolj dolgo ostala ustrezno nizka za uspešen razvoj zarodka menka po drsti. Verjetno je menek iz Save nizvodno od Ljubljane izgubil ravnino zaradi previsokih zimskih temperatur. Dolvodno od NEK je reka Sava pozimi najbolj segreta in temperatura vode se redko zniža pod

5 °C (slika 2). Šele več deset kilometrov dolvodno od Zagreba se voda ponovno dovolj ohladi in tam menek še vedno poseljuje Savo. Izginotje menka iz spodnje Save torej lahko pripišemo vplivu NEK. Odgovore na vprašanja, ali in kako lahko okrepimo prešibko zimsko ohlajanje Save dolvodno od Ljubljane, bodo morali poiskati drugi strokovnjaki. Podobne spremembe se dogajajo tudi na rekah, kjer jih ne bi ravno pričakovali. Na primer v reki Unici je bila v osemdesetih letih prejšnjega stoletja novembrska temperatura vode optimalna za hranjenje menka, decembra se je dovolj ohladila za drst in je ostala hladna vse do pomladi (slika 3). Ikre so se normalno razvile in to je bilo obdobje izobilja menkov. Ugotovitev v zadnjih letih pa so popolnoma drugačne. V zimah 2013/14 in 2015/16 se je Unica ohladila le za kratek čas (slika 3) in dvom v uspešnost menkove drsti in razvoj zaroda vsekakor obstaja. Vse več toplih zim, še posebno takšnih, ki si sledijo zaporedoma, lahko ogrozi populacijo menka tudi v Unici. Za pravilno napoved so nujne lokalne ekološke raziskave, za začetek vsaj natančno beleženje temperature vode ob opazovanju menkovi drsti.

Prispevek je nastal v okviru projekta MEJ-MO JIH! – Pomen ohranjenih MEJic in MOKrišč za prilagajanje podnebnim spremembam in ohranjanje biotske raznovrstnosti (nosilec SHS, partner CKFF), ki ga sofinancirata Eko sklad, Slovenski okoljski javni sklad ter Ministrstvo za okolje in prostor v okviru razpisa za sofinanciranje projektov nevladnih organizacij na področju varstva okolja in podnebnih sprememb. Namen prispevka je opozoriti, da se v Sloveniji podnebne spremembe verjetno že odražajo tudi na naših vrstah rib, a jih je na prvi pogled zelo težko ločiti od sprememb, ki jih je povzročil človek s svojimi neposrednimi posegi v reke ali v njihova prispevna območja.

Marijan Govedič, univ. dipl. biol.,
Center za kartografijo favne in flore

Viri:

Hardewig, I., H. O. Pörtner & P. van Dijk, 2004. How does the cold stenothermal gadoid *Lota lota* survive high water temperatures during summer? *J Comp Physiol B*. 174(2):149–56.

Stapanian, M. A., V. L. Paragamian, C. P. Madenjian, J. R. Jackson, J. Lappalainen, M. J. Evenson & M. D. Neufeld, 2010. Worldwide status of burbot and conservation measures. *Fish and Fisheries* 11(1): 34–56.

Žarski, D., D. Kucharczyk, W. Sasinowski, K. Targońska & A. Mamcarz, 2010. The Influence of Temperature on Successful Reproductions of Burbot, *Lota lota* (L.) Under Hatchery Conditions. *Pol. J. Natur. Sc.*, 25(1): 93–105.

Simonović, P., M. Povž, M. Piria, T. Treer, A. Adrovič, R. Škrijelj, V. Nikolić & V. Simić, 2015. Ichthyofauna of the River Sava System. In: *The Sava River, The Handbook of Environmental Chemistry*, p. 361–400, Springer.

Slika 4: Menek (foto: Slavko Prijatelj)

Umetna drst in valjenje iker

Spoznanja in izkušnje na področju umetne drsti ter valjenja iker so bila osnova za razvoj vzreje rib in industrializacijo ribogojstva. Vzreja rib se začne z izbiro primerne plemenske jate, umetno drstjo, smukanjem, oploditvijo in valjenjem iker v vališču ter nadaljuje z vzrejo zaroda in mladice.

Za uspešno umetno drst je bistven načrt. Pripraviti je treba ustrezno opremo in pribor, kot so bazeni za začasno namestitvev plemenk, delovne površine, skleda in krpe, zlasti je treba vse dobro mehansko očistiti in razkužiti. Preverimo morebitne poškodbe in neprimerno opremo nadomestimo z novo. Priprava na umetno drst je odvisna tudi od tega, ali je matična jata iz ribogojnice, ali pa jo prinesemo iz narave. Pred drstjo ribe ločimo po spolih in jim postopno zmanjšujemo hrano, tik pred drstjo pa jih prenehamo hraniti, da se osmukane ikre in mleček ne bi onesnažili z iztrebki. Ugotoviti moramo za smukanje najprimernejši čas, vendar pri tem plemenk ne smemo vznemirjati po nepotrebnem, saj so pri tem ribe izpostavljene stresu, lahko pa jih tudi poškodujemo. Pri smukanju ne dovolj zrelih plemenk lahko poškodujemo spolne žleze, pri smukanju nezrelih in prezrelih iker pa je slabši odstotek oploditve ter so večje izgube med valjenjem. Zrele samice in samci imajo mehak trebuh in že pri rahlem pritisku sprostito ikre oziroma mleček.

Drst lahko pospešimo in uskladimo s hormonsko vzpodbudo, pri nekaterih vrstah rib pa je le-ta pred drstjo nujna. Za hormonsko vzpodbudo uporabimo hipofizo krapov ali sintetični hormon. Pri smukanju plemenke prijemamo z vlažno tkanino, da jih ne poškodujemo. Predel trebuha obrišemo, da med smukanjem ikre in mleček ne pridejo v stik z vodo. Prav tako morajo biti čiste in suhe posode, kamor iztiskamo ikre, ter epruvete, kamor vsesavamo mleček. Paziti je treba tudi, da ikre ne padajo v skledo z večje višine, saj bi se lahko poškodovale. Manjše plemenke, ki tehtajo le nekaj kilogramov, lahko osmuka en izvajalec, pri večjih pa sta potrebna dva, pri čemer eden drži ribo, drugi pa iztiska ikre. Večje in močnejše ribe je treba pred smukanjem umiriti z anestetikom, da se med posegom ne poškodujejo. Pri anesteziji rib razlikujemo štiri faze: prva je povečana

aktivnost, nemir, pospešeno plavanje in nepravilno dihanje, sledi zguba ravnotežja in upočasnjeno dihanje, v tretji fazi riba leži na boku in razen akustičnega izgubi obrambne reflekse. V zadnji fazi je riba povsem brez refleksov ter zelo plitko diha, zato jo je treba hitro osmukati in vrniti v svežo in s kisikom obogateno vodo. Vrnitev ribe v normalno stanje si sledi v obratnem vrstnem redu, le da traja nekaj dlje. V zadnjem času za anestezijo rib pred smukanjem uporabljamo različne izdelke, v katerih je olje nageljnovih žbic, ki je naravno, hitro deluje in ima v primerjavi z drugimi pripravki manj škodljivih učinkov. Pri anesteziji z oljem nageljnih žbic je vrnitev rib v prvotno stanje nekoliko daljša, vendar navadno ni drugih zapletov.

V skledo osmukamo ikre nekaj samic in jih oplodimo z mlečkom nekaj samcev, ki jih bodisi osmukamo neposredno na ikre ali pa mleček na ikre nanese iz posode ali epruvete. Pri postrvih imajo samci navadno dovolj mlečka, samci nekaterih drugih vrst, kot je na primer ostriz, pa ga imajo manj. Pri oploditvi iker postrvi so sprva uporabljali mokro metodo, pri kateri so posnemali naravno drst in plemenke bodisi smukali v vodi ali pa so ikre in mleček smukali v vodo. Tak način oploditve ni dal dobrih rezultatov, saj se je oplodilo le od 20 % do 40 % iker. Zato zdaj uporabljamo izključno zelo učinkovito suho ali polsuho metodo oploditve, katere bistvo je, da ikre in mleček pred oploditvijo ne pridejo v stik z vodo. Pri suhi metodi ikre osmukamo na cedilo, da odteče ovarialna tekočina, pri polsuhi pa ikre osmukamo v suho posodo skupaj z ovarialno tekočino. V obeh primerih za oploditev ikre prelijemo z vodo. Pri polsuhi metodi pri idealno zrelih plemenkah prisotnost ovarialne tekočine podaljšuje življenjsko dobo spermijev in je zato je odstotek oplojenih iker višji kot pri suhi metodi.

Odstotek oplojenih iker je odvisen

tudi od kakovosti iker in mlečka ter razmer v okolju in ga lahko povišamo z dodajanjem različnih pospeševal. Lužnata reakcija in osmotski pritisk pospeševala za dva- do trikrat podaljšata čas gibljivosti spermijev, tako da je za oploditev potrebno manj mlečka. Sestava pospeševal za oploditev, ki ga na ikre nalijemo namesto vode, je prilagojena za vsako vrsto rib posebej. Oploditev postrvih iker je enostavnejša kot oploditev iker pri ribah, ki ikre lepijo na rastline, na primer krap.

Čiste, oplojene in razkužene ikre namestimo v valilnike, ki so različne izvedbe in načinov delovanja, izbor pa je odvisen od vrste rib in kakovosti vode. V praksi najpogosteje uporabljamo kalifornijske valilnike najrazličnejših izvedb. Pri omenjenih valilnikih je vložek s sitastim dnom, ki ga vložimo v zunanje korito. Dobra lastnost teh valilnikov je zadosten in enakomeren priliv vode ter kisika do vseh delov valilnika in možnost sprotnega odstranjevanja mrtvih iker. V teh valilnikih lahko tudi še nekaj časa po izvolitvi vzrejamo zarod. Drugi način je valjenje v steklenicah različnih oblik in velikosti. Voda priteka od spodaj, dviguje ikre in preprečuje, da bi se kopičile v skupke, lažje mrtve ikre pa se dvigujejo na površje in jih lahko odstranimo. Valilne kozarce uporabljamo izključno za valjenje iker, zarod pa je treba premesti v večje posode, kjer poteka nadaljnji embrionalni razvoj.

Pogosto uporabljamo tudi valilne omare, v katerih se glede na število korit/predalov lahko na majhnem prostoru izvali veliko iker. Po izvalitvi iker izvlečeni predali lahko služijo za začetni razvoj zaroda. Pred oploditvijo se ikre z ovarialno tekočino v posodi, pokriti z vlažno krpo, na hladnem lahko obdržijo nekaj ur, pri temperaturi 0 do 4° C pa nekaj dni. Še najbolje se ikre obdržijo v ustrezni izolirani posodi. Mleček kratkotrajno lahko hranimo do en teden, zlasti še, če dodamo posebno raztopino, ki spermijev ne

aktivira, ohrani pa njihovo sposobnost oploditve. Globoko zamrznjen mleček v tekočem dušiku pri $-196\text{ }^{\circ}\text{C}$, ko se zaustavijo vsi metabolični procesi, lahko shranimo za nekaj let. Pred zamrznitvijo mleček razredčimo s posebno tekočino (krioprotektor), najpogosteje sta to glicerol ali etilenglikol. Za ohranitev gibljivosti spermijev po odmrznitvi je treba mleček odmrzniti v nekaj sekundah, za oploditev pa uporabimo pospeševala. Velikost zrele ike je v medsebojni odvisnosti s plodnostjo

drugih procesov v biologiji rib, ki so odvisni od temperature vode, je mogoče zelo natančno izračunati. Tako lahko izračunamo tudi karenčno obdobje, to je obdobje, ko po zdravljenju z antibiotiki rib ne smemo uživati. Če je temperatura vode nizka, bo karenčno obdobje daljše in obratno.

V razvoju iker ločimo obdobje oploditve, mirovanja, obdobje iker z očmi in valjenje. Uspešna oploditev je odvisna tudi od stopnje zrelosti in kakovosti iker in mlečka ter tehnične izvedbe

brez vode tudi do tri dni prevažamo. Na kratke razdalje ike prevažamo v manjših posodah z vodo, na večje pa na okvirjih z najlonskim pletivom v izoliranih, po navadi plastičnih pladnjih brez vode. Drugi zgornji okvir je napolnjen z materialom, ki vpija vodo in jo enakomerno razporeja, ko kaplja iz ledu, ki se topi v zgornjem okvirju. Pri pravilno opravljenem transportu izgube iker ne smejo preseči 3 %.

Nekaj dni pred izvalitvijo se občutljivost iker in potreba po kisiku ponovno povečata. Če kisika primanjkuje, se ike predčasno izvalijo, če pa pomanjkanje kisika traja dlje, se zadušijo.

Valjenje iker se konča z izvalitvijo zaroda. Postrvje ličinke so povsem brezbarvne, imajo veliko rumenjako-vo vrečko in ležijo na boku na dnu posode, kasneje pa se, odvisno od stopnje izrabe rumenjako-ve vrečke, različno intenzivno premikajo. V času valjenja je treba odstranjevati ikrne ovojnice, ki bi nakopičene lahko zamašile dotok vode, ličinke pa bi se zadušile. Odstranjevanje je treba tudi odmrli zarod in povečati dotok vode. Če je v ribogojnici virus kužne nekroze trebušne slinavke pri postrvih, je v ikrnih ovojnicah in z njihovim odstranjevanjem zmanjšujemo vir okužbe zaroda.

Dandanes v intenzivni vzreji zaradi neželenih vedenjskih vzorcev rib v času drsti, ko se hranijo manj

intenzivno, samci pa se med drstjo lahko poškodujejo, pred drstjo ali pa pri oploditvi vplivamo, da se ribe ne razmnožujejo. Za vplivanje na spol obstaja več načinov; eden od njih so steroidi, ki jih navadno dodajamo v hrano, da se samice spremenijo v samce. Pri vzreji šarenk je običajen način sprožanje triploidije (trojni niz kromosomov), ki jo dosežejo z delovanjem na ike s povišanim pritiskom ali povišano temperaturo. Prednost triploidnih rib je, da se energija, ki bi se sicer porabila za razmnoževanje, usmeri v rast rib. Pri vlaganju v vodotoke v naravi je zaželeno, da so nekatere vrste rib, ki jih vlagamo, neplodne.

Prof. dr. Vlasta Jenčič

Literatura

Bogut, I., Horváth, L., Adámek, Z., Katavić, I. (2006). Ribogojstvo. Poljoprivredni fakultet, Osijek.

Valeči se zarod

ribje vrste: bolj ko je riba plodna, manjši premer iker ima.

Na začetku embrionalnega razvoja rib v ikrah hitro potekajo procesi. Posamezni razvojni stadiji trajajo nekaj ur do največ nekaj dni. Med valjenjem imajo embrii postrvih vrst veliko rumenjako-vo vrečko, v kateri je rezervna hrana, ki jo potrebuje kot notranjo prehrano. Ta razvojna oblika je predličinka, ko pa le-ta poleg hrane iz rumenjako-ve vrečke začne jemati tudi hrano iz okolja, se začne obdobje ličinke. Dolžina embrionalnega razvoja je pri posameznih vrstah rib različna. Na splošno velja, da imajo postrvje vrste, ki se drstijo jeseni, ko so temperature nizke in imajo velike ike, daljše embrionalno obdobje. Čas valjenja iker izražamo v dnevni stopinjah ($^{\circ}\text{D}$), ki so seštevek povprečnih dnevni temperatur vode. Višja ko je temperatura vode, prej se bodo ike izvalile. Dolžino razvoja ličink in tudi

umetne drsti. Pri stiku iker z vodo ike nabreknejo, površina pa postane čvrsta in gladka. Voda napolnjuje prostor iker med zunanjo in notranjo (citoplazemsko) membrano, ki ga imenujemo perivitelinski prostor. V času nabrekanja so ike zelo občutljive, zato jih lahko premikamo šele, ko je končano obdobje nabrekanja. V tem času jih štejemo in nameščamo v valilnike. Ikre najpogosteje štejemo glede na težo, tako da jih na natančni tehtnici stehamo tisoč, ki smo jih naštel s posebno ploščico. Vse naštete aktivnosti je treba opraviti zelo hitro, saj so ike 48 ur po oploditvi do obdobja, ko dobijo oči, ponovno zelo občutljive za tresljaje in se je treba zato izogibati kakršnemu koli delu z njimi. Približno na sredini embrionalnega razvoja, ko dobijo ike oči, postanejo za tresljaje in pomanjkanje kisika neobčutljive, zato jih v tem času lahko premikamo in le v vlažnem okolju

LZS in RZS predstavili svoje delo v letu 2018 in načrte za naprej

Vsakoletna predstavitev dela Lovske in Ribiške zveze Slovenije je potekala v torek, 4. decembra 2018, tradicionalno med vožnjo z ladjico po Ljubljani. Konferenco, ki jo je vodila Urška Kmetec, je začel predsednik LZS mag. Lado Bradač.

Med drugim LZS kot predstavnik večine upravljalcev lovišč nasprotuje načrtovani ukinitvi Oddelka za lovstvo pri Zavodu za gozdove Slovenije, saj bi se tako zmanjšala preglednost načrtovanja in ugled upravljanja z divjadjo in njenim življenjskim okoljem v prostoru EU.

LZS začena z zbiranjem 5000 podpisov proti ponovnemu podržavljanju kmetijskih zemljišč, ki so jih LD pridobile z odkupom. Prav tako si bodo lovci skupaj z drugimi nevladnimi organizacijami še naprej prizadevali za vzpostavitev inštituta varuha narave, katerega predlog je Ministrstvo za okolje in prostor v letu 2017 zavrnilo.

Mag. Bradač je nekaj besed namenil še priložničnosti Čeljustnice prostoživečih parkljarjev avtorjev izr. prof. dr. **Boštjana Pokornjaja** in dr. **Ide Jelenko Turinek**. V njem zbrani podatki so dragocene informacije o osebkih, vrstah in okolju.

Primer afriške prašičje kuge, ki se bliža tudi našim krajem, je predstavil dr. **Gorazd Vengušt** z Nacionalnega veterinarskega inštituta. Bolezen so lani zabeležili v 1.400 primerih pri domačem prašiču in 500 primerih pri divjem v devetih evropskih državah. Po njegovih besedah bolezen ni zelo nalezljiva, se pa širi prek obtutve, opreme, obleke in vozil, zato je treba okrepiti biovarstvene ukrepe. Dr. **Diana Žele** z istega inštituta pa je povedala, da precej skrbi povzročča pred nedavnim potrjena bolezen Aujeszkega ali lažna steklina pri dveh lovskih psih, ki sta bila v stiku z divjim prašičem. Bolezen za divjega prašiča po navadi ni nevarna,

usodna pa je za živali, ki pridejo z njim v stik, zlasti za pse.

Dr. **Hubert Potočnik** z Biotehniške fakultete UL je zbranim predstavil nekatere dejavnosti v povezavi z zlatim šakalom, ki je postal razmeroma pogosta vrsta na območju Primorske in širše okolice Krasa. Rezultati spremljanja od novembra 2016 do septembra 2018 so pokazali prisotnost šakala v 998 zapisih v 130 loviščih od 141 v Sloveniji.

Prof. dr. **Ivan Kos**, predsednik Komisije za upravljanje z divjadjo pri LZS, je izpostavil vedno večjo populacijo volka, zato na LZS menijo, da je nadzorovan odvzem nekaj osebkov pomemben varnostni ukrep. Podobno velja za rjavega medveda, katerega številčnost se v zadnjih desetih letih veča. Nasprotno pa je problematična izredno nizka številčnost risa. LZS kot koordinatorka sodeluje pri mednarodnem varstvenem projektu LIFE Lynx za izboljšavo sistema zaznavanja, pa tudi preprečevanja ilegalnega ubijanja živali.

Predsednik RZS dr. **Miroslav Žaberl** je minulo leto z vidika delovanja ribičev označil za normalno. Zapolnili so ga številni dogodki, k sreči pa noben ni bil posebno usoden za ribji živelj. Primerov, kot je bil v letu 2017 potok Tojnica, v letu 2018 k sreči ni bilo. Je pa narava sama pokazala svojo moč na Tržiški Bistrici, kjer je vodna ujma poleg velike škode na zasebni lastnini in infrastrukturnih objektih zelo prizadela ribji živelj. Škoda je še posebno velika, saj je območje bogato z domorodno potoko

postrvjo, ki je doživela precejšnjo škodo tudi na potoku Krumpah v Ljubnem ob Savinji, kjer je bil vzrok človeški dejavnik, saj je bil potok zaradi delovanja male HE popolnoma izsušen. Ravno gojitveni potok Krumpah je bil razglašen kot rezervat gensko čistih domorodnih vrst rib. Težave z ohranjanjem življenjskega okolja domorodnih ribjih vrst so tudi zaradi obstoječe in načrtovane HE na spodnji Savi. Večina obstoječih ne premore niti ribjih stez, čeprav tudi slednje ne morejo nadomestiti uničenega življenjskega okolja, predvsem podustem in sulcem.

Še vedno nerešena težava ostaja kaljenje reke Drave zaradi odstranjevanja nanosov mulja iz avstrijskih HE. Na tak način se zamuljajo že tako maloštevilna drstišča in uničujejo mladice.

Nekaj upanja in veselja prinaša izrazito nasprotovanje naravovarstvenih organizacij in lokalnega prebivalstva gradnji HE na reki Muri in s tem korenitim spremembam v naravi, ki bi jih prinesla gradnja.

Dr. Žaberl je izpostavil pomen sodelovanja ribičev s sorodnimi naravovarstvenimi organizacijami. Kot predsedujoči skupini organizacij za trajnostni razvoj so ribiči z veseljem podprli projekt Zveze tabornikov Slovenije Obisk v naravi, ki je nekakšen etični kodeks obnašanja v naravi. Vse članice tudi podpirajo vzpostavitev inštitucije varuha narave.

Predsednik RZS se je v nadaljevanju svojega nastopa zadržal še ob nekaterih težavah, ki pestijo ribiče, med katerimi je najbolj izstopajoča pomanjkanje mladih. ▶

Tradicionalno tiskovno konferenco LZS in RZS med plovbo po Ljubljani na ladji Lea je poleg predstavnikov različnih medijev spremljalo še lepo in za začetek decembra toplo vreme.

Zato so ribiči še posebno veseli, da so na državnem tekmovanju s področja biologije odgovorni Prirodoslovnega društva Slovenije in revije Proteus za temo izbrali sladkovodne ribe. Na zahtevno tekmovanje se je več kot 4.000 osnovnošolcev pripravljalo s pomočjo predavanj ihtiologinje dr. Metke Povž, za 45 zlatih učencev pa so z darili poskrbeli na RZS. Upajo, da bo kateri od sodelujočih učencev v prihodnosti postal član ribiške organizacije.

Za utrjevanje znanja mladih so ribiči v letu 2018 pripravili že 25. Mladinski muharski tabor, kjer so mladi ribiči na reki Kolpi pri Osilnici spoznavali osnove muharjenja.

Nekaj pohvalnih besed je Žaberl namenil organizatorjem 24. Evropskega prvenstva v lovu rib s plovcem na izjemni tekmovalni trasi na Savi v Radečah. Ribiči RD Radeče in RD Sevnica so gostili 30 ekip najboljših ribičev in se pri tem odlično izkazali.

Problematiko plačevanja vodnega povračila in dvojne finančne obremenitve za RD je prisotnim predstavil predsednik Komisije za pravna vprašanja pri RZS Peter Solar. Pri tem je posebej omenil vztrajanje ribičev, da v primeru ribolova na celinskih vodah, ki sodijo v ribiški okoliš in je vodno telo v RGN opredeljeno kot ribolovni revir, za katerega že plačujejo koncesijsko dajatev, RD ne bodo plačevale še druge dajatve za isto vodno telo. Pri tem je opozoril, da je RZS že v letu 2015 Ministrstvu za okolje in prostor predlagala konkretno spremembo v Uredbi v vodnih povračilih, ki bi sistemsko razrešila to težavo, a ni bila uslišana. Zato ponovno apelirajo na ministra, da bi se izognili nadaljnjemu pravnemu zapletanju, naj nemudoma ukrepa v smeri uskladitve zakonodaje, ki ribiškim koncesionarjem ne bo nalagala še dodatnih nerazumnih stroškov.

Sekretar RZS Igor Miličič je predstavil **Ribiški slovar**, veliko pridobitev slovenskega ribištva v letu 2018, katerega izid sta podprli RZS in ZZRS. Slovar, delo priznanega slavista in ribiča dr. Toma Korošca, je redkost med ribiško publicistiko, s katero se lahko pohvalijo le maloštevilni, tudi precej večji narodi na svetu. Delo pomembno prispeva k dvema ključnima nalogama RZS: ohranjanju in nadaljevanju ribiške tradicije ter ohranjanju kulturne dediščine s področja sladkovodnega ribištva na Slovenskem. Kot tak slovar ni namenjen zgolj ribičem ter z ribištvom in ribami povezanim strokam, temveč splošni javnosti kot dragoceno vodilo pri rabi pravih slovenskih izrazov, povezanih z ribami, ribištvom in športnim ribolovom. Delo obsega 1131 gesel na 300 straneh.

Lahkotna vožnja po Ljubljani na barci Lea se je nadaljevala v prijetnem in sproščenem klepetu med udeleženci, k čemur je pripomogla tudi tradicionalno okusna gostinska ponudba in lepo, za tedanja letni čas nenavadno toplo vreme.

Lenart Levičar Bahtijari
lenart.bahtijari@t-2.net

POGOVOR Z ROKOM ROZMANOM OB ZAKLJUČKU ODPRAVE BALKAN RIVERS TOUR 3 (BRT 3)

»Karjolca gre naprej!«

Menim, da Roka Rozmana ni treba posebej predstavljati, saj je širši, tudi ribiški javnosti že dobro znan. O nekdanjem hokejistu in olimpijcu v veslanju, zdaj pa ekstremnem kajakašu, naravovarstveniku, biologu in ribiču muharju ter njegovih projektih smo nekaj napisali tudi na straneh našega glasila v letu 2016. Takratni prispevek je nastal ob štartu Balkan rivers tour 1 (BRT 1) v Bohinju, ko so Rok in družina zaveslali po Savi Bohinjki in tako začeli projekt, s katerim opozarjajo na sporne načrte gradenj HE, s katerimi bi pregradili in zajezili še zadnje neokrnjene reke v Evropi. Takrat pravzaprav z jasnim ciljem, pa vendarle nekoliko v neznano.

V ponedeljek, 8. oktobra 2018, do bri dve leti pozneje, sem spremljal zaključek že tretje BRT, katere zadnja etapa je bila v Ljubljani. Povorka kanujev in drugih plovil je izplula izpred Kajak kanu kluba Ljubljana ob 13. uri in ob spremljavi bobna na »zmajevem« čolnu počasi plula proti Suštarskemu mostu, kjer so veslači izstopili iz vode in s številnimi podporniki in simpatizerji krenili proti Trgu republike, kjer so nasproti parlamenta uprizorili krajše zborovanje, na katerem je nastopilo nekaj govornikov. S predajo odprtega pisma vladi R Slovenije, ki ga je v parlament odnesel Rok, se je BRT3 v formalnem delu končala. Kolikor vem, so se v novembru sestali s predsednikom DZ mag. Dejanom Židanom, ki je podprl njihova prizadevanja in se strinjal z zahtevo, da je treba razgovore o smotnosti tako agresivnih posegov v še zadnje naravne vodotoke prenesti na višjo raven.

Nekaj dni po tem dogodku sem se z idejnim vodjem celotnega projekta Balkan rivers tour oziroma gibanja Skupaj za reke, Radovljčanom Rokom Rozmanom, pogovarjal o njegovih vtisih ob zaključku BRT 3.

Rok, najprej moje čestitke ob zaključku tokratne, že tretje turneje po rekah Balkana (BRT). 32 dni veslanja in sodelovanja na številnih prireditvah v šestih državah in na sedemnajstih lokacijah prav gotovo ni lahko tudi za takega športnika, kot si ti. Od zaključka je minilo le nekaj dni, pa vendar me zanima, kakšni so tvoji vtisi in koliko uspešna je bila tokratna BRT. Predvsem pa, ali si se že spočil?

»Hvala za čestitke. Res je, bilo je kar naporno tako, da bom potreboval nekaj časa, da se spočijem. Da sem nekoliko bolj izdelan kot običajno, je delno kriva tudi izgorelost in bolezen, ki me je prek zime za

Rok Rozman, kajakaš, biolog, naravovarstvenik in ribič se v zadnjih letih posveča obrambi še zadnjih neokrnjenih rek na Balkanu.

štiri mesece položila v posteljo. Vsekakor bom moral bolj paziti nase. Poleg tega pa je sam BRT zgolj vrhunec nečesa, kar se pripravlja dlje časa. Potrebujem skoraj pol leta priprav, sestankov, predavanj in podobno, da zberem pokrovitelje, se pogovorim in uskladim z vsemi lokalnimi udeleženci z območij, kjer bomo delovali. Zdaj pa bom najprej 'fajn' počival.

Po mojem mnenju je bil tokratni BRT najuspešnejši doslej. Zgodilo se je največ neposrednih akcij, kjer smo z domačini blokirali gradbišča, delali 'kraval' po prestolnicah, v medije spravljali zgodbe, ki bi sicer v njih le težko našle prostor. Ves čas smo bolj kot ne hodili po robu, kar je terjalo še več pogovorov in organiziranja, a je bilo naše delo zato bolj učinkovito. Bili smo pravi servis za to, da se zadeve res premaknejo.«

Razblinjanje dogme o ti. »zeleni energiji«, ki jo promovirajo zagovorniki gradenj HE, je

Veslači so zapluli po Ljubljanici na zadnjo etapo BRT 3 izpred Kajak kanu kluba Ljubljana. Na Šušterskem mostu jih je pričakala množica podpornikov, somišljenikov in naključnih obiskovalcev.

precej trd oreh. Kaj bi po treh letih zavzemanja na terenu lahko povedal o tem in v kateri od šestih držav, ki ste jih obiskali tokrat, je BRT naletel na najboljši odziv? Če prav razumem vaš slogan Zabava, veslanje in imeti se fino, zainteresiranim posredujete zgolj informacije o prikritih dejstvih na nek zabaven, neosiljivo način?

»Kje smo bili najbolj sprejeti, težko rečem. Pravzaprav povsod, saj so povsod ljudje, ki živijo ob rekah in delajo noč in dan za njihovo zaščito. Vsi so bili zelo veseli snidenja z nami in enako velja za nas. Mišljenja, da je zelena energija res tako dobra in okolju prijazna, je nekaj manj kot pred časom. Nismo in nimamo nobenega namena ljudi prepričevati v naš prav, seznanimo jih le z dejstvi in na podlagi njih se vsak zase lahko odloči. Kadar se sam prepričaš v nekaj, je povsem drugače kot, če te v to nago-varjajo.«

Imam vtis, da je BRT prerasel v nekakšno gibanje. Si morda imel leta 2016 pri startu BRT 1 in ob prvih zavestljajih na Bohinjki že kakšno vizijo oz. predstavo, da bo šlo tako daleč

in boš veslal tako dolgo – doslej kakih sto dni, če se ne motim?

»Da grem kot bik v maline, je moja značajska lastnost. Vendar moram priznati, da sem takrat v ozadju imel neko vizijo oziroma bolj željo nekje visoko na nebu. Želel sem, da bi ljudje vedeli, kdo smo, da smo jim prišli pomagati in ne služiti na njihovi zgodbi. V tem smislu so ljudje to tudi prepoznali in to se sedaj dogaja. Mislim, da gre za povsem spontan razvoj dogodkov in zdaj je to prerastlo v gibanje, ki se mu pridružuje vedno več ljudi različnih strok in prav vsi so dobrodošli. Velika večina nam želi iskreno pomagati. Na začetku pa si nisem upal o tem govoriti preveč na glas.«

Tokrat ste obiskali šest držav. Kako načrtujete turnejo? Vam kdo da predlog, vas povabi ali se sami odločate? Za prvi BRT si, praviš, potegnili črto po zemljevidu, kako pa je bilo zdaj?

»Sem v stalnem stiku s civilnimi iniciativami in posamezniki s celega Balkana. Pogosto se pogovarjamo o stanju na terenu, se dogovarjamo in načrtujemo. Ljudje sami najbolje vedo, kakšno je stanje pri

njih, kje je kritično in bi veljalo na to javno opozoriti. Pogosto smo v Albaniji. Tam se je zgodba pričela že leta 2015, ko sva s kolegom Žanom Kunčičem preveslala reko Vjoso od izvira do morja. Lani se je tam zgodil velik premik, ko je ustavno sodišče odločilo, da je bila koncesija za jez Počem podeljena nelegalno in da se morajo vse aktivnosti z jezom ustaviti in trenutno res vse stoji. K temu smo morda tudi mi pripomogli skromen delček, predvsem s pomočjo medijev, prek katerih so projektanti čutili velik pritisk. Prednost e-medijev je, da lahko vsak, ki ga nekaj zanima, hitro pride do informacij. Glasneje in več ko se o problemu govori, več ko je ljudi zraven, bolje je. Bolj kot tožb se firme (posebej iz Evrope), ki nameravajo graditi HE, bojijo izpostavljanja njihovih nečednih poslov v javnosti in potem zaradi lastnega ugleda odstopijo od projekta. Imamo precej gverilski pristop, toda ta deluje. To pa je najpomembnejše.«

Verjamem, da se je v tem času nabralo precej zanimivih zgodb. Bi morda katero še posebej izpostavil?

»Tea je res kar nekaj, sto in ena bi rekel. Letos smo na primer obiskali pogumne ženske Kruščice. Vaščani vasi Kruščica pri Vitezu v BiH so namreč vzeli stvari v svoje roke potem, ko so želeli na reki Kruščici zgraditi majhno HE in jim na ta način vzeti pitno vodo, simbol vasi in bodočnosti. Okupirali so most, prek katerega vodi edini dostop do doline in tam že 15 mesecev stražijo 24 ur na dan in sedem dni na teden in ne dovolijo buldožerjem prek mostu. Glavno vlogo pri tem so prevzele ženske, saj bi moške policaji hitro sprovcirali. Ženske so mirneje in pametnejše, na dolgi rok pa tudi bolj vztrajne in odločne. Prišli so tudi specialci, ki niso preveč izbirali sredstev, tako da so bile celo tepene a še vedno vztrajajo. To je prava odločnost in dokaz celemu svetu, posebej pa nam Slovencem, ki radi rečemo, da se ne da nič narediti. Potrebno jih bo še bolj medijsko izpostaviti. Obiskali smo jih in bilo je lepo druženje, na katerem smo pripravili sač, se zabavali in peli. Zelo smo se potrudili, da upornim vaščanom prenesemo nekaj pozitivne energije, kajti kadar 15 mesecev čepiš na mostu, si najbrž že malo utrujen. Ko pa imaš spodbudo, narediš marsikaj, kar sicer morda ne bi. Zdaj čakajo na odločitev sodišča. Kaže jim kar dobro, ker so izvajalci kršili vse mogoče predpise. Upamo na najboljše.«

Kaj pa Anka »Tasmanka«?

»To je posebna zgodba in kaže na to, kako je vse med seboj povezano. Moj prijatelj Ben (Benjamin Webb, avstralski kajakaš, rečni vodnik in okolijski inženir, op. p.) je začel z reševanjem reke Marañón (z reko Ucayali tvorita Amazonko, op. p.), ker je slišal za zgodbo o reki Franklin. Zgodbo o reševanju te reke je pomagala začeti Slovenka Anka Makovec, ki je prišla

OPRTO PISMO VLADI R SLOVENIJE

Skupaj za reke

Spodaj podpisani posamezniki in organizacije od vlade R Slovenije zahtevamo, da ustavite vse načrte, ki predvidevajo uničenje zadnjih koščkov divjih rek, ki so nam še ostali v Sloveniji. Reke so javno dobro in kot take ne smejo biti prepuščene na milost in nemilost interesom peščice. Vemo, da predlagane male in velike hidroelektrarne ne bodo rešile problema energetske krize; četudi zgradite 19 velikih HE in 100 malih HE in s tem dokončno uničite naše vodotoke, to

ne bo pripomoglo k reševanju podnebnih sprememb, niti zmanjšalo porabe fosilnih goriv. Povzročena pa bo nepopravljiva škoda nam državljanom. Dovolj je bilo uničevanja; od vas zahtevamo, da opustite načrte za izgradnjo novih HE in s tem omogočite razvoj trajnostnega rečnega turizma, ki bo lokalnim skupnostim prinesel mnogo več kot agresivni razvoj za potrebe energentov.

Ljubljana, 8. oktober 2018

v Avstralijo iz Bovca. Ko je slišala, da želijo uničiti reko Franklin, je bila – tudi zaradi Soče – takoj pripravljena pomagati. Ko sva z Benom ugotovila, da naju Anka povezuje, sva se odločila, da jo poiščeva. Najprej smo komunicirali prek skypa in obljubil sem ji, da jo obiščeva. Potem je prišlo do tega, da sva morala nujno na pot, saj je resno zbolela. S seboj sva vzela snemalca in prav prijetno smo se družili. Pravzaprav lahko tukaj zatrdim, da sem takrat preživel najboljše popoldne svojega življenja. Tolikšne pozitivne energije nisem videl še nikoli. Pozdravila naju je z besedami: »Karjolca gre naprej!«

Potem smo z Benom in snemalcem

Kaj pa ribolov? Je bilo na tej odpravi kaj časa zanj? Kot vem, si tudi ribič, muhar?

Na BRT 2 sem precej lovil, tokrat pa manj, ker praktično ni bilo nobenega prostega časa. V Grčiji in v Albaniji si moraš za ribolov vzeti nekaj časa. Je drugače kot pri nas, kjer so reke polne šarenk in ribolov enostavnejši. V uri in pol težko kaj ujameš. Ujel sem nekaj manjših potočnic in videl nekaj lepih lipanov. Je pa jasno, da so te reke ultra bogate s tema vrstama in podvrstami postrvi. Na Vjosi sem npr. ujel pet rib, in jim vzel vzorce, iz katerih so na Biotehnični fakulteti v Ljubljani našli tri različne genetske linije. Od petih rib, ujetih na 70 km reke! Te reke so zato

vencem, ribičem in drugim naravovarstvenim organizacijam?

»Predvsem moramo biti vsi bolj proaktivni. Ker se ribiči že povsod in na vsakem koraku predstavljamo kot varuhi okolja in še posebej rek, je prav, da kaj naredimo in si v tem smislu sloves tudi prislužimo. Po moje se ribiči na tem področju premalo angažiramo. Naš projekt na načelni ravni ribiči sicer podpirajo, potrebno pa je vedeti, da to ni podpora meni osebno, temveč vsem nam ribičem, ker je rešitev neke reke dobra za vse. Na žalost večina razmišlja po liniji najmanjšega odpora in se kmalu zadovolji tudi z jezerom, ki nastane z zajezitvijo reke. V bran naravi

Krajše zborovanje na Trgu republike, na katerem je nastopilo nekaj govorcev.

S predajo peticije *Skupaj za reke*, ki jo je v Državni zbor odnesel Rok Rozman, se je BRT 3 v formalnem delu končal.

prevelslali celotno reko Franklin. Kmalu po povratku domov je Anka žal umrla. Njeno zgodbo je pred leti v dokumentarni film zajela RTV Slovenija in je zelo zanimiv, ker prikazuje, kaj vse lahko stori ena sama ženska. Mislim, da je film na voljo na YouTube kanalu. Ogled vsekakor priporočam.«

Kakšno pa je stanje pri nas, na naših rekah – Soča in podobne?

»Če sem popolnoma iskren, me še najbolj skrbi ravno Slovenija. Imamo se za tako zelo napredne, kjer je svoboda govora samoumevna in so mediji neodvisni. Vse bolj pa ugotavljam, da je to vse skupaj bolj farsa. To je bilo še najbolj očitno ob zaključku letošnjega BRT s protestnim shodom v Ljubljani pred parlamentom. Korakalo nas je več sto, naredili smo nemalo 'kravala', pa ni bilo enega nacionalnega medija. Vsi so bili pravočasno obveščeni, z vsemi sem govoril še isto dopoldne, pa ni prišel nihče. Na neki televiziji je sicer bil nek prispevek, a ne o tem dogodku, pač pa o vsebini nekega našega filma. Škoda, ker je bilo lepo. Na Šušarskem mostu, kjer smo iztopili iz kanujev, nas je pričakalo veliko simpatizerjev in naključnih mimoidočih z zvrhano mero pozitivne energije.«

Bil sem tam in bilo je res lepo, se strinjam.

velik zaklad, za katerega vedo le redki. Nekateri hodijo redno tja in si prihranijo pot do Patagonije. Tokratni BRT je imel enostavno sporočilo: *Reke so več vredne prosto tekoče kot zajezene!* In to ne samo v smislu lepote pokrajine, kajakštva in športnega ribolova, temveč čisto v ekonomskem smislu. Obstajajo namreč analize (ena tudi za Sočo), iz katerih je razvidno, da del reke brez jezov daje večji doprinos, ki se porazdeli med tisoče ljudi, medtem ko dajejo jezovi manjši doprinos, ki se razdeli zgolj med nekaj ljudi. Ljudje na Balkanu so to sprevideli, zato majhni kampi in manjši ribiška središča rastejo kot gobe po dežju. Veselijo se uspeha in v tem vidijo svojo priložnost. Koristi pa združujejo. V tem primeru gre za pozitivne koristi, saj se zaradi njih ne posega negativno v okolje. Druga stvar je seveda množični turizem, vendar tukaj ne govorimo o njem.«

Kolikor sem te v teh dveh letih uspel spoznati, domnevam, da je že v pripravi BRT 4. Imam prav ali ne?

(Smeh). »Razmišljamo že o tem, vendar ne morem povedati še nič konkretnega. Vsekakor bomo tako kot prejšnja leta storili vse, da sestavimo zgodbo. Vsak končan projekt nam daje ideje in motivacije za naprej. Bolj delaš, bolj te poganja.«

Morda za konec še kakšno sporočilo Slo-

se moramo postaviti tudi konkretno in ne zgolj z besedami.«

Če te parafraziram iz najinega progega razgovora pred dvema letoma v Bohinju, bi bilo dobro, da bi bila vizija ribištva malce daljša od konice ribiške palice?

»Točno tako. Ribiči smo lahko močan lobi. Veliko nas je, številni med nami so precej vplivni, v rokah pa imamo tudi koncesije za upravljanje rek, kar je velika stvar. Če želimo biti zares dobri upravljalci se bomo za reke borili proti slabim namenom tistih, ki v njih vidijo zgolj biznis. Stopiti moramo iz stanja udobja in tega nas ne sme biti strah, saj izven njega dobiš večino dobrega ali celo najboljšega v življenju.«

Rok, hvala ti za razgovor in še enkrat čestitke za vztrajnost, dobre namene in ne nazadnje tudi dober zgled. In seveda: Srečno pri BRT 4!

Lenart Levičar Bahtijari
lenart.bahtijari@t-2.net

P.S.

V zadnjih dneh januarja je Rok sporočil veselo novico: »Hrabre ženske Kruščice so na sodišču zmagale in tako dobile bitko z neprimerno močnejšim nasprotnikom.« Naš globok poklon!

V kraparskem rajju

Eden od mojih ciljev je v naslednjih letih ujeti krapa prek 70 lb v Nemčiji. Lani sem odšel tja konec junija na povsem novo jezero. Tokrat sem se na dvanajstdnevni, zelo zanimiv ribolov odpravil sam.

Raj za krape

Na deset hektarov veliko jezero v bližini Straubinga v Nemčiji sem se odpravil konec junija. Jezero je pravzaprav zelo lepa stara gramoznica, kjer domuje nekaj izjemno velikih krapov; najtežji tehta nekje okrog 37 kg. Jezero je globoko do deset metrov, njegova povprečna globina pa je okoli 6 metrov. Vsi predeli, kjer je bilo jezero plitvejše od približno štirih metrov, so bili popolnoma prekriti s travo. To so vrste jezer, kakršne imam najraje, saj že sam pogled nanje pove, da je samo po sebi zahtevno in je za ribiča velik izziv. Jezero je v lasti zelo znanega kraparja Jurgena Beckera. S svojim bogatim ribiškim znanjem in izkušnjami je ustvaril pravi raj za krape. V jezeru domuje malo krapov, ki pa imajo resnično odlične razmere za rast in lepo življenje. Naravne hrane imajo v izobilju, v travi sem namreč našel različne vrste polžev in školjk.

Taktika

Z dvema palicama sem lovil na globini nekje od 4 do 5 metrov – tam, kjer se je pas trave končal. Z eno palico sem lovil v plitvi vodi, globoki 1,5 metra. Poiskal sem manjše čisto območje v travi, veliko približno 1 x 1 meter in tam nastavljal svojo vabo. Na omenjenem jezeru ni težko najti primernege mesta v plitvi vodi, kajti voda je zelo čista in brez težav sem

Desna in leva polovica jezera

videl svojo navezo in boljije na dnu jezera.

Lovil sem z boljiji Complex-T in Squid & Octopus od Dynamite Baitsa v kombinaciji z različnimi plavajočimi oz. lebdečimi (pop-up) boljiji. Hranil sem izključno z boljiji, saj je v jezeru veliko ploščičev in že tako sem imel z njimi obilo težav. Zaradi čiste vode sem uporabljal Foxov fluoro carbon Illusion 0,39 mm, naveza je bila iz predveze Coretex Matt 35 lb, trnki pa so bili Wide Gape Beaked, velikosti 4.

Prva dva dneva

Ribolov se je zame začel bolje od pričakovanj. Že prva noč in drugi dan sta bila zelo uspešna, saj sem ujel tri krape do 17 kg. Eden od njih je bil izredno lep koi krap, težak 11 kg. Bil sem presrečen, ker koi krapa nisem ujel že dve leti. Večino jih je namreč zelo težko ujeti, če uspemo ujeti celo takšnega lepotca, pa je uspeh še toliko več vreden. Tokratni koi krap je bil barve kot zlata ribica in pravijo, da zlato ribice izpolnjujejo

Bojlji Dynamite Baits - Complex-T in Squid & Octopus

Nekaj Foxovih izdelkov, ki sem jih uporabljal na tokratnem ribolovu.

Eden od najlepših koi krapov v moji karieri

Z markerjem označeno območje, kjer se konča trava.

Tako je označeno območje videti na ekranu sonarja.

Eno od mojih krmišč je bilo v majhni luknji v travi.

skrite želje. Vsekakor si nisem želel, kar se mi je dogajalo v naslednjih petih dneh.

Težkih pet dni

Nikakor nisem načrtoval niti ne bi pričakoval, da bi bil lahko naslednjih pet dni brez enega samega prijema. Prva dva dni sem videl nekaj krapov skočiti iz vode, v petih dneh pa sem vse skupaj videl skočiti le tri. Preprosto so izginili in ni jih bilo videti nikjer v jezeru. Prepričan sem bil, da jih bom videl vsaj v rezervatu, kjer ni dovoljeno loviti. Sprehodil sem se do zaliva s podrtimi drevesi in oprezal za krap, vendar razen enega majhnega krapa in dveh amurjev nisem videl ničesar. V tistem trenutku so se mi krapji zdeli kot duhovi. Res jih v jezeru ni veliko, ampak pri tako čisti vodi si je težko predstavljati, da jih nisem videl niti v rezervatu, kjer se po navadi kakšen vedno zadržuje. Imel sem obilo časa za razmišljanje, kaj je razlog oziroma ali lahko kaj naredim drugače. Po mojih izkušnjah je za takšno situacijo po navadi krivo vreme. Vendar tokrat to zagotovo ni bil razlog. Vreme je bilo namreč

stanovitno in v tistih dneh ni bilo večjih temperaturnih razlik. Ker se krapji niso hranili, so mi veliko težav povzročali ploščiči. Ne glede na to, koliko boljijev sem pokrmil, so mi v štiriindvajsetih urah povsem izpraznili krmišče. Hranil sem mešanico, velikosti 15 in 20 mm, vendar za velike ploščiče niti 20 mm boljiji niso nikakršna težava. V petih dneh sem jih ujel okoli deset. Po navadi takšna zatišja trajajo dva ali tri dni, tokratno pa je trajalo dlje. Bolj kot sem razmišljal, bolj sem si govoril, da moram vztrajati, kar delam in situacija se mora spremeniti. In res, sprememba je prišla.

Sedmi dan

Potrpežljivost se je izplačala in sedmi dan dopoldan, ravno ko sem si ravno umival zobe, me je presenetil zvok mojega kazalnika prijema. S polnimi usti zobne paste sem hitro prijel palico, skočil v čoln in se odpeljal v smeri, kamor je plaval krap. Ker ni šlo drugače, sem med vožnjo zajel malo jezerske vode in si spral usta ... Zaradi obilice trave ribolov na tamkajšnjem jezeru ni mogoč brez uporabe čolna. Večina krapov namreč

ob prijemu takoj zaplava v gosto travo in se poskuša rešiti trnka. Tudi tokrat ni bilo nič drugače, trave je bilo toliko, da sem na trenutke moral z rokami čistiti najlon, da sem ga sploh lahko navil skozi obročke na palici. Po nekajminutnem boju sem skupaj s šopom trave uspel zajeti usnjarja, težkega 19,5 kg. Zelo sem bil vesel, kajti po petih dneh popolne tišine je bil zelo dober občutek ponovno ujeti lepega krapa.

Sedmi in osmi dan

Ponoči nisem ujel ničesar in zjutraj sem se začel spraševati, ali je bil prijem prejšnji dan zgolj naključje ali se je situacija dejansko spremenila. Odgovor sem dobil, ko sem, tako kot vsak dan, peš odšel do rezervata in na moje presenečenje v njem videl vsaj dvajset krapov. Bili so različnih velikosti, med njimi je bil tudi eden od največjih v jezeru. Nekateri so se sončili v zavetju potopljenih dreves, drugi so v plitvi vodi med travo iskali hrano. Vse dni sem bil optimističen, ampak po vsem, kar sem videl, sem bil prepričan, da bom v naslednjih dneh dočkal še kakšen prijem. In res! Prvi manjši krap je prišel še isti

Moj prvi krap, težji od 20 kg, ki sem ga ujel v omenjenem jezeru.

Prekrasen usnjar s težo 23,8 kg

Darilo za moj rojstni dan

Največji krap tokratnega ribolova – 25,3 kg

dan popoldne, proti večeru pa še eden, okrog 15 kg.

Osmi dan se je začel sanjsko. V roku dveh ur sem uspel ujeti dva zelo lepa usnjarja, težka 23,8 kg in 20,6 kg. Že zjutraj, ko sem se zbudil, sem videl iz vode skočiti nekaj krapov, dva prav v bližini enega od mojih treh krmišč. Veselilo me je dejstvo, da sem imel v dveh dneh prijeme na vseh treh palicah, kar je pomenilo, da sem jih postavil na prava mesta in se je vztrajnost poplačala.

Deveti in deseti dan

Deveti dan mi je uspelo ujeti štiri krape, najtežji je tehtal 19,7 kg. Mislil sem si, da je kdaj resnično težko razumeti, da še pred nekaj dnevi nisem mogel ujeti niti enega samega krapa. Ampak prav zaradi nepredvidljivosti imamo ta naš hobi tako zelo radi.

Naslednji dan sem imel rojstni dan in zelo sem si želel ujeti svoje rojstnodnevno darilo. Zjutraj sem imel dva prijema manjših krapov, popoldan pa sem dočkal, kar sem si želel. Nekaj čez tretjo uro popoldan sem ujel dolgega usnjarja, težkega 21,1 kg. Čeprav sem bil tokrat na svoj

rojstni dan sam in brez družbe, je bil resnično zelo lep ribiški dan.

Zadnja noč

Zadnjo noč sem dočkal največjega krapa tokratnega ribolova. Prijem sem imel nekaj čez tretjo uro zjutraj. Tako kot ob vsakem prijemu dotlej sem tudi tokrat hitro skočil v čoln in odhitel proti krapu. Prvih nekaj metrov sem vedno moral veslati, kajti trava je bila preveč gosta za uporabo izvenkrmnega elektromotorja. Na takšnih vodah, kot je bila tista, je zelo pomembno imeti dober in dovolj močan elektromotor. Pri krapu moramo biti namreč čim hitreje, hkrati pa motorja ne sme zaustaviti vsaka trava na poti. Ko sem prišel do mesta, kjer je bil krap, le-tega s palico nisem mogel niti premakniti, toliko trave je bilo. Počasi sem z roko poskušal dvigati najlon in hkrati čistiti travo na njem. Kmalu sem začutil, kako se je krap začel premikati in začel se je boj z njim. Vendar je bil že naslednji trenutek spet zapleten v gostem šopu trave. Tokrat sem odtrgal celoten šop. Zagledal sem svojo navezo na vrhu šopa trave, nekje pod njim v

travi pa je bil krap. Odločil sem se, da bom poskušal vse skupaj zajeti v podmetalko; uspelo mi je in iz nje sem začel odmetavati travo. Kmalu sem zagledal veliko glavo lepega luskinarja. Odpeljal sem se na obalo in ga stehal; tehtnica je pokazala 25,3 kg. To je pomenilo moj nov nemški osebni rekord. Res odličen zaključek lepega ribolova!

Zaključek

Lahko zapišem, da sem imel zelo lep in hkrati zelo težak ribolov. Dnevi, ko sem bil brez prijema, so minili počasi v neprestanem razmišljanju, ali lahko kakšno stvar spremenim. Na koncu sem ujel štir krape, težje od 20 kg, ter postavil svoj novi nemški rekord s težo 25,3 kg.

Rad bi se zahvalil Jurgenu za gostoljubje in prijatelju Helmutu za pomoč pri fotografiranju. Spoznal sem novo lepo jezero, kjer bom naslednje leto ponovno poskusil ujeti postavljeni cilj. Če mi bo uspelo, boste to izvedeli. Do takrat pa vam želim dober prijem in obilo užitkov ob vodi!

*Krištof Cuderman,
Dynamite Baits & Fox team*

Sprehod ob Savi

Ribolovi, ki si jih, če je le mogoče, redno privoščim v zadnjih dneh starega leta, so vedno nekaj posebnega. Nekaj najbrž tudi zaradi sproščenosti, s katero se jih lotevam. Mimo so vsa stresna nakupovanja in vpliv vselega decembra; kot kadar se po opravljenem delu zadovoljno zlekneš v fotelj in se prepustiš trenutku brez misli na karkoli. Vse je bilo na svojem mestu in pripravljeno na svečan zaključek leta. No, jaz fotelj raje zamenjam za trde savske skale, spolzke prodnike in obrežno rastje, ki ga je v tem letnem času, hvala bogu, manj kot poleti. Prednost zime, bi lahko rekel.

Ko sem pred letom dan ali dva pred silvestrovim ravno tako lovil na Savi, so ribe odlično prijemale. V visoki in kalni vodi so bile manj previdne kot po navadi, zato se mi tudi ni bilo treba pretirano prikrivati. Palico so v glavnem krivile mreene, teže okoli dva kilograma, vmes pa se je našel tudi kakšen krap. Prav prijeten ribolov, ki se ga z veseljem spominjam.

V zadnjih dneh lanskega decembra pa razmere v ribolovnem pogledu niso bile vzpodbudne. V nizki in bistri vodi je ribolov izredno težak in nemalokrat ostane podmetalka suha. Ribe so previdne in jih je težko presenetiti, še po-

sebnost na predelih, kjer je pritisk ribičev večji. Zato sem sprva nameraval zgolj na sprehod ob Savi, kjer bi si ogledal in fotografiral zanimive, skrite predele reke in oprezal za ribami. Glede na ugotovljeno stanje bi se kateri drug dan vrnil z ribiško opremo. Podobno sem dostikrat počel in skoraj vedno mi je bilo potem ob pogledu na ribe žal, da nisem imel s seboj ribiške palice. Poučen s takimi izkušnjami in ker so do novega leta ostali le še trije dnevi, sem se tokrat odločil drugače. Ribolovna dovolilnica ni posebno draga (11 evrov) in tudi če dejansko ne bi lovil, zato ne bi propadel. Povsem drugače

pa bi bil brez palice ob pogledu na ribe zgolj ribič sprehajalec s cmokom v grlu. Rekel sem si, da se grem pač sproščat, prevelika pričakovanja pa lahko hitro vse obrnejo na glavo. Ubral sem dandanes precej priljubljen slogan: *Če bo, bo, če ne, pa ne.*

Temu primeren je bil moj izbor ribolovne opreme. Pripravil sem si dodelno palico Greys specimen, dolžine 3,3 m, in težo meta od 30 do 35 g s kolescem Shimano BTR 4000 SL in vrstico, debeline 0,22 mm, s predvrstico, 0,20 mm, in trnkam Owner Chinu # 5. Vaba pa povsem običajen bel kruh iz lokalne pekarnice. Ribe se ga ne branijo,

Lahkoten ribolovni sprehod ob Savi mi je nepričakovano prinesel nekaj lepih rib. Lepši konec leta bi si le stežka lahko zamislil.

Nizka in bistra voda Save pomeni zahteven ribolov, ki se mu mnogi raje izognejo. Na drugi strani pa bistra voda razkrije marsikaj uporabnega.

Udoben fotelj sem zamenjal za trdo savsko skalo in spolzke prodnike.

zaradi svoje barve pa je dobro viden. Vsa taktika je zajemala počasno premikanje ob rečnem bregu in na dobrih mestih ponuditi vabo ribam. In tako od mesta do mesta. Značilen zalezovalski ribolov, na katerem lahko veliko prehodiš, pa tudi ujameš.

Ribolovni sprehod

V belo zmrzal in meglo objeto sobotno jutro ni vzbujalo posebnega veselja po bivanju v naravi in ob pogledu skozi okno sem se nehote stresel.

Medtem ko sem pil kavin nadomestek, sem razmišljal, ali bi sploh šel. Vedel sem, da bom, če ostanem doma, bolj ali manj ves dan slabe volje, posebnega dela, s katerim bi se lahko zamotil, pa nisem imel ali pa mi ni dišalo.

A zavzetemu ribiču take razmere ne pridejo do živega. Glavni pogoj za to pa je, da se glede na razmere in vremensko napoved primerno obleče in obuje. Ni odveč vzeti s seboj še kakšno dodatno oblačilo, ki naj bo v prtljažniku za vsak primer, če bi ga iz tega ali onega razloga potrebovali. Pred časom sem si za takšne in še slabše razmere kupil jakno Tracker Elements in sem z njo izjemno zadovoljen. Ima ravno prav žepov za drobnarije (šest zunanjih in enega notranjega), stranska žepa za roke pa sta obložena s flisom. Je nepremočljiva in zaradi poliestrskega polnila

topla kot puhovka. Poleg jakne so pomembni tudi drugi deli obleke in obutve: primerna kapa, rokavice, termo perilo, debelejšje nogavice. Izpostavil bi samo še odlične Planikine pohodne čevlje. Imam jih že precej let in mi odlično služijo.

Ko sem končno krenil proti Senožetim, je bila ura že deset. V Baru Ivi sem kupil dnevno ribolovno dovolilnico za belice in se počasi odpravil. Skozi sive oblake in meglo so se prebijali sončni žarki. Napol prazna ribolovna torba se mi je zdela peresno lahka, v njej pa je bilo vse potrebno, tudi vrečka s kruhom in blazina za odpenjanje. Pravzaprav bi ji težko rekel blazina, prej podlaga. Mehka pena, s katero je bila napolnjena, se je z leti skoraj povsem sesedla. Vsekakor boljša kot nič, pa še zložim jo lahko tako, da ne zavzame skoraj nič prostora, da o teži sploh ne govorim.

Bližnji savski zaliv, v katerem sem večkrat videl ribe, a še nikoli nobene ujel, je bil prva postaja. Sklonjen sem se mu previdno približal in na robu počasi dvignil glavo – le toliko, da sem videl v vodo. Bila je bistra kot sadjevec in razen v delu, kjer je tekla prek večjih podvodnih skal, kar je na gladini povzročalo vrtince, je

Za lepega klena sem moral ob Savi pešaćiti kakšno uro. Seveda počasi in z vmesnimi postanki.

Pred mrakom poskušajo srečo tudi sulčarji. V Savi je sulcev še nekaj. Upam, da bo tako kljub slabim napovedim tudi v prihodnje.

bil prav dobro viden vsak prodnik na dnu. Pa tudi zajeten ribji rep, ki je že v naslednjem trenutku izginil gorvodno. Rib torej nisem presenetil, vseeno pa sem odtrgal krajec kruha in iz njega kosem bele sredice ter ga stisnil na trnek. Sistem sem obtežil z gramsko razcepljeno utežjo, stisnjeno na kos laksa, dolžine kakšnih 10 cm. Na enem koncu sem naredil zanko, na drugem pa navaden voz, da utež ne bi zlahka zdrsnila z njega. Zanko sem zataknil v sponko na glavnem laksu, njeno gibanje pa omejil silikonskimi ustavljalji (stoperji) Drennan Gripa stops – na spodnjem delu z dvema, na zgornjem pa z enim. Tako narejen sistem omogoča preprosto spreminjanje razdalje med obtežilnikom in vabo po želji in glede na razmere. Predvrstico, 0,20 mm, in glavni laks sem spojil z zanko v zanki brez uporabe vrtljivke.

Vabo sem pustil v vodi kakšnih

dvajset minut, medtem pa s fračo previdno izstrelil nekaj koščkov kruha, ki naj bi vzbudili zaupanje pri ribah. Laks je ohlapno visel z vrha palice, občasno pa se zaradi delovanja vode rahlo napel in spet popustil. Kadar se riba loti vabe, se to jasno pokaže s stresanjem ter kratkim napenjanjem in popuščanjem. V takem primeru takoj zategnem. S čakanjem, da bi se prijem razvil v krivljenje vrha palice, dovolimo ribi, da vabo globoko pogoltno. Odpenjanje je potem pravi kirurški poseg in brez odpenjača skorajda nemogoč. Plastična paličica z zarezo je praktično zastonj, v takšnih trenutkih pa zlata vreden pripomoček. To velja še posebno takrat, ko ribe izpuščamo in zato pazimo, da so čim manj poškodovane.

Čez čas se je pokazalo, da je najbolje, da se od zaliva, iz katerega sem preplašil ribe, poslovim in znova poskusim čez nekaj ur, ko bodo že pozabile name.

V vodo sem izstrelil še nekaj koščkov kruha, zložil palico ter se odpravil naprej. Med hojo sem se tu in tam ustavil in opazoval vodo ter oprezal za ribami. Kazalo je dokaj slabo. Opazil sem nekaj skal skoraj na sredini Save, za katerimi ali pod katerimi bi lahko ležal

kakšen sulec. Pri normalnem vodostaju jih najbrž ne bi videl. Vse je torej za nekaj dobro.

Hodil sem kakšno uro, zelo počasi in previdno. Tudi med hojo po shojenih poteh, še bolj pa zunaj njih je treba biti kar najbolj pozoren. Če med hojo gledamo v vodo in oprezamo za ribami, se lahko zgodi tudi kakšna neprijetnost; lahko se spotaknemo ob korenino, stopimo v kakšno luknjo, kar ima lahko tudi hujše posledice kot le nekaj prask. Raje se ustavimo, pogledjmo vodo in nadaljujmo s hojo.

V zalivu nedaleč stran je v kakšen meter globoki vodi počivalo nekaj lepih klenov in platnic. To je bil zame kar manjši šok, ker v nekaj prejšnjih podobnih zalivih nisem videl niti repa. Tokrat sem bil previdnejši in rib nisem opozoril nase. Sklonjen sem v loku obšel zaliv in se mu znova približal na drugi strani. Torbo sem odložil na tla, sestavil palico in raztegnil podmetalko.

Prikrito in brez naglih gibov sem se približal vodi. Ko sem našel primerno mesto, sem si ogledal razmere in razmislil, kako ribam ponuditi vabo, ne da bi pri tem vzbudi sum. Zaradi nad vodo nagnjenih vej ni šlo drugače, kot da sem navezo zanihal in jo vrgel pod roko. Poskušal sem že v prvo vsaj približno zadeti zeleno mesto. Pred tem sem v vodo enega po enega vrgel nekaj koščkov kruha. Ko je prvi padel v vodo, ni prišel daleč; hitro ga je zgrabil klen in podobno se je zgodilo z vsakim naslednjim. Platnice se niso zmenile za dogajanje.

Padec gramske uteži v vodo ni povzročil nobenega preplaha. Z metom samim sicer nisem bil najbolj zadovoljen, saj vaba ni padla tja, kamor sem želel, a sem jo vseeno pustil tam. Na dnu je ležala kakšnih dvajset sekund, več gotovo ne, ko se je laks stresel. Nisem okleval, zategnil sem, in to v polno. Srednje velik klen se je z otepanjem glave poskušal znebiti ostrega trnka, ki je trdno tičal v njegovem gobčku. Na oko sem mu prisodil kakšen kilogram in pol. Naredil sem nekaj fotografij in ga kakšnih deset metrov gorvodno spustil nazaj v Savo. Potem sem ponovno ponudil vabo – v prazen tolmun. O ribah namreč ni bilo nobenega sledu več. Kraval, ki ga je povzročil zapeti klen, je ribe pregnal s prizorišča. Verjetno sem se pri zajemanju ribe tudi sam neprevidno in preveč izpostavil. Kmalu sem ugotovil, da ni smiselno vztrajati. Naprej gorvodno se mi ni več dalo. Moramo se namreč zavedati, da je treba razdaljo, ki jo prehodimo v eno smer, prehoditi tudi ob vrnitvi. Zato sem se raje odpravil nazaj do prvega zaliva. Tistih

Lep luskinar se zlepa ni vdal. Vmes se je zapletel še v veje. K sreči pa se tanek laks ni pretrgal in glavni junak je na koncu takole poziral, preden je znova zaplaval v Savo.

Ta klen je pobral ponujeno vabo tik pred mrakom. Še sem poskušal, a ujel nisem nič več.

Preprost poldrski sistem z obtežilnikom na kosu laksa, obešenem na drsni sponki. Njeno gibanje po glavnem laksu je omejeno s silikonskimi ustavljalji (stoperji).

Za lahkoten ribolov potrebujemo le malo pribora: laks za predvrvice, razklane uteži (zraven še nekaj kamenčkov z zanko), nekaj trnkov različnih vrst in velikosti ter primerne škarjice.

nekaj koščkov kruha, ki sem jih vrgel vanj, so ribe najbrž že pojedle in prav verjetno je bilo, da bo katera novega koščka sprva zelo vesela.

Zalivu sem se približal precej počasneje in previdneje kot prvič. Met mi je uspel in vaba je padla tja, kamor sem želel. Palico sem odložil na tla in se potuhnil kakega pol metra nazaj. Laks je s palice olapno visel morda kakšno minuto, preden se je stresel in napel. Takoj sem zategnil. Sledil je beg ribe v strugo Save in v kifeljc zvita palica v moji roki. To seveda ni bil klen, z vsem dolžnim spoštovanjem. Zavora je večkrat zapela, krap pa se je usmeril dolvodno, naravnost tja, kjer je bilo v vodi nekaj vej. Nič ni hujšega, kot da se riba na finem laksu zaplete v veje. Naenkrat se je vse ustavilo, a ribo

sem še čutil. Laks se je zapletel v vejo in imel sem le še neznatne možnosti, da bi krapa pripeljal do podmetanke. Po nekajminutnem *povleci – popusti – povleci* se je laks na mojo srečo ločil od veje in odplaval k sredini reke. Oddahnil sem si, a minilo je še nekaj časa, med katerim je malo manjkalo, da se krap ni znova zapletel v veje, preden sem lepega luskinarja spravil v podmetalko. Riba, težka 3 do 4 kg, je obmirovala na blazini za odpenjanje. Občutek je bil enkrat in tudi če bi takrat prenehal z ribolovom, bi bil več kot zadovoljen z dnevom. Pa vendar: Zakaj ne bi poskusil še kje? Spomnil sem se enega zaliva, kjer sem nekoč videl nekaj rib. Ker je bilo pred menoj še nekaj dneva, sem se odpravil tja. Do nekaj kilometrov oddaljenega mesta,

ki je bilo poleg tega na nasprotnem bregu, sem se odpeljal z avtom.

Sonce je bilo še kakšno uro oddaljeno od hriba, za katerega bo zašlo, ko sem vabo vrgel v vodo. Ker je zaliv nekoliko daljši, sem vabo najprej ponudil bližje. Nič. Ponudil sem jo dlje, nekako na sredino, počakal deset minut in izvlekel. Ko sem kruh na trnku ponudil še v zadnjo tretjino zaliva, sem zadrگو na jakni potegnili do vrha, kapo čez ušesa, roki pa zabil globoko v žepa. Sonce je zahajalo in ozračje se je občutno ohlajalo. Namenil sem se počakati še kakšne pol ure, več pa ne. Zakaj bi zmrzoval.

Vabo je pobral lep klen in jo ucvril v glavni tok reke, ki je na tistem delu precej močan. Kljub temu se je vdal in sem ga potegnili v podmetalko. Hitro sem ponovno ponudil vabo. Poskusiti ni greh, morda pa bo prijel še kateri. Medtem ko sem čakal, se je začelo temniti, mraz pa je pošteno pritisknil. Vztrajal sem še kakšnih petnajst minut, potem pa zložil palico, pograbil podmetalko, katere zmrznjena mreža je trdo štrlela od obroča, ter jo mahnil proti avtomobilu nedaleč stran. Kar je bilo, je bilo.

*Lenart Levičar Bahtijari
lenart.bahtijari@t-2.net*

Nudimo široko paleto umetnih muh in muharskih predvrvic. Izdelavo prilagodimo vašim posebnim željam.

Servisiramo ribiška kolesca in palice ter ribiške škornje.

Za popravila slednjih dajemo tudi enoletno garancijo.

GSM: 040/225-516; e-naslov: ribistvo.mozina@gmail.com;

spletna stran: www.ribistvo-mozina.si

LOV RIB S PLOVCEM

Naše uvrstitve v (2. del) svetovni konkurenci

Slovenija je bila tudi lani zelo aktivna soudeležnica na mednarodnem tekmovalnem prizorišču v konkurenci dobro znanih evropskih držav, ki že nekaj desetletij množično sodelujejo na evropskih in svetovnih prvenstvih v lovu rib s plovcem.

20. SP LRP za invalide (Podturen, Hrvaška)

Na lansko 20. SP LRP – člani, ki je bilo na Hrvaškem, je organizator vključil tudi invalidne osebe, kar je glede na usmeritve FIPS-ed sicer že nekaj let ustaljena praksa. Slovenija je stalna udeležnica SP LRP – invalidi in ni še pozabljeno SP LRP 2004 v Radečah, ko je za Slovenijo reprezentanca invalidov osvojila prvo zlato odličje ekipno in srebrno v posamezni razvrstitvi. Slednje je uspelo našemu izjemnemu tekmovalcu Rudiju Centrihu. Trener reprezentance je bil takrat zdaj žal že pokojni Dušan Vučajnk.

Društvo invalidov Slovenije je že pred leti pod svoje finančne okrilje vključilo tudi športnotekmovalni ribolov, s čimer je precej olajšalo udeležbo naše reprezentance na mednarodnih prireditvah.

Slovenijo so na letošnjem 20. SP LRP zastopali Rudi Centrih, Tomaž Vanič, Branko Zelič, Franc Štefanič in Željko Mavrič. V ekipi so sodelovali tudi trener Martin Smole, pomočnik trenerja Zvone Vinček in vodja reprezentance Petar Dimitrovski. Reprezentanca se je nastanila v Domu paraplegikov Pomurje – Prekija v Murski Soboti. Od tam je vsako jutro potovala do 35 km oddaljenega kraja Podturen na Hrvaško, kjer je potekalo prvenstvo. Tekmovalci, ki so se predhodno že seznanili s tekmovalno traso, so ugotovili, da bo tekmovalje tehnčno izjemno zahtevno, saj so v rečni mrtvici prevladovali somiči, zelenike in sončni ostriži (t.i. ribji drobiž).

Na prvenstvu je sodelovalo deset držav, v tekmovalje pa je bilo vključenih 46 tekmovalcev; glede na stopnjo prizadetosti kategoriziranih po točkah od 1 do 6. Skupno število točk nastopajočih tekmovalcev ne sme biti manjše od enajstih točk.

Na uradnih treningih in tudi finalnih dneh tekmovalja so se predhodne ugotovitve naših tekmovalcev v celoti potrdile, saj večjih rib v mrtvici rokava Mure preprosto ni bilo. Posledično so bile

skupne teže ujetih rib na dvodnevem finalnem tekmovalju zelo skromne.

Slovenska reprezentanca je našo državo uspešno zastopala v ekipnem delu, izjemen uspeh pa je dosegla v posamični razvrstitvi tekmovalcev. Za to sta bila najbolj zaslužna naša odlična tekmovalca, večkratna reprezentanta Rudi Centrih in Željko Mavrič. Zelo solidno je lovil tudi nekoliko mlajši reprezentant Tomaž Vanič, športna sreča pa je tokrat nekoliko obšla Franca Štefaniča in Branka Zeliča.

Reprezentanti so v konkurenci vrhunskih tekmovalcev iz drugih sodelujočih držav dosegli naslednje končne rezultate: 1. mesto in s tem naslov svetovnega prvaka je osvojil domačin Nikola Gecek (2 NT), 2. mesto je z dvema doseženima 2. mestoma osvojil naš Rudi Centrih (4 NT), 3. mesto Elliot Fay, Anglija (5 NT in teža

4.941 g ujetih rib), 4. mesto Alain Schaeffer, Francija (5 NT in teža 4.918 g), 5. mesto je osvojil naš Željko Mavrič (5 NT in teža 4.910) – mirno lahko rečemo, da tokrat nesrečni, saj je prvi dan zmagal in so mu stopničke ušle le za nekaj gramov rib, 6. mesto Mark Russell (5 NT in teža 3.982 g), 7. mesto Hasan – Ivica Bonino, Hrvaška (6 NT). Preostali naš tekmovalci so se uvrstili takole: 18. mesto Tomaž Vanič (7 + 4 = 11 NT), 39. mesto Franc Štefanič (8 + 10 = 18 NT), 45. mesto Branko Zelič (10 + 10 = 20 NT).

Ekipno je nastopilo deset držav, ki so se uvrstile takole: 1. mesto in naslov svetovnih prvakov je osvojila organizatorica SP Hrvaška (21 NT in teža 19.859 g), 2. mesto Italija (31 NT teža 16.217 g), 3. mesto Anglija (32 NT), 4. mesto Slovenija (38 NT in teža 15.612 g), 5. mesto Francija (39 NT), 6. mesto Belgija (50 NT), 7. mesto Češka (51 NT), 8. mesto Bosna in Hercegovina (56 NT in teža 13.528 g), 9. mesto Madžarska (56 NT in teža 12.752 g) in 10. mesto Nemčija (66 NT).

Rudi Centrih, naš letošnji najuspešnejši slovenski reprezentant v lovu rib s plovcem, je o nastopu povedal: »Po drugem finalnem tekmovalnem dnevu in po ponovnem doseženem 2. mestu v sektorju, smo nestrpnost čakali uradne rezultate. Ob veselem vrisku mojega pomočnika in vodje naše reprezentance, Petra Dimitrovskega, sem vedel, da mi je uspelo. Žal ne za najvišjo stopničko, to je moje tretje SP, na katerem sem

Slovenska reprezentanca invalidov (z leve): pomožni trener Marko Pešec, trener Martin Smole, Franc Štefanič, pomožni trener Zvone Vinček, Tomaž Vanič, vodja Petar Dimitrovski, Željko Mavrič in spredaj Rudi Centrih

Rudi Centrih, mož z železno voljo

Rudi Centrih je izredno prijeten in spoštovan človek, veder in nasmejan. Žal ga je leta 1997 ob gradnji hiše doletela huda nesreča. Nesrečen padec, pri katerem si je hudo poškodoval hrbtenico, ga je prisil v drugačen način življenja. A ni klonil, smisel življenja in oporo je našel v svoji zvesti sopotnici Ksenji in hčerki Klavdiji, s katerima živijo v Štorah in uspešno premagujejo vsakdanje skrbi.

Leta 2004 se je z včlanitvijo v RD Radeče pridružil ribiški bratovščini. Je izjemno uspešen tekmovalac v lovu rib s plovcem, saj ni ribnika, jezera ali reke, na katerih ne bi zmagal. Težko bi opisali vse njegove tekmovalne dosežke, kar pa tudi ni naš namen. Navedli bomo le najbolj odmevne.

➤ leto 2004 (Radeče – Slovenija) Slovenija: 1. mesto – ekipno in svoje, Rudi Centrih, 2. mesto v posamezni konkurenci. Vodja reprezentance je bil žal že pokojni Dušan Vučajnik;

➤ leto 2009 (Ponte de Sor – Portugalska) Slovenija: 1. mesto – ekipno, Rudi Centrih, 2. mesto v posamezni konkurenci. Vodja reprezentance je bil Petar Dimitrovski;

➤ leto 2018 (Podturen – Hrvaška) Slovenija: 4. mesto – ekipno, 2. mesto Rudi Centrih v posamezni konkurenci. Vodja reprezentance je bil Petar Dimitrovski.

Rudiju za vse dosežke iskreno čestitam o željo, da bi se mu nekega dne vse izšlo po željah in bi osvojil naslov svetovnega prvaka.

Rudi Centrih in Petar Dimitrovski

osvojil 2. mesto. Vzdušje v ekipi je bilo odlično, vse je 'štimalo'. Vsi smo si želeli doseči odmeven rezultat in v nameri tudi uspeli, vesel sem doseženega rezultata. Ob tem bi se rad zahvalil Petru, Martinu, Zvonetu in ostalim za njihovo pomoč in pozornost, ki sem je bil deležen.«

Izjemni športni ribič iz Radgone, naš dolgoletni ribiški prijatelj Željko Mavrič: »Že nekaj let se mi dogaja, da imam naslov svetovnega prvaka domala na dlani, a se mi žal vedno izmuzne iz rok. Upam, da pride trenutek, ko bom dosegel svoj zeleni cilj, če pa ga ne bom, tudi ne bo konec sveta. Saj v ribičiji uživam, še posebej v prijetni družbi prijateljev. Vsem članom reprezentance se prav lepo zahvaljujem za prijetno druženje in pomoč.«

Reprezentant iz RD Kostanjevice na Krki in predsednik njene tekmovalne komisije, **Tomaž Vanič**: »To je moje četrto svetovno prvenstvo, nanj smo se pričeli pripravljati že konec aprila, ko smo se Rudi, Branko, Željko in jaz odpeljali na trening v Podturen na Hrvaško, da se seznanimo s tekmovalno traso in ribjim življenjem v njej. Takrat smo lovili samo somiče in ugotavljali, na kakšno navezo bomo lovili na SP. Naš sotekmovalac Željko Mavrič je najmanj oddaljen od prizorišča SP, zato je pogosto obiskoval tekmovalno traso in ugotavljal, kaj bi bilo tisto pravo za uspešen nastop in nas o vsem sproti seznanjal. Zato ima veliko zaslug za dokaj uspešen nastop slovenske ekipe.«

Trener reprezentance **Martin Smole**: »Prvič sem prevzel odgovorno delo trenerja in imel srečo, da je bil ob meni vodja reprezentance Petar Dimitrovski, ki mi je veliko pomagal z nasveti, saj ima veliko znanja, izkušenj in tudi delavne prakse s podobnih mednarodnih tekmovanj. Rad bi se mu zahvalil za pomoč in uspešno sodelovanje. Ob tem bi pohvalil vse tekmovalce za vložen trud in prizadevnost, tako na treningu kot na finalnih dneh tekmovanja. Vse je potekalo na kulturnem nivoju tudi takrat, ko je bilo v ekipi čutiti rahlo napetost, saj je bilo rib malo, prijemi zelo rahli ... Ja, ribolov je bil zelo zahteven. Zato še toliko bolj iskreno in čestitam za izjemna dosežka Rudiju Centrihu in Željku Mavriču. Zahvala velja tudi ostalim našim tekmovalcem, ki so prispevali svoj delež, da smo osvojili 4. mesto na svetu. Z malo več športne sreče pri žrebu bi zagotovo osvojili eno od medalj.«

Vodja reprezentance **Petar Dimitrovski**: »Vse je potekalo po dogovorjenem planu, prevladovalo je timsko delo in želja po uspehu. Ob takem pristopu tekmovalcev sem vedel, da uspeh ne bo izostal in imel sem prav. Ekipno 4. mesto je lep dosežek, a z malo več športne sreče bi lahko premagali, tako tretjevrščeno Anglijo, kot tudi drugovrščeno Italijo. Do stopničk nas je delilo le šest, oziroma do drugega mesta sedem točk. Domačini (Hrvaška) so pred vsemi z naskokom zmagali in si zaslužijo čestitke. A Slovenija le ni ostala praznih rok, tudi mi smo zasedli drugo stopničko zmagovalnega

odra, za kar je poskrbel naš izjemni tekmovalac Rudi Centrih. Zelo sem ponosen, da nama je že drugič uspelo na SP LRP – invalidi osvojiti srebro. Prvega sva osvojila leta 2009 na Portugalskem. Pravim 'osvojila', kar ni točno. Lovil je Rudi, jaz pa sem le njegov pomočnik in svetovalac. Iskrene čestitke Rudiju; žal mu vedno zmanjka čisto malo športne sreče za osvojitve naslova svetovnega prvaka. Čestitke tudi Željku Mavriču za doseženo izjemno 5. mesto.«

11. SP LRP – veterani (Sv. Martin na Muri, Hrvaška)

Lansko veteransko SP LRP je bilo že enajsto po vrsti, na njem pa je tokrat sodelovala tudi Slovenija. Slovenci se namreč nekaterih SP LRP zaradi prevelike oddaljenosti (npr. Portugalska ipd.) in s tem povezanimi visokimi finančnimi stroški nismo udeležili, saj je bil dodaten finančni vložek za »upokojski žep« težko sprejemljiv. Toda letos je SP LRP potekalo na Hrvaškem v kraju Sv. Martin na Muri blizu slovenske meje in je bil finančni vložek precej nižji kot v primerih nekaterih prejšnjih let. Tekmovanje je potekalo na jezeru Selnica od 12. do 17. junija 2018, udeležilo pa se ga je osem držav s po petimi tekmovalci, trenerjem in vodjo reprezentance. Po pravilih FIPS-ed ima pravico nastopa v reprezentanci veteranov le v svoji nacionalni ribiški zvezi registriran športni ribič, ki je že dopolnil 65 let in še ni presegel starosti 75 let. Uvrstitev na veteransko SP LRP si tekmovalac lahko izbori na predhodnem veteranskem ligaškem državnem prvenstvu (DP). Za nastop na SP LRP na Hrvaškem je to uspelo Zdravku Bregarju (RD Brestanica Krško), Dragu Kutnjaku in Ferdu Mavriču (oba RD Maribor), Marjanu Vrečarju (RD Ptuj) ter Jovanu Stankoviču (RD Laško). Reprezentantom sta se prostovoljno pridružila Bojan Javornik in Gusti Prelog, ki sta tudi tokrat prevzela odgovorno nalogo v reprezentanci. Bojan je v vlogi vodje reprezentance že predhodno poskrbel za administrativni del (prijava reprezentance na SP, plačilo kotizacije, ...) in za skupno bivališče veteranske reprezentance v nekaj kilometrov oddaljenem penzionu Ilonka. Na tej lokaciji skupnega bivališča so pod budnim očesom trenerjev reprezentanc Gustija Preloga (veterani) in Boža Irgoliča (*masters* – mlajši starostniki od 55 do 65 let) vsakodnevno potekale skupne priprave s ciljem uspešnih treningov in tudi finalnih nastopov. Tako na treningu kot tudi na finalnih dneh tekmovanja so tekmovalci na skrbno urejeni tekmovalni trasi na brežini jezera Selnica ▶

lovili predvsem babuške, prijemi krapov so bili bolj redkejši.

V finalnih dneh tekmovanja je bil naš najuspešnejši tekmovalc Zdravko Bregar. Prvi dan je bil drugi v sektorju, drugi dan pa tretji in je skupno prejel le 5 (2+3) negativnih točk (NT) in se uvrstil na 7. mesto, kar je imeniten dosežek slovenskega reprezentanta iz RD Brestanica Krško. Preostali naši tekmovalci so se uvrstili takole: 24. mesto Ferdo Mavrič (13 NT), 27. mesto Drago Kutnjak (16 NT). Jovan Stankovič je nastopil prvi dan (8 NT), Marjan Vrečar pa je drugi dan tekmovanja (prvi dan je bil rezerva) z odličnim 3. mestom v sektorju veliko prispeval k solidni uvrstitvi naše reprezentance. V posamezni razvrstitvi je naslov svetovnega prvaka osvojil Roberto Torri, Italija (2 NT), 2. mesto je osvojil Stan Binge, Anglija (2NT z manjšo težo ujetih rib) in 3. mesto Jonas Czako, Madžarska (3NT). Ekipno je zmagala Madžarska (18 NT), druga je bila Italija (22 NT), tretja Anglija (22 NT z manjšo težo rib), četrta Francija (33 NT), peta Slovenija (45 NT), šesta Nemčija (47 NT), sedma Hrvaška (50 NT) in osmi Luksemburg (51 NT).

Trener **Gusti Prelog** je na koncu strnil svoje misli: »Bili smo priča solidnemu ekipnemu nastopu in odličnemu nastopu našega reprezentanta Zdravka Bregarja z doseženim 7. mestom med posamezniki. Glede uvrstitve tekmovalcev v reprezentanco bi morali sprejeti pravilo, da je treba vse tekme DP organizirati na podobnih vodah, kot bo potekalo SP ali EP. Le tako bomo dobili primerno število dobrih tekmovalcev, ki bodo sposobni doseči naše cilje, da Slovenija poseže v sam svetovni vrh.«

Bojan Javornik, predsednik TK pri RZS, je nastop naših reprezentantov ocenil z besedami: »Kot vodja reprezentance veteranov moram pohvaliti prizadevnost in visoko tekmovalno motiviranost vseh tekmovalcev v tej reprezentanci. Vladal je kolektivni duh, vseskozi je bila prisotna velika mera realnosti. Veselili smo se naše uvrstitve – biti ob boku velesilam, kot so Italija, Francija, Madžarska in Anglija, pomeni v športnem ribolovu veliko. Te države imajo številčnejši nabor tekmovalcev, znatno boljšo finančno in materialno bazo, razlike v rezultatih pa niso tako velike. Zahvalil bi se RZS Slovenije za materialno in moralno podporo tekmovalnemu ribolovu in pomoč reprezentanci ob odhodu na svetovno prvenstvo.«

Prvo SP LRP – masters (Sv. Martin na Muri, Hrvaška)

Na prvem SP LRP – masters so nastopili mlajši veterani, stari od 55 do 65 let, v

Reprezentanca veteranov Slovenije (z leve): predsednik TP LRP Branko Zelič, Marjan Vrečar, Drago Kutnjak, Ferdo Mavrič, predsednik RZS Miro Žaberl, predsednik TK RZS in vodja reprezentance Bojan Javornik, Jovan Stankovič, trener Gusti Prelog in Zdravko Bregar

družbi reprezentanc preostalih 17 držav udeleženk. V reprezentanco Slovenije se je uvrstilo prvih pet uvrščenih tekmovalcev te starosti, ki so uspešno tekmovali v kategoriji veteranov DP LRP 2017. To so bili Miro Matjašec, Jože Špilak, Dragan Višič, Marjan Zorko, Zoran Vidic ter vodja in trener Božo Irgolič, ki je opravljal dvojno delo, saj je zaradi nenadnih dogodkov v družini že po prvem pripravljalnem dnevu reprezentanco zapustil Egidij Knez.

Obe naši veteranski reprezentanci (ekipa veterani in ekipa masters) sta bili nastanjeni na isti lokaciji ter se družno pripravljali na tekmovanje. Reprezentanca masters se je pripravljala na brežini rokava reke Mure, na tekmovalni trasi Stara Mura Žabnik, kjer je potekalo finalno dvodnevno tekmovanje SP LRP.

Vodja in trener naše ekipe **Božo Irgolič** je povedal: »Na samem treningu smo zelo uspešno lovili somiče. Zadnji dan treninga se je voda zelo očistila in potrebno je bilo loviti rdečeeke in zelenike. Prvi tekmovalni dan smo dali prevelik poudarek lovu somičev in bil zato neuspešni. Drugi tekmovalni dan pa je naš reprezentant Marjan Zorko (RD Brežice) osvojil 1. mesto v sektorju in premagal nekaj znanih vrhunskih tekmovalcev iz Anglije, Francije, Italije, itd. Z lepim dosežkom 6. mesta v sektorju se je Marjanu pridružil tudi Miro Matjašec (RD Radgona).«

Naši tekmovalci so na SP na Hrvaškem dosegli naslednje uvrstitve: Marjan Zorko 29. mesto (15+1), Miro Matjašec 34. mesto (11+6), Dragan Višič 57. mesto (13+18 – drugi dan ni tekmoval), Zoran Vidic 70. mesto (18+14 – prvi dan ni tekmoval) in Jože Špilak 77. mesto (16+18). Naša reprezentanca je zasedla 15. mesto (94 NT) med 18 nastopajočimi državami. Zmagala je Francija (19 NT), druga je bila Anglija (24 NT), tretja Češka (42 NT) itn.

SP LRP, kategorija U-20 (Novi di Modena, Italija)

Naši mladi tekmovalci v LRP v kategoriji U-20 so se udeležili 32. SP LRP v italijanskem kraju Novi di Modena, ki je

Na prvem SP LRP – masters je naša reprezentanca nastopila v sestavi (z leve) Zoran Vidic, Jože Špilak, Dragan Višič, Marjan Zorko, vodja in trener Božo Irgolič in Miro Matjašec.

potekalo na rečnem kanalu Cavo Lama. Slovenska devetčlanska odprava (pet tekmovalcev in štirje spremljevalci) se je na pot odpravila z dvema kombijema in se po prihodu v Italijo nastanila na kmečkem turizmu, dobre pol ure oddaljenem od prizorišča SP LRP. Priprave reprezentance udeleženk in finalno tekmovanje SP je potakalo od 30. julija do 4. avgusta 2018.

Že pred začetkom ponedeljkovega prvega uradnega treninga reprezentance so si spremljevalci reprezentance razdelili dnevne delovne obveznosti. V veliko pomoč je bila Sonja Zelič, ki je ves teden skrbela za hrano in tudi sicer mladim tekmovalcem namenila skrb in pozornost. Po besedah vodje reprezentance je bilo vse, kot mora biti. Za reprezentanco Slovenije so nastopili Matic Grivec in Rok Košenina (RD Šempeter), Klementina Križanec (RD Slovenska Bistrica), Miha Kukovec (RD Radgona) ter Robi Kolegar (RD Ptuj), ki so marljivo trenirali, da bi čim bolj spoznali vodo, na kateri bo potekalo prvenstvo.

Naša sogovornika sta povedala, da so treningi potekali v iskanju najboljših načinov, kako ujeti čim več malih krapov prevladujoče velikosti od 8 do 15 cm in malih babuš, ki so v povprečju tehtale od 40 do 100 g. Vodja reprezentance Zelič je ob tem povedal, da je bilo ob pravilnem krmljenju mogoče premamiti tudi večjega krapa.

V finalnih dneh tekmovanja ja trener Knez vsakemu tekmovalcu dodelil pomočnika in začelo se je zares.

Na brežini kanala Cavo Lama je v finalnih dneh SP nastopilo 72 mladih ribičev iz 15 držav. Slovenska reprezentanca je prvi finalni dan odločila zelo slabo, saj je prejela kar 50 negativnih točk (NT) in zasedla predzadnje, 14. mesto. Edina svetla točka prvega finalnega dne je bil Miha Kukovec s pomočnikom Zeličem, saj se je nadarjeni mladi reprezentant iz RD Radgona uvrstil na zadovoljivo 8. mesto.

Zadnji finalni dan je bil za našo mlado reprezentanco U-20 uspešnejši, saj je dosegla 10. mesto, kar je v skupnem dvodnevem seštevku točk pomenilo 12. mesto na svetu. Za boljši ekipni dosežek ima zopet največ zaslug Miha Kukovec, ki je na startni številki 3 ujel zmagovalno težo rib 10.754 g in v sektorju A gladko premagal drugouvrščenega Alejandra Montoyo (Španija), ki je poleg njega na startni številki 2 ujel 8.837 g rib, in tretjeouvrščenega Joao Pereira (Portugalska) s težo 8.809 g rib na krajni – prednostni startni številki 1. Ta dosežek nedvoumno potrjuje, da je Miha na dobri poti vrhunskega tekmovalca v LRP! Tudi preostali naši trije fantje so izboljšali svoje dosežene rezultate prvega dne tekmovanja. Svojo uvrstitev prvega dne (13 NT) je Robi Kolegar izboljšal za 3 NT,

Reprezentanca Slovenije je na SP LRP v kategoriji U-20 nastopila v sestavi (stojijo z leve): Klementina Križanec, pomočnik trenerja Toni Stritar, Robi Kolegar, Miha Kukovec, Matic Grivec. Spredaj so trener Egidij Knez, Rok Košenina in vodja reprezentance Branko Zelič.

Naš najuspešnejši tekmovalac, Miha Kukovec, z lepim ulovom dneva.

Matic Grivec kar za 4 NT (14-10), Rok Košenina za 1 NT (15-14). Žal se tokrat glede na rezultate ni izšlo po željah sicer zelo uspešni tekmovalki lanskega DP LRP Klementini Križanec, pred katero je zagotovo še lepa tekmovalna prihodnost.

Po dveh tekmovaljih so naši tekmovalci zasedli naslednja mesta na svetovni lestvici: Miha 12. mesto, Robi 41., Matic 43., Rok 67. in Klementina 72. mesto. Svetovni prvak je Andrea Aguzzoli (2 NT in teža 16.810 g), 2. mesto je osvojil Luca Armiraglio (3 NT in teža 15.416 g), oba Italija, in tretje Nick Estermans,

Nizozemska (5 NT in teža 14.341 g). Naslov svetovnih prvakov je s prejetimi 22 NT in težo 59.712 g osvojila Italija, 2. mesto Francija (42 NT in teža 50.391 g), 3. Španija (46 NT), 4. Anglija (48NT), ... Slovenija je s 85 NT in težo 38.721 g zasedla 12. mesto.

Trener **Egidij Knez** je nastop komentiral z naslednjimi besedami: »Uvrstitev ni bila bleščeča, bil pa je opazen uspeh Mihe Kukovca, ki je drugi dan zmagal v svojem sektorju – tudi s pomočjo Tonija Stritarja, ki mu je uspelo izžrebat solidno štartno mesto. Žal Klementina Križanec na tekmi ni uspela ujeti tako velikega krapa kot na treningu. Ribolov je bil zelo specifičen in takega v Sloveniji ne poznamo. Če sem iskren, smo za vodečimi reprezentancami rahlo zaostajali v tehniki in delno tudi v opremi. A kot je rekel trener angleške reprezentance: če se tekmovalci iz svojih napak kaj naučijo, nobeno prvenstvo ni zaman, če pa se ne ...?«

Vodja reprezentance **Branko Zelič** je povedal: »Prva tekma je bila za ekipo Slovenije porazna, zato smo si močno prizadevali, da bi drugi dan vsaj delno izboljšali rezultat in v želji tudi uspeli. Za nas je bil nastop zelo zahteven, saj v Sloveniji nimamo podobnega rečnega kanala. Mladi tekmovalci so zelo resno upoštevali napotke trenerja. Oba finalna dneva se je izkazal Miha Kukovec, še posebej drugi dan. Naša ekipa je s spoštljivim obnašanjem primerno predstavljala Slovenijo. Mladi so včasih precej boljši od nekaterih staršev, ki bi na daljavo reševali navidezne probleme. Na SP se tekmovalci pač ne more učiti loviti ribe. Ekipa Slovenije je dosegla 12. mesto, kar je nekaj mest manj kot je načrtovalo vodstvo ekipe.«

Jože Šmejc

Sulčarija v Vevčah

Ko sem v soboto, 12. januarja, letos zgodaj zjutraj brskal po starih Ribičih in iskal svoj prispevek o vevški sulčariji, sem bil prepričan, da ga bom našel v letniku 2017. Pa ga ni bilo. Niti v letniku 2016 ne. Šele v številki 1–2 /2015 sem ga našel. 'Neverjetno, kako hitro mineva čas,' sem pomislil. Takrat sem rahlo bolehal, a ker voda in ribolov name delujeta zdravilno, sem se na koncu dneva počutil kot prerojen. Bil pa je podoben januarski dan. Vreme jasno, Ljubljana nizka, sulci previdni. Kljub temu se jih nekaj le ni moglo upreti spretno ponujenim umetnim vabam.

Sulčarija je posebna zgodba. In sulčarji tudi. Za en sam prijem so pripravljeni prehoditi velike razdalje in neutrudno ponujati vabo v en sam tolmun, v katerem je ali bi lahko bil velik sulec. Lahko ga obišče, ko ga prazen želodec prisili k temu. Kadar ribič sulčar ujame tak trenutek, je precejšnja verjetnost, da bo ujel tudi sulca. Primeren čas je zgodaj zjutraj, pravzaprav še v jutranjem mraku. Številni ulovi pričajo o tem. Menim, da to velja še posebno v času svetlih, jasnih dni ter nizke in bistrre vode. Primeren čas pride tudi s prvim večernim mrakom, ko pri pravih sulčarjih adrenalina precej poskoči. Povsem razumljivo, kajti tistih nekaj metrov pred temo lahko prinese prijem velikega sulca, ki mu je večerni mrak zamagljal pogled in je ribičev vobler zamenjal za slastno podust ali lipana.

Po revirju

RD Vevče upravlja z Ljubljano od Plečnikovih zapornic na Ambroževem trgu v Ljubljani do njenega izliva v reko Savo in delom Gruberjevega kanala. Sulčarji, ki so se udeležili tradicionalnega prvega skupnega sulčelova v novem letu, so že zdavnaj zasedli svoja priljubljena mesta ob bregu, sam pa sem obiskal nekaj lažje dostopnih.

Najprej sem se ustavil pri fužinskem gradu in z mosta pogledal v znamenito kotlo pod njim. Tam skoraj vedno lovi kakšen sulčar ali beličar. V tistem velikem tolmunu so doma številne ribe: od sulcev in somov do ščuk, mren klenov in krapov in še kaj bi se našlo. Tokrat je bil spodaj le nek beličar, ki je lovil z vabo na dnu. Seveda, bila je razmeroma pozna ura in vsi udeleženci tradicionalnega vevškega sulčelova, ki Ljubljano kolikor toliko poznajo, so tod najbrž že poskusili srečo. Kot sem izvedel pozneje, se je ribiču Jožetu Kolariču, članu RD Murska Sobotna, ravno tam še v jutranjem mraku posrečilo ujeti sulca, dolgega 85 cm.

Dober teren za lov je tudi gorvodno do jezua HE Fužine ter naprej gorvodno po vsem revirju 45 in Gruberjevem kanalu. Veliko je tolmunov, prelivov, zajed in zalivov.

Prestavil sem se kakšen kilometer

Ljubljanica pri fužinskem gradu: dolvodno in gorvodno vse do jezua HE Vevče in naprej je odlično območje za sulca in druge ribe.

Kadar so sulci muhasti, je izbira prave vabe zelo pomembna.

višje v bližino izpusta tople vode iz toplarne. Na desnem bregu sta zavzeto lovila sulčarja. Eden je za trenutek postal, pobrskal po škatli, zamenjal vabo in nadaljeval. Nekaj časa sem ju opazoval in jima v mislih želel močan prijem. Fotografija ribiča, ki na palici drži zapetega kralja voda, ne bi škodila. Prav zanimivo bi bilo videti izraz na njegovem licu. Nisem ga dočakal.

Odpravil sem se nazaj ob reki navzdol do naslednjega obetavnega mesta. Pod jezom papirnice Vevče pa vse do mostu zagotovo leži nekaj krepkih sul-

Robert Lešnik (levi) s sinom Alešem (desni), ribiča iz Lenarta v Slovenskih goricah, sta vsakoletna udeleženca vevške sulčarije. Med njima je Franci Zakovšek, ribič in lovec.

cev. Voda je bila kljub nizkemu vodostaju še vedno precej globoka, vsekakor pa se v njej sulec brez težav skriva pred radovednimi pogledi, ki seveda niso vsi dobronamerni. K sreči je takih zadnje čase vedno manj, saj se pomena te plemenite ribe, ki ji ponekod grozi celo izumrtje, zaveda vse več ribičev. Že v bližnji Savi se mu ne piše nič dobrega, če bodo nadaljevali z načrtovano izgradnjo HE na srednji Savi. Ljubljana pa je z njim razmeroma bogata v celotnem

toku; enako velja za njen levi pritok Gradaščica/Mali graben. O kakovosti sulčje populacije pričajo številni ulovi domačih ribičev, vse bolj pa jo obiskujejo tujci. Dober glas pač seže v deveto vas. Tudi do daljne Japonske. Pod vodstvom ribiškega vodnika Jureta Ramovža (tudi izdelovalca voblerjev Savar) sta na vevški Ljubljani le dan prej lovila Naoki Ogasawara in Daisuke Saito iz dežele vzhajajočega sonca in ujela lepega sulca, dolgega okoli 85 cm. Dandanes, v času medmrežnih povezav in sodobnih tehnologij, je zelo preprosto pridobiti informacije. O dobrem ulovu na neki

Kot sem predvidel, se je ob samem jezu in dolvodno trudilo nekaj sulčarjev, vmes pa je nek beličar »vozil« plovček. Območje je bogato z ribami, a je nekoliko težje dostopno. Toda kjer je volja, je tudi pot. Sulčarji so neutrudno metali vabe v vodo in z njimi izzvali ribe k prijemu v upanju, da bo za morebiten nenadni postanek vabe kriva čeljust krepkega sulca in ne kakšna skala ali veja. Sulčelov je lahko v tem pogledu kar drag. Veliko umetnih vab za vedno ostane v kakšni oviri na rečnem dnu. So pač potrošno blago in kadar jih vodimo sulcu pred nosom, jih nekaj zagotovo izgubimo.

prisotnost gor- in dolvodno. Včasih jih je veliko, spet drugič nobene. Celotno območje gorvodno do znamenitega zavoja pri vrtnariji v Sostrem (med ribiči znana kot »gardenija«) – pa tudi dolvodno – je zanimivo za ribolov ne glede, katero ribo lovimo.

Na mostu sem naletel na Marijana Goriška, člana RD Vevče, in Franka Furlana, člana RD Ajdovščina. Skupaj smo nekaj časa opazovali dva ribiča spodaj, ki sta iz plitvine na desnem bregu metala vabo v globoko vodo pod levi breg. Sulci so ostali ravnodušni.

Pred postankom v ribiškem domu oziroma Gostišču Ribar sem se ustavil ob znameniti Krnici, slepem rokavu Ljubljane, kjer sem lani nekajkrat lovil linje, ujel pa lepega luskinarja. Ob deloma zamrznjeni Krnici sem se sprehodil prav do Ljubljane. Na ustju sem takoj videl, da nanosa mulja, odpadlega listja in drugega materiala, ki ga je tja nanese reka in je skoraj zapiral vhod v Krnico, ni več. Na njenem mestu je bila skoraj dva metra globoka luknja. Čiščenje je opravil Hidrotehnik s pomočjo bagra – pajka, ki ga je upravljaval Hakija Žunič, po mnenju mnogih najboljši bagerist pri nas. S pajkom je očistil rastja tudi sipino pri ribiškem domu in uredil brežino na desnem bregu Ljubljane pri ribiškem domu.

Nekaj časa sem preživel v Gostišču Ribar, kjer sem z Igorjem Valentinčičem, gospodarjem RD Vevče, opravil krajši razgovor o samem dogodku in dejavnostih družine. Za družbo na popoldansko-večernem »cugu« pa sem se dogovoril s Francijem Zakovškom (RD Vevče) ter ribičema iz Lenarta v Slovenskih goricah, očetom in sinom, Robertom in Alešem Lešnikom. Oba sta člana RD Pesnica - Lenart.

Popoldansko-večerni »cug«

Dobili smo se ob kotli pri fužinskem gradu. Lešnika sta stala na začetku kotle in metala vabi v curek. Opazil sem, da so številne nutrije na tamkajšnjem območju povsem domače in brez strahu. Franci je dejal, da marsikje s svojim kopanjem rovov slabijo brežino, zaradi česar se le-ta marsikje pogrezne v vodo. Pokazal mi je tudi nekaj izvirov podtalnice na tistem predelu in znameniti razbremenilni kanal, po katerem ob narasli vodi steče v Ljubljano marsikaj.

Franci ima z Ljubljane veliko spominov, nekaj napetih ribiških dogodivščin pa je povezanih prav na omenjeno kotlo. Najbolj sveža je z zadnjega dne minulega leta, ko je zapel ogromnega sulca vsaj dvajsetih kilogramov in dolžine 115 ali 120 cm. Vendar pa silvestrskega Petrovega blagra ni bil deležen v popolnosti; sulec se je snel. »Enkrat bo znova zgrabil,« je dejal Franci.

Pred približno 25 leti je tod lovil z znanim ribičem, pevcem in svetovnim

Pod jezum papirnice Vevče se razteza dolg tolmun, v katerem sulčarji redno poskušajo srečo. Sulci pa kakor kdaj ...

Gregor (levi) in Vojko, člana RD Železniki, sta bila z dnem, preživetim na Ljubljani, čeprav kralja voda nista ujela, zelo zadovoljna. Doma najraje lovita lipane, postrvi in klene. Posebno za slednje, sta dejala, je najboljša muha, izdelana iz balse z imenom *bambola*.

vodi lahko zainteresirani zvedo zelo hitro. Sodobna informacijska tehnologija je dejstvo in zakaj je ribiške organizacije ne bi izkoristile za promocijo in stike s svetom? Pa tudi za svoje povsem interne zadeve, kot je obveščanje članstva, e-čuvaj, e-ribiška dovolilnica in podobno. V prihodnje bo vse manj papirnatega poslovanja. Mnogi ga že opuščajo in so zelo zadovoljni.

Član RD Vevče Daniel Kvirgič je ujel tole lepo ščuko, dolgo 118 cm, in težko približno 15 kg. Res bi morda raje v naročju držal sulca, a tudi takšna ščuka ni kar tako.

Najraje se zatikajo cofi in spužvasti kaplji, ki jih vodimo po dnu.

Vreme je bilo sončno, vendar je mrz kljub temu grizel. Kadar nisem fotografiral, sem zato roki zaril globoko v žepe. Ribiči pa so kar vztrajali ...

Naslednja postaja je bila znana okljuka pri kašeljskem mostu. Tam Ljubljana naredi desni ovinek in tvori lepo kotlo, kjer se ribe rade zadržujejo. Sulci seveda niso daleč. Dobra razgledna točka je na mostu, s katerega lahko preverimo ribjo

Večina udeležencev vevškega sulčelova v januarju 2019 pred ribiškim domom RD Vevče

Nekaj uporabnih vab za sulca

popotnikom Stanetom Vidmarjem in še nekaterimi drugimi sulčarji. Takrat je ujel sulca, dolžine okoli metra. »Mrak je padal, nekateri so že po malem nehali in na bregu zakurili ogenj, da bi se ogreli. V curek sem metal takrat še dovoljenega montiranega klena. Tik pred mrakom sem imel prijem in ko sem sulca spravil v plitvino, so me ribiški kolegi obklojili s

fotoaparati. Bili so nemala presenečeni, ko sem dvignil živega sulca v naročje in z njim poziral. Takrat je bilo bolj kot ne običajno, da merskega sulca upleniš in se z njim fotografiraš. Po nekaj posnetih fotografijah sem dejal: 'Samo trenutek, da ga malo splahnem z vodo' in mi je 'zdrnil' iz rok nazaj v reko. Sledilo je splošno razočaranje večine in

od nekaterih kolegov sem bil deležen nekaj sočnih besed, s Stanetom pa sva si pomežiknila in stisnil mi je roko. To so bili začetki ribolova *ujemi & spusti*, ki je danes zelo priljubljen, takrat pa je bil še precej v povojih. Pri kašelskem mostu je Stane dobro lovil tudi v paru z odličnim ribičem in preparatorjem, pokojnim Romanom Vrtačnikom. Ujela sta nekaj metrskih sulcev in vse spustila nazaj v vodo.«

Ker kotla ni prinesla ničesar, sta se Robert in Aleš odpravila dolvodno do mostu, prek katerega poteka vzhodna obvoznica čez Ljubljanico in mu pravimo Harfa. S Francijem sva jima počasi sledila, se tu in tam ustavila, pogledala vodo in nadaljevala. Med hojo mi je povedal nekaj zanimivih zgodb, kako je Ivan Franke prevzel ribogojnico Kranjske

Ljubljanica je zelo bogata s sulci

V krajši razgovor sem se za mizo Gostišča Ribar v ribiškem domu RD Vevče zapletel z Igorjem Valentinčičem, gospodarjem RD Vevče in sveže pečenim muharjem.

Kako ste zadovoljni z današnjim obiskom?

»Zelo. Sodeluje 48 ribičev s vseh koncev Slovenije. Kar zadeva sulce, pa bomo še videli, v tem trenutku vem, da so ujeli enega, sicer podmerskega, okoli 85 cm.«

Kaj pa ribiški turizem? Slišal sem, da sta ravno včeraj tukaj lovila dva Japonca?

»Ja, v spremstvu našega ribiča Jureta Ramovža sta v okolici Kašelskega mostu ujela lepega, okoli 85 cm dolgega sulca. Sicer pa pri nas lovijo ribiči iz Nizozemske, Nemčije, veliko pride Italijanov, ki jim za naše revirje povedo ribiči iz RD Ajdovščina in RD Soča, ki so tudi naši člani.«

Pa kaj ujamejo?

»Veliko. Zelo uspešni so in v glavnem vse ujete ribe tudi spustijo. Pri nas je najmanjša mera za sulca 90 cm, imamo pa tudi letne kvote, ki dovoljujejo uplenitev po sedem sulcev v vsakem od treh

revirjev Ljubljanice. V zadnjih letih kvot nikoli ne izpolnimo, pa ne zato, ker ribiči sulcev ne bi ujeli, ampak ker jih spuščajo nazaj. Kolikor vem, je bilo v zadnjih treh letih od vsaj 80 ujetih sulcev uplenjenih kakih deset.

Ljubljanica je s sulci zelo bogata. To je posledica dobrega gospodarjenja družine v preteklosti in pa obilja rib, s katerimi se hranijo.«

Lovite tudi sami?

»Včasih sem veliko lovil, potem malo manj, zadnje čase pa se učim muharjenja. Sem bolj začetnik, največkrat lovim lípana na moko muho. V letu 2017 sem zelo dobro lovil v zgornjem revirju 45. Lani sem dvakrat lovil sulca in enega uspel ujeti. Prijel je zgodaj zjutraj na vobler oranžne barve. Dolg je bil 75 cm, se pravi: podmerski.«

Kako dolgo ste že gospodar ribiške družine?

»Član RD Vevče sem od leta 1980 in izhajam iz družine ribičev. Ribič je tudi moj oče Andrej in oba sinova, ki pa trenutno malo 'pavzirata'. Funkcijo gospodarja opravljam od leta 2015. Imamo osemčlanski gospodarski odbor,

Igor Valentinčič, gospodar RD Vevče

znotraj katerega si porazdelimo naloge. Za elektro ribolov imamo prav tako osemčlansko ekipo, vsi so opravili izpite in dobro delajo. Imamo pet čuvajev, ki zelo zavzeto delajo; uporabljamo tudi

Ljubljansko-štajersko-prekmurska ribiška naveza. Dobre volje in optimizma jim zlepa ni zmanjkalo. Jože Kolarič član, RD Murska Sobota (zadnji z leve), je jutraj ujel še lepega sulca.

Dan poprej sta gosta z Japonske Naoki Ogasawara in Daisuke Saito pod vodstvom znane-ga ribiškega vodnika Jureta Ramovža ujela tega lepega sulca v okolici Kašlja.

Ribiči RD Vevče so v novo leto vstopili delovno. Rastja, v katerega se je ob visoki vodi zapenjalo vse mogoče okrasje, očiščena sipina. Urejanje brežine na desnem bregu Ljubljanice in očiščen vhod v slepi rovak Ljubljanice – Krnico.

aplikacijo E-čuvaj. Aplikacija je odlična in smo nadvse zadovoljni. Tudi prodajo ribolovnih dovolilnic imamo urejeno prek spleta. Tako vedno vemo, kdo je za vodo. Preglednost dela je velika, da o prihranjenem času pri npr. rekapitulacijah in podobnem niti ne govorim. Sprva so imeli čuvaji nekaj strahu, kar je razumljivo, zdaj pa aplikacijo z veseljem uporabljajo. Odlična zadeva, ki jo lahko vsem samo priporočam. Tukaj moram omeniti odlično sodelovanje z dr. Tomažem Lavričem, Boštjanom Lipnikom in Juretom Ušeničnikom.»

Kaj in kako lovite na Ljubljani?

»Največ lovimo belice – podust, platnico, mreno, klene, krape itd ... Muharjenja je nekaj manj – po moje daleč premalo glede na število salmonidnih rib, predvsem lipana. Za uvajanje mladih v lov z umetno muho imamo posebno ekipo, s katero sodeluje znani vezalec Martin Šircelj. Vsako prvo soboto in nedeljo imajo mladinci srečanje, na katerem vežejo muhe in se izobražujejo. Ljubljana je odlična ribolovna voda.

Imamo še ribnik pod Debnim vrhom, kjer je veliko turističnega ribolova, predvsem lova krapov, ki jih vlagamo dvakrat ali trikrat letno.«

Hvala za vaš čas in veliko uspehov tudi v prihodnje!

Robertu Lešniku se je vztrajnost poplačala. Še dobro, da je bila kotla pod fužinskim gradom zvečer polna sulčarjev in je zato izbral drugo lokacijo. Sullec je meril 90 cm in si zdravi zobobol nekje v tolmunu Ljubljanice. Naj bo za drugič ...

kmetijske družbe na bližnjem Studencu (pri Ljubljani), v kateri je do leta 1908 vzrejal postrvi, pa o sulcu z obarvanim gobcem in o sulcu, s katerim sta se neneadejano srečala medtem, ko je Franci nekoč brodil po plitvini in poskušal rešiti zapeto blestivko. »Še danes ne vem, kdo se je koga bolj ustrašil – jaz sulca ali sullec mene,« je dejal med smehom. Takšnih zgodb se mu je od leta 1967, odkar je član RD Vevče, nabralo veliko in zagotovo bi kazalo katero v prihodnosti tudi zapisati.

Pod Harfo so odlični tereni. Na ponujene vabe, ki so jih ponujali štirje ribiči,

po dva na vsakem bregu, pa se sulci niso odzvali. Nazaj grede smo se pogovarjali o marsičem, tudi o peki krapa na različne načine in lovu smučev na Štajerskem. Zaključiti smo nameravali pri fužinskem gradu, ker pa je bilo tam že nekaj ribičev, sta Lešnika pohitela na drugo lokacijo. Franci je imel nujen in vnaprej dogovorjen popravek, jaz pa sem ostal in z brega spremljal dogajanje. Najbolj udarni čas sulčelova se je bližal in ribiči so zavzeli svoja mesta za tistih nekaj zad-

njih metov, ko je upanja največ. Tudi pri znamenitem »zadnjem« metu.

Čeprav sam nisem lovil, sem bil zvečer kar dobro utrujen. Pa ne smem tarnati, če pomislim na tiste ribiče, ki so se po celodnevem ribolovu morali še vrniti v Mursko Soboto, Beltince, Ajdovščino in drugam. A sodeč po vtisu, ki so ga name naredili zvečer v ribiškem domu, to ni bila nobena težava, saj so bili pripravljani takoj in brez težav odločiti še eno »rundo« na Ljubljani. Taki so pač sulčarji.

Lenart Levičar Bahtijari
lenart.bahtijari@t-2.net

Jaka lovi sulca

Kako ste preživeli praznične počitnice? Jaz odlično. Okrasili smo smrečico, pekli piškote, obiskali sorodnike in čakali Božička. Pa tudi z lučkami smo okrasili hišo in bor pred njo. Ribiška družina je naju z očkom povabila tudi na prednovoletno druženje. Z veseljem sva šla.

Mami je spekla pecivo in čokoladno pito, ki sva jo nesla s seboj. Imeli smo pravo pojedino. Starejši ribiči so nam celo pripravili otroški punč. Otroci smo poslušali zgodbe ribičev in v mislih kovali podobne dogodivščine. Nemalo je smešnih, ki se še toliko bolj vtisnejo v spomin, od nerodnih padcev, kač, čebel in drugih živali, ki jih lahko zasledimo ob vodi, na travnikih in v gozdu. Z Maticem sva se kar spogledovala in nisem videl, komu bolj polzijo solze smeha. Sproščeno vzdrušje se zavleklo v pozno popoldne. Proti koncu druženja sta se moj in Matichev očka umaknila od družbe, da se pogovorita.

ALI VEŠ, KJE LAHKO LOVIŠ SULCA?

Zagotovo bosta govorila o ribolovu. Prijel sem Matica za rokav in ga močno potegnil za seboj, da bova tudi midva slišala, kaj imata za bregom. Tako se je zdrznil, da je pol kozarca koka kole polil po majici. Očka je povedal, da čez nekaj dni pridejo na obisk njegovi prijatelji. Joj, pozabil sem, iz katere države. K nam pridejo, ker radi lovijo sulca. In ker v njihovi državi tak lov ni razširjen, pridejo na izlet v Slovenijo. Očka jim uredi namestitev, poskrbi za ribolovne

dovolilnice in izbere primerna mesta za lov. Če je potrebno, kupi še ustrezne vabe. Potem nastopijo trije dnevi vznemirljivosti, požrtvovalnosti, potrpljenja in številni prehojeni kilometri. Dodatno pa jih začini še z našo tradicionalno slovensko hrano in pijačo in če je čas, še z obiskom katere od znamenitosti. Joj, kako razburljivo! Prvič bom lahko vse dni sodeloval. No, če ne bom preveč utrujen. Z Maticem greva lahko zraven pod pogojem, da bova z njimi samo del dneva, saj bi bilo drugače za naju prenaporno. Mami naju bi pripeljala popoldan ali pa bo v času kosila prišla po naju. Konec koncev je tudi čez vikend potrebno kaj narediti za šolo. V četrtek, dan preden so prijatelji prišli, sva z mano kupila še grelne blazinice za čevlje, da mi bo dlje časa toplo. Po nakupovanju sva se dobila še z Maticem in njegovo mami. Seveda sta izkoristili priložnost za okrepčilo in pogovor o prihajajočem vikendu, ko bosta svoje ljube moške videli samo zjutraj in zvečer. Hihi, mami, ampak jaz ne bom cel dan zdoma. Z Maticem sva se pogovorila še o matematični nalogi, ki nam je v šoli delala preglavice. Ti centimetri, litri in milimetri mi niso všeč. Jutri bova učiteljico prosila, če lahko še enkrat ponovimo in naredimo še kakšno nalogo pretvarjanja enot. Veste, v šoli se vedno potrudim po najboljših močeh. Hobi mi

vzame veliko časa in če se sploh želim ukvarjati z ribolovom, moram biti tudi v šoli priden, drugače mi mami ne bi pustila pohajkovanja za vodo. Enako je pri Maticu. Skupaj se trudiva, tudi učiva se skupaj,

KAKŠNO VABO BI IZBRAL ZA LOV SULCA?

Foto: N. Božičnik

Foto: N. Božičnik

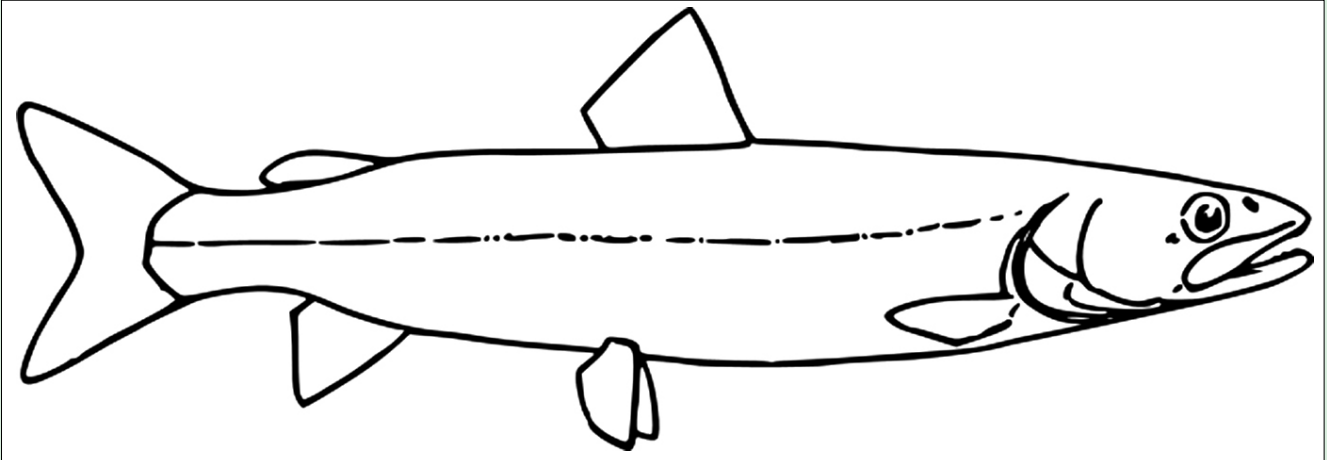

Foto: spletni viri

Pobarvaj sulca

Foto: spletni viri

Sulec in ribič sta kar nekaj časa plesala svoj ples in samo vprašanje časa je bilo, kdo bo prej odnehal. Sulec ne velja kar tako za kralja voda, a nazadnje se je le vdal. Počasi so ga pripeljali do obale, očka pa ga je zajel s podmetalko in položil na blazino. Rešili smo ga vabe in izmerili. Zavidljive 103 cm. Kako mogočna riba! Hitro smo ga se fotografirali in spustili nadaj v njegovo kraljestvo. Neverjetno!

saj se starši večkrat tudi obiščejo. Zvečer, ko sva prišla domov, smo se vsi skupaj pogovorili o naslednjih dneh. Kako vznemirljivo! Moja želja je večja od morebitne utrujenosti in bolečih mišic. Petek v šoli se je vlekel kot največja presta, zvonec ni in ni hotel zvoniti in nas popeljati v vikend. Z Maticem sva po zadnji uri odhitela k nam, pojedla kosilo, napisala nalogo. Potem sva pa pred televizorjem čakala, da prideta očka in gremo spoznati ribiče, s katerimi se bomo družili tri dni. Seveda bo tudi poučno, ne samo o ribolovu, ampak tudi znanje angleščine bom lahko preveril. Očka je končno prišel. Hitro smo se oblekli in odšli na dogovorjeno mesto. Pripeljali so se v ogromnem avtomobilu, v katerem je bilo polno ribiške opreme. Kako so zabavni! Z Maticem sva spila kakav s smetano, odrasli pa so naredili načrt za naslednje jutro. Pridružila se jim bova že pridružila že zjutraj, po kosilu pa naju mami pride iskat.

Izmenjali so si vabe, midva sva pa vpijala znanje kot gobi. Tisto noč sem zelo nemirno spal. zjutraj pa je budilka veliko prezgodaj zvonila in priznam, da sem zelo težko vstal. Toplo sem se oblekel, vzel ribiško palico in odhitel na zajtrk. Očka je že vse pripravil, hitro sva pojedla in odšla. V avtu mi je dal se nekaj napotkov, da ne bi padel v vodo ali se poškodoval v mraku. Vsi so bili vznemirjeni in navdušeni. Razložili smo jim, kako se lova sploh lotiti, kam metati vabe in potem nadaljevati. Na ribiške palice so namestili umetne vabe, ki so bile kot male ribice, ki jih sulec zelo rad jé. Narava je bila tako spokojna. Prebujala se je. Nad reko se je vila rahla meglica, ki je zgledala tako skrivnostno in mogočno. Čez nekaj časa pa zaslišim prijatelja, kako je zavpil, da je riba prišla. Vsi so hitro odložili palice in hiteli proti njemu. Očka je ves čas ponavljal, da nikakor ne sme izpustiti palice.

Kako težko ga je ujeti in kako se sploh ne utruji! Sedaj smo si pa zaslužili malico in topel čaj. Veselili smo se! Pred pričetkom ribolova je očka razložil, da je sulca težko ujeti in da naj ne bodo razočarani, če ne bo uspelo. Rekli so, da je pomembno doživeti, tudi če nič ne ujamejo. Po malici smo se sprehodili ob reki navzgor in iskali morebitna skrivališča. Dva sulca sta se sončila v mirni vodi precej blizu gladine, kar zanje ni značilno. Poskusili so še z drugimi vabami, vendar sta bila sita in se nista pustila motiti. Kot bi mignil, je minilo nekaj ur in mami je že klicala, da naju z Maticem pride iskat. Poslovala sva se od tujih ribiških prijateljev. Goodbye! Se you tomorrow. Utrujena sva se splazila na zadnje sedeže avtomobila in videti je bilo, da se bo popoldanski počitek še kako prilegel. Jutri naju čaka še en razburljiv dan.

Nuša Božičnik
Fotografije:
spletni viri, Nuša Božičnik

29. Pikin festival

Pikin festival, največji otroški festival v Sloveniji, je letos potekal v znamenju Kraljestva živali. V zemeljskem, zračnem in vodnem kraljestvu so se predstavile vse živali našega planeta. Prireditelji so prek Ribiške zveze Slovenije povabili tudi ribiče, naj sodelujemo na festivalu in predstavimo ribji življenjski našega okoliša, samo delovanje ribiškega društva in sladkovodnega ribištva v Sloveniji. Kot najbližja ribiška organizacija smo se z veseljem odzvali povabilu in skupaj s prirediteljem pomagali oblikovati prostor in organizirati dve delavnici, na katerih so se otroci seznanili z osnovami ribištva.

S pomočjo dveh naših mlajših članov, Gašperja Jeseničnika in Jerneja Sešla, smo v delavnicah prikazali izdelavo ribiških vozlov, vsak otrok pa si je lahko izdelal tudi posebno ribiško palico, s katero je potem iz ribnika poizkusil uloviti ribo.

Naš prireditveni prostor je obsegal navidezni ribnik, v katerem so otroci lahko z ribiško palico, ki so jo izdelali v delavnici, ulovili ribo. RIBE so bile papirnate in opremljene z magnetom, prav tako je bil na palici namesto trnka privezan magnet.

Prireditveni prostor smo opremili s prepariranimi trofejnimi ribami iz našega ribiškega okoliša, na stojnici pa smo delili razne ribiške brošure in starejše izvode glasila Ribič. Z veseljem smo otrokom razložili, kako deluje naše ribiško društvo,

Delavnica izdelave ribiških palic

Otroci so potrpežljivo čakali v vrsti, da bi poizkusili uloviti ribo.

● RIBIČI PIŠEJO

Ribolov z Oskarjem

Oskar je vnuk ženinega bratranca Mitje, ki mi je že maja omenil, da bi želel enkrat skupaj z vnukom na ribolov na Soro.

Sredi avgusta me je Mitja poklical, da bi se dogovorila za ribolov. Dogovorila sva se, da se bosta naslednji dan oba zglasila pri meni doma ob 15. uri. Že dopoldan sem pripravil pol plastičnega vedra krme iz starega kruha, kuhane mlade koruze in »prge« iz bučnih semen. Ribolovno mesto smo izbrali na Sori v Medvodah nasproti Mercator centra.

V ribolovno knjižico sem vpisal datum zase in gosta Oskarja. Vodostaj Sore je bil izredno nizek, temperatura zraka je presegala 30 °C. Videl sem, da se podust zdržuje v plitvih brzicah in da ribolov ne bo enostaven. V vodo pod brzico sem vrgel nekaj pesti krme in upal, da bom na tak način zvalil podusti v mirnejšo in globljo vodo. Oskarju sem način ribolova s plovcem v tekoči vodi pokazal z nekaj meti. Predal sem mu svojo boljšo palico, sam pa sem lovil s teleskopsko, težko kot cent, ki mi jo je oče kupil v Avstriji, ko sem leta 1975 prišel od

vojakov. Za vabo sva uporabila »francoza«, ribičem, ki lovijo podusti, dobro znan kruh. Lovila sva že več kot uro, prijema ribe pa od nikoder. Mitja naju je opozoril, da je v brzici nad najinim ribolovnim mestom opazil svetlikanje v vodi. Vedel sem, da se takrat podust hrani. Razdaljo med plovcem in trnkem sem zmanjšal in vrgel proti toku. Plovec z vabo je zelo hitro plaval proti meni in imel sem veliko dela, da sem najlon ves čas držal napet. Za Oskarja je bila to le še ena težava več. Vrgel sem tretjič, ko se je plovec sunkovito potopil. Na kratko sem dvignil palico, katere vrh se je ukrivil, in potresaval ob zapeti ribi. Oskarju sem rekel, da lahko on izvleče zapeto ribo, če želi. Odložil je svojo palico, poprijel za mojo in začel navijati, kolikor hitro je mogel. Ob njegovi reakciji in med utrujanjem ribe sem podoživel občutke, ko sem pri enaki starosti svojo prvo zapeto podmersko podust kar po gladini vode privlekel do brega. Rahlo sem

Mali Oskar s podustjo

še popustil zavoro na kolescu, Oskarju pa rekel, naj se umiri, ker riba ne bo nikamor pobegnila. Svetoval sem mu, naj jo pazljivo utruja in izbere mesto ob bregu, kjer jo bo, ko se bo umirila, lahko prijel z roko. Ko sem videl, kolikšna je podust, sem odložil svojo palico in mu pomagal spraviti povsem umirjeno podust na kopno. Takšno zadovoljstvo in srečo, kot sem jo videl v njegovih očeh, vidiš lahko le pri navdušenem mladem

podučili smo jih tudi o ribah, ki naseljujejo naše vode, jih seznanili z etiko sladkovodnega ribištva ter varstvom okolja, ki je eden temeljnih ciljev delovanja ribiškega društva.

Pikin festival obišče večina slovenskih šol. Učence okoliških in domačih šol smo s plakatom vabili, naj se pridružijo ribiškemu krožku, ki ga bomo v sklopu aktivnosti pridobivanja mladih članov v oktobru začeli izvajati v prostorih ribiškega doma vsak petek. Udeležba na krožku je povsem brezplačna za vse učence osnovnih šol od 4. do 9. razreda. Teme, ki jih bomo poleg praktičnega ribolova namenili udeležencem, so naslednje:

- ribolov ob Škalskem jezeru,
- spoznavanje rib velenjskega ribiškega okoliša,
- spoznavanja tehnik ribolova,
- spoznavanje ribolovne opreme,
- organiziranost RD Velenje,
- zakonodaja in pravila v sladkovodnem ribištvi,
- ekologija in ohranjanje narave,
- družabne igre, povezane z ribolovom.

Naša želja je, da bi tudi naslednje leto sodelovali na Pikinem festivalu, saj so izkušnje pokazale, da otroke zanima ribolov. Že letos smo ob vodi Velenjskega jezera nameravali prikazati sam ribolov, a je organizator pobudo zavrnil zaradi prevelikega tveganja za otroke.

Niko Vivod

ribiču. Mitja je napravil nekaj fotografij srečnega ribiča.

Obiskal nas je mladinec RD Medvode Miha Zafošnik in povedal, da je dogovorjen z našim članom Marjanom Prijateljem, da bosta skupaj muharila. Na nasprotnem bregu sem zagledal Marjana, s katerim sva izmenjala nekaj ribiških informacij, nato sta se z Mihom odpravila na ribolovno mesto nižje od našega.

Z Oskarjem sva lovila naprej, ko sva zaslišala Marjanov žvižg. Z roko je kazal na Miho, ki je zapel svojega prvega lipana v življenju. Kasneje sem izvedel, da je lipan meril 25 cm, zato ga je Miha spustil nazaj v vodo.

Z Oskarjem nama je uspelo ujeti še eno podust, nekaj pa sva jih tudi izgubila. Marjanu je uspelo ujeti mreno, dolgo več kot 60 cm. Oskar je izrazil željo, da bi se fotografiral z njo in Marjan mu je z veseljem izpolnil željo.

Oskar je član podmladka RD Cerknica in se je prvič preskusil v ribolovu s plovcem v tekoči vodi. Bil sem zadovoljen, da sem po svojih močeh mlademu ribiču približal ta način ribolova. Upam, da me bo dedek Mitja še poklical, da bomo skupaj z Oskarjem doživeli še kakšno lepo ribiško dogodivščino.

Rajko Zajc

Učinkovitost vezanja in še kaj

Kratki zimski dnevi se počasi poslavlajo in mnogi že odštevamo čas do začetka nove ribolovne sezone. Vseeno pa bo preteklo še kar nekaj vode, preden bomo zopet zabredli v naše najljubše reke in potoke. Nekaj vsakoletnih opravil, ki sodijo k muharjenju v času zunaj sezone, smo verjetno že postorili – od priprave opreme do informiranja o novostih, pravilih in podobno. Za marsikoga je to obdobje tudi začetek uresničevanja novoletnih sprememb in zaobljub. V času pred novo sezono ne moremo mimo vezanja umetnih muh, ki je verjetno najbolj priljubljen del muharjeve zime. Tokrat sem pripravil nekaj nasvetov in predlogov za ta čas in prihodnjo sezono – predvsem o tem, kako ga lahko bolje izkoristimo in se kar najbolj pripravimo na prihod pomladi.

Kot sem že omenil, je v tem času ena najbolj priljubljenih aktivnosti vezava umetnih muh. Tisti z malo več izkušnjami verjetno že natanko vedo, kaj bodo potrebovali, drugi pa najbrž vežejo kar vsepovprek v skrbeh, da jim med letom ne bi česa zmanjkalo. Radi bi jih naredili kar največ v kar najkrajšem času. Doslej smo v člankih tehnikam in muham namenili že veliko prostora, zato ga bomo tokrat nekaj drobnim nasvetom glede organizacije samega vezanja, ki lahko skrajšajo in predvsem olajšajo potreben čas vezanja vsem, ki želijo izdelati več muh, kot je običajno. Prvi dejavnik, kjer po nepotrebnem izgubljam čas in energijo, je čas za vsakokratno pripravo in pospravljanje. Večina med nami nima lastnega prostora za vezanje in si mora vsakokrat orodje in opremo pripraviti ter zavoljo prostora po končanem delu vse skupaj tudi pospraviti. Dragoceni čas, ki ga za to porabimo, marsikoga že na začetku odvrne od poskusa, predvsem kadar ima manj časa na voljo za posamezno vezalno seanso. Zakaj ne bi dragocenih minut raje porabili za vezanje?

Rešitev je lahko več. Najenostavnejša je, da imamo vse skupaj v manjši vezalni mizi, ki jo preprosto potegnemo iz omare in na koncu vezanja tja tudi vrnemo brez pospravljanja in izgubljanja časa. V Sloveniji imamo srečo, ker nekaj vrst takšnih miz lahko kupimo v Ajdovščini pri g. Paljku. Sam imam na primer omenjeno mizo in predelano omaro z izvlečnim

(računalniškimi) pladnjem, ki ga lahko izvlečem, ko so vrata omare odprta. Ko končan z delom, ga lahko z vsem orodjem in primežem vred potisnem nazaj in omaro zaprem. Prav tako uporabni so predalniki, ki jih najlažje dobimo v trgovini IKEA. Tudi predalniki služijo za hiter dostop do vezalnih sestavin, po koncu vezanja pa jih samo zapremo in premaknemo nazaj na njihovo mesto, npr. pod pisalno mizo. Zato je tudi najbolje, da so spodaj opremljeni s kolesci.

Vezalno orodje imejmo vedno pripravljeno in na očeh. Najbolje je, da ga razporedimo v stojalu z luknjicami, kjer imamo tudi več tečajk z že napeljanimi veznimi nitmi, lame-tami in žičkami, ki jih potrebujemo največkrat. Lahko je izdelano iz pene (Loon, Renzetti ...) ali pa ga izdelamo iz lesa, v katerega izvrtamo luknjice različnih premerov. Tako ne izgubljam časa s pripravo, niti iskanjem iglic, škarjic in drugega orodja, saj je vedno vse na istem mestu. Enako velja za peresa, skalpe, trnke in vse drugo. Bolj ko imamo vse pripravljeno in razdeljeno, več časa nam ostane za vezanje.

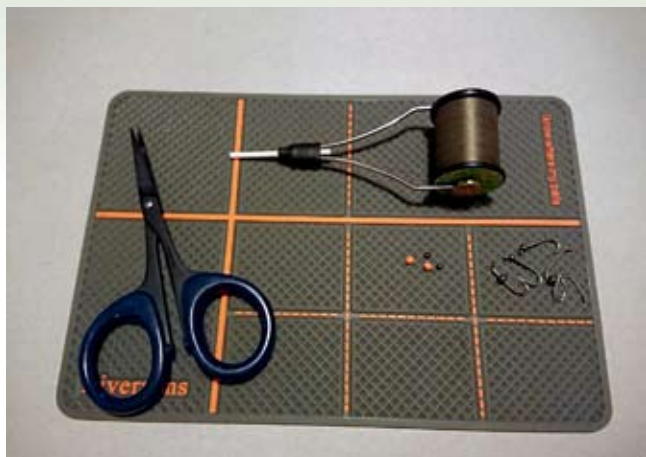
Naslednja malenkost, ki nam lahko zelo pomaga, je gumijasta nedrseča podloga za orodje, trnke, razne kroglice in majhne dodatke. Taka podloga z luknjicami je posebno primerna za odlaganje in prijemanje orodja, ki ga menjamo med vezanjem, saj omogoča hitro in zanesljivo prijemanje drobnih predmetov, ne da bi drseli po mizi, poleg tega pa

tudi preprečuje premikanje trnkov in kroglic, pripravljenih za uporabo. Morda bo kdo menil, da je taka podloga nepotreben strošek, vendar je teh nekaj kovancev, kolikor stane, resnično dobra naložba. Kdor jo je že preizkusil, bo vedel, zakaj, vsem drugim pa jo toplo priporočam, vsaj tisto manjšo. V grobem sta namreč na voljo dve velikosti.

po sklopih. Najbolj smo učinkoviti, kadar si pripravimo vse potrebno za posamezne vrste muh in ne spreminjamo ničesar, dokler izbrani sklop ni končan. Bolj ko so si posamezni sklopi med seboj podobni, manj časa porabimo za iskanje, menjave in pripravo. Še najboljše je, da naenkrat izdelujemo samo en tip muhe. Ker pa večina od nas ne potrebuje prav

nekaj izkušenj, vendar ne toliko, da ne bi tudi začetniki v nekaj dneh dobili občutka in si pripravili vsaj okvirno primerno količino sestavin za načrtovano število muh. Po drugi strani pa se je novih načinov vezanja lažje naučiti, ko smo začetniki, kot kasneje spreminjati že ukoreninjene navade.

Če kdo želi izvedeti več o hitrem

Primer silikonske podloge in njene uporabnosti

Šiviljske škarjice na vzmet, primerne za delo z »vezalno roko«, najbolje pa je, da jih imamo ves čas vezanja v drugi roki.

Dobro je uporabljati vezno nit takšne debeline in nosilnosti, da se ne trga med vezanjem in pri zaključnih vozlih. Po drugi strani pa naj ne bo premočna in pretanka, saj jih lahko med uvezovanjem posamezih delov tudi prereže. Najbolje je tudi, da imamo tečajke s keramičnim vložkom, saj preprečijo marsikatero težavo in posledično tudi čas.

Naj omenim še nekaj uporabnih nasvetov, ki zadevajo samo tehniko vezanja. Zelo uporabna je navada, da imamo škarjice neprestano v rokah. Praktično vsaka muha potrebuje kar nekaj rezanja in čas, ki ga porabimo za pobiranje in odlaganje škarjic, ni zanemarljiv. Res je treba najprej nekaj časa, da se jih privadimo, saj je vsaj na začetku občutek nenavaden. Kasneje je precej lažje. Pri samo nekaj muhah tudi ni omembe vrednih razlik v času vezanja, ko pa govorimo o desetinah ali pa celo stotinah muh, pa je čas vezanja bistveno krajši. Na trgu je kar nekaj oblik škarjic, ki so namenjene prav temu, da so stalno v rokah. Primerne so tudi tiste iz šiviljskih priborov z obročkom za mezinco in na vzmet.

Ena od najpomembnejših stvari, ki vplivajo na našo učinkovitost vezanja, pa je priprava in vezanje

Urejeno vezalčevo delovno mesto: praktična miza g. Paljka, ki jo lahko hitro pripravimo in pospravimo.

veliko popolnoma enakih muh, je dobro, da vežemo vsaj po sklopih. Na primer: ko vežemo ličinke, ne delamo suhih muh in potezank, pač pa zgolj ličinke različnih velikosti, tež in barv. Prav tako na primer zvežemo tudi vse postranice, ki jih potrebujemo, in šele nato zamenjamo sklop. Pazimo tudi, da si ne pripravimo preveč sestavin, ker jih moramo kasneje zopet pospraviti. Vse to terja

in učinkovitem vezanju več muh, predlagam knjigo *Production fly Tying*, katere avtor je A. K. Best. V njej ne manjka uporabnih nasvetov – od izbire primežev in orodja do tehnik –, ki nam pomagajo izboljšati vezalno učinkovitost. Čeprav je že skoraj tri desetletja na trgu in se je med tem že marsikaj spremenilo, še vedno velja za eno najboljših knjig na temo vezalne učinkovitosti.

Na koncu še en predlog za novo muharsko sezono; gre za koristno in včasih tudi zabavno dejavnost poleg muharjenja, in sicer za vodenje muharskega dnevnika. To bo zelo koristno zlasti za tiste, ki si muharske izkušnje šele pridobivajo. Nekoč smo pisali in opisovali dogodke v beležke ali pa kupovali lične zvezke s posebnimi prilagojenimi predlogami, skrbno pripravljenimi prav v ta namen. Dandanes sodobna tehnologija veliko večino dela opravi kar sama. Zakaj je vodenje muharskega dnevnika lahko koristno? V prvi vrsti zato, ker se skozi leta in muharske sezone zadeve večinoma ponavljajo. Vodostaji in vremenske razmere si sledijo z manjšimi odstopanji v posebnem vsakoletnem ritmu, ki ga določa narava. Prav tako velja tudi za obdobja rojenja vodnih in obvodnih žuželk, ki so za muharja še kako pomembna. Po navadi zadostuje že eno- ali nekajletno opazovanje in beleženje pomembnih dogodkov, čemur kasneje lahko še dodajamo zgolj tisto, kar nam je v omenjenem obdobju ušlo in smo opazili naknadno v naslednjih sezonah. To opravilo je dandanes precej preprostejše. V veliko pomoč so namreč mobilni telefoni, s katerim lahko vse fotografiramo in beležimo natančen čas posnetka, kar pride še kako prav, ko na koncu sezone ne vemo več natančno, kdaj se je nek pomemben dogodek v resnici zgodil. Vse fotografije lahko pregledamo in pomembnejše zberemo v poseben album, ki ga opremimo s kratkimi kronološkimi opombami in zadeva je praktično končana. Pomembne informacije so zbrane. Lahko se tudi malo bolj potrudimo in albume razdelimo po posameznih rekah, regijah ali kako drugače ali celo slike opremimo z besedilom. Pomembne dogodke lahko opišemo na svoj način ter sebi in svojim naslednikom naredimo zanimivo darilo. Kdo ve, morda bodo naši otroci ali vnuki nekoč z zanimanjem vzeli dnevnik v roke in nas zasuli z vprašanji. Takrat bo pravi čas za ponovno preverjanje zabeleženih dogodkov, le da z njihove strani. Verjamem, da nam ne bo težko. Upam le, da bomo dovolj pri močeh in zdravju ter pripravljeni pridobljene izkušnje prenašati naprej, saj čas, porabljen v ta namen, nikoli ne bi smel biti vprašljiv.

Tomaž Modic

Gojislav Kern st.

(1932–2018)

Ribiči RD Bistrica Domžale in pododbor a Pšata smo se 29. novembra 2018 v Cerkljah na Gorenjskem poslovili od dolgoletnega člana Goja Kerna.

V ribiške vrste je vstopil davnega leta 1955; to je bilo takrat, ko so se pri nas ravno ustanovljale ribiške družine. Že naslednje leto je opravil ribiški izpit in začel loviti postrvi v bližnji Pšati. Ker je želja po samem ribolovu in varovanju voda kmalu prerasla v druženje z ribiški prijatelji, so člani tudi po njegovi zasluzi začeli urejati ribnik v Češnjevku, kasneje pa še v Lahovčah, kjer sta nastali dve lepi brunarici, kar je prijateljstvo med člani še bolj poglobilo. Zaradi svoje zavzetosti je opravil vse tri ribiške izpite: za elektroribolov, ribiškega čuvaja in ribiškega gospodarja.

Za svoje požrtvovalno in vestno delo v družini je prejel več ribiških priznanj in pohval, med drugim red za ribiške zasluge III., II. in I. stopnje z listino, ki ga podeljuje Ribiška zveza Slovenije. Največ mu je zagotovo pomenilo stanovsko priznanje RD Bistrica Domžale, ki ga je leta 2001 imenovala za svojega častnega člana.

Za njegovo delo in zasluge se mu najlepše zahvaljujemo. Ohranili ga bomo v spoštljivem spominu.

RD Bistrica Domžale

Marko Krašovec

(1949–2018)

Člani RD Majšperk smo konec lanskega novembra z globoko žalostjo sprejeli vest o prerani smrti našega dolgoletnega spoštovanega člana Marka Krašovca iz Ljubljane.

Marka je službena pot pred več kot dvajsetimi leti pripeljala v Ptuj, kjer se je, kot velik ljubitelj narave, zlasti podvodnega sveta, srečal tudi z ribiči. Z velikim veseljem in zanimanjem je s svojo kamero posnel nekatere globoke predele Dravinje, prehodil in posnel motive na izvornih in neokrnjenih delih haloških pritokov Dravinje ter obiskal podzemni svet jame Beloječe pri Makolah.

Leta 1998 se je včlanil v RD Majšperk. Predvsem je občudoval vodni svet. Ni veliko ribaril, je pa rad prišel med ribiče, ko smo se zbrali na občnem zboru, ob zaključku leta in drugih družabnih prireditvah, ter je veliko pomagal pri sanacijah in urejanju naših ribnikov. V spominu ostaja sanacija betonskega meniha na ribniku v Pečkah, ko je sam več tednov prihajal tja po službi in ga z velikim veseljem postopno obnovil. Žvižgaje se je pogovarjal samo s pticami in videlo se je, da v tem svetu neznansko uživa.

Marko Krašovec je bil poleg svoje profesionalne dejavnosti – bil je vrhunski strokovnjak za sanacijo kanalizacijskih sistemov in podvodnih betonskih objektov – aktiven na številnih področjih. Spada med staroste slovenskega jamarstva, veliko se je ukvarjal s fotografijo, zlasti s podvodno kamero. Bil je član številnih društev.

Z njegovo pozitivno mislijo in energijo ter strokovno in materialno pomočjo je RD Majšperk uresničila številne naloge, s čimer je prispeval ne samo k razvoju društva, ampak tudi ribištva na Slovenskem. Za njegove zasluge mu je RD Majšperk leta 1999 podelila znak za ribiške zasluge z listino, Ribiška zveza Slovenije pa mu je leta 2004 podelila red za ribiške zasluge III. stopnje in leta 2016 red za ribiške zasluge II. stopnje.

Z njegovo nenadno smrtjo smo izgubili prizadevnega člana, dobrega prijatelja in velikega človeka, ki se ga bomo s spoštovanjem spominjali.

RD Majšperk

Jože Mrežar

(1948–2018)

V 70. letu življenja nas je zapustil naš ribiški prijatelj Jože Mrežar.

V RD Trbovlje se je včlanil leta 1966. Aktivno je sodeloval pri delu družine in na srečanjih njenih članov. Dolga leta je opravljal funkcijo nje-

nega praporščaka.

Za našim preminulim članom ostaja vrzel, a tudi lepi spomini na skupna dela in doživetja ter njegova pripovedovanja doživetij z ribolova.

Ostal nam bo v lepem in spoštljivem spominu kot ribič, ki je rad pomagal in svetoval vsakomur.

RD Trbovlje

Karel Jauk

(1965–2018)

Nepričakovano in nena doma nas je zapustil dolgoletni član RD Murska Sobota Karel Jauk. Bil je dolgoletni čuvaj, prejemnik bronastega, srebrnega in zlatega priznanja RD Murska Sobota, prejel pa je tudi zlato plaketo za pomoč pri izvedbi 37. Svetovnega prvenstva v ribolovu v Mariboru. Bil je član temeljne enote Goričko, v kateri je bil zelo aktiven in je sodeloval pri pripravah številnih ribiških tekmovanj.

Za vse delo, ki ga opravil v RD, se mu zahvaljujemo in izrekamo iskreno sožalje njegovi družini, svojcem in prijateljem. Karel bo ostal v našem trajnem spominu. Neizmerno ga bomo pogrešali.

RD Murska Sobota

Spomladanski zvitki iz tolstolobika s pekočo omako in nadevani tolstolobikovi zrezki v ovitku iz listnatega testa

Tudi letos nadaljujemo s predstavitvijo jedi iz sladkovodnih rib, ki jih pripravljajo v tujih državah. V tokratni številki glasila Ribič bomo predstavili dve jedi iz tolstolobika.

Spomladanski zvitki prihajajo iz Vietnama, nadevani tolstolobikovi zrezki v ovitku iz listnatega testa pa iz Francije. Vse jedi smo lani poleti pripravili in v prijetni družbi tudi poskusili ob ribniku v Račah. Če se vam je sreča nasmehnila in ste ujeli tolstolobika, vam toplo priporočamo, da jih preskusite tudi vi. Če pa ga niste ujeli, jih lahko pripravite tudi iz amurja, krapa, soma ali ščuke.

Spomladanski zvitki iz tolstolobika s pekočo omako

Za pripravo jedi za štiri osebe potrebujemo:

- 40 dag kuhanega mesa tolstolobika
- 8 listov riževega testa
- 10 dag mlade čebule
- 1 strok česna
- 16 črnih oliv brez pešk
- 5 dag kuhanega korenčka
- 4 liste kuhane blitve
- 2 ali 3 jajca
- 1 lonček kisle smetane
- 6 kosov slanah filejev inčunov
- 1 veliko žlico tahini sezamove paste
- 2 žlici oljčnega olja
- sol
- poper
- ½ l olja za cvrenje

Čebulo drobno sesekljamo in na oljčnem olju prepražimo, da postekleni. Dodamo narezane fileje slanah inčunov, koščke kuhane ribe, nasekljan česen in sezamovo pasto tahini. Vse skupaj dobro premešamo, posolimo in popoprano. Na koncu dodamo še drobno narezan kuhan korenček in narezano kuhano blitvo ter dve ali tri jajca, ki služijo za povezavo mase. Pustimo, da se masa shladi.

Spomladanski zvitki iz tolstolobika s pekočo omako

Liste riževega testa položimo na mizo in ga premažemo z mlačno vodo, da se zmehča. Nanj z žlico naložimo nadev in liste zvijemo, kot bi delali sarme.

V ponvi segrejemo olje za cvrenje in vanj damo zvitke ter jih pečemo 10 do 15 minut, da postanejo lepo hrustljavi in svetlo rjave barve.

Omako pripravimo iz 15 dag majoneze, pol lončka kisle smetane, soka pol limone, ščepca pekoče suhe rdeče paprike, nekaj kapljic konjaka ali vinjaka, soli, popra in žličke sesekljane peteršilja.

Ob jedi priporočamo močnejše belo suho vino.

Nadevani tolstolobikovi zrezki v ovitku iz listnatega testa

Za pripravo jedi za štiri osebe potrebujemo:

- 1,2 kg filejev tolstolobika
- 1/2 kg špinaca
- 5 dag čebule
- 2 stroka česna
- 20 dag skute
- 20 dag masla
- listnato testo
- 2 jajci
- 10 dag drobtin
- muškati orešček – po okusu
- 1 dl oljčnega olja
- sol, poper

V ponvi zdušimo nasekljano čebulo, dodamo špinaco, nasekljan česen, muškati orešček, posolimo in popoprano. Ponev pokrijemo in dušimo 10 do 15 minut. Če zelenjava spusti preveč vode, jo odcedimo. Shladimo in v hladno zmes vmešamo skuto ter po potrebi nekaj drobtin.

V ribje fileje naredimo žepke in vanje nadevamo zmes iz špinaca in skute. Vsak nadevan ribji file ovijemo z listnatim testom in položimo v pekač, ki smo ga predhodno premazali z maslom. Potem fileje premažemo še s predhodno stepenima jajcema.

V pečici, ki smo jo poprej segreli na 180 °C, nadevane zrezke pečemo od 25 do 30 minut. Ob jedi priporočamo belo suho vino.

Borut Jerše

Ribiška družina: **Barje**
Voda (revir): **Ljubljanica (Špica)**
Vrsta ribe: **smuč**
Dolžina (cm); teža (kg): **84 cm; 6 kg**
Način lova in vaba: **vijačenje, silikonska vaba**
Datum ulova: **15. avgust 2017**
Ujel: **Edvard Prijatelj**
Naslov: **Ljubljana**

Ribiška družina: **Renče**
Voda (revir): **Vipava**
Vrsta ribe: **som**
Dolžina (cm); teža (kg): **140 cm; ***
Način lova in vaba: **talni ribolov, mrtva riba**
Datum ulova: **10. julij 2018**
Ujel: **Rori Rob**
Naslov: **Šempeter pri Novi Gorici**

Ribiška družina: **Bled**
Voda (revir): **Blejsko jezero**
Vrsta ribe: **krap**
Dolžina (cm); teža (kg): ***, 15 kg**
Način lova in vaba: **talni ribolov, bojli**
Datum ulova: **18. avgust 2018**
Ujel: **Marko Turk**
Naslov: **Koper**

Ribiška družina: **Radlje ob Dravi**
Voda (revir): **Drava 3**
Vrsta ribe: **smuč**
Dolžina (cm); teža (kg): **90 cm; 7,5 kg**
Način lova in vaba: **vijačenje, silikonska ribica**
Datum ulova: *****
Ujel: **Damjan Tertinek**
Naslov: **Radlje ob Dravi**

Ribiška družina: **Metlika**
Voda (revir): **Lahinja**
Vrsta ribe: **ščuka**
Dolžina (cm); teža (kg): **108 cm; 8,34 kg**
Način lova in vaba: **vijačenje, ***
Datum ulova: **29. oktober 2018**
Ujel: **Črt Turk**
Naslov: **Semič**

Ribiška družina: **Šempeter**
Voda (revir): **ribnik Preserje**
Vrsta ribe: **ščuka**
Dolžina (cm); teža (kg): **95 cm; 6,8 kg**
Način ribolova in vaba: **vijačenje, vobler**
Datum ulova: **4. april 2018**
Ujel: **Ljubiša Mladenovič**
Naslov: *****

Ribiška družina: **Šempeter**
Voda (revir): **Braslovško jezero**
Vrsta ribe: **ščuka**
Dolžina (cm); teža (kg): **105 cm; 9,5 kg**
Način lova in vaba: **vijačenje, ***
Datum ulova: **23. oktober 2018**
Ujel: **Milan Vrsajkovič**
Naslov: *****

Zavod za ribištvo Slovenije
Voda (revir): **mrtvica Pogonik**
Vrsta ribe: **ščuka**
Dolžina (cm); teža (kg): **95 cm; 7 kg**
Način lova in vaba: **vijačenje, silikonska ribica**
Datum ulova: **18. september 2018**
Ujel: **Stane Zupancič**
Naslov: *****

Ribiška družina: **Brežice**
Voda (revir): **Krka (Gazice)**
Vrsta ribe: **krap luskinar**
Dolžina (cm); teža (kg): **98 cm; 20,3 kg**
Način lova in vaba: **talni ribolov, deževniki**
Datum ulova: **16. maj 2018**
Ujel: **Ivan Meh**
Naslov: **Velenje**

Priporočilo, kolikšne naj bi bile minimalne mere trofejnih rib, je bilo objavljeno v **Ribiču, 4/2006**, najdete pa ga tudi na spletni strani Ribiške zveze Slovenije: <http://www.ribiska-zveza.si/ribolov/pogosta-vprasanja>.

Svetloba zimskega jutra (foto anja)